

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra praktické teologie

Bakalářská práce

Srovnání konceptů práce křesťansky orientovaných
a sekulárních terapeutických komunit pro uživatele drog
v České republice

Vedoucí práce: Mgr. Michal Opatrný, Dr. theol.

Autor práce: Milan Zimčík

Studijní obor: Sociální a charitativní práce / kombinované studium

Ročník: třetí

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

23. dubna 2009

vlastnoruční podpis studenta

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Michalu Opatrnému, Dr. theol.
za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

Obsah

ÚVOD	6
1. Teoretická část	7
1.1. Vymezení pojmů.....	7
1.1.1. Křesťanské prostředí, myšlení, hodnoty	7
1.1.2. Sekularita, sekularismus, sekulární myšlení a hodnoty	10
1.1.2.1. Sekularita, sekularismus	10
1.1.2.2. Sekulární myšlení a hodnoty	11
1.1.3. Terapeutická komunita.....	12
1.2. Křesťanské terapeutické komunity	14
1.3. Sekulární terapeutické komunity	16
2. Praktická část	18
2.1. Cíl výzkumu	18
2.2. Metodika	18
2.2.1. Metoda sběru dat	18
2.2.2. Realizace výzkumu.....	18
2.3. Struktura rozhovoru	19
2.4. Charakteristika jednotlivých TK	20
2.4.1. Teen Challenge, Poštovice	20
2.4.2. Terapeutická komunita Podcestný mlýn, Dačice	21
2.4.3. Terapeutická komunita Magdaléna, Mníšek pod Brdy.....	22
2.4.4. Terapeutická komunita Němčice	24
2.5. Výsledky	25
2.5.1. Teen Challenge, Poštovice	25
2.5.2. Terapeutická komunita Podcestný mlýn, Dačice	29
2.5.3. Terapeutická komunita Magdaléna, Mníšek pod Brdy.....	34
2.5.4. Terapeutická komunita Němčice	36
2.6. Vyhodnocení výzkumu	40
2.7. Diskuze.....	43
ZÁVĚR	46
Seznam použité literatury a dalších zdrojů	47
Seznam zkratk.....	50

Seznam příloh.....	51
Přílohy.....	52
Příloha č. I.: Otázky k rozhovorům.....	52
Příloha č. II.: Terapeutická komunita Cenacolo, Žibřice	53
Příloha č. IV.: Teen Challenge.....	55
Příloha č. V.: Podané ruce, o. s. - TK Podcestný mlýn, Dačice	57
Příloha č. VI.: Magdaléna, o.p.s. - TK Magdaléna	59
Příloha č. VII.: SANANIM, o. s. - TK Němčice	60
Abstrakt.....	61
Abstrakt.....	62

ÚVOD

Léčba člověka závislého na drogách je náročný, složitý a dlouhodobý komplexní léčebný proces s nejistým koncem, na který svými specifickými metodami a přístupy reagují terapeutické komunity. Problém léčebného přístupu vnímám i ve stále se měnícím klimatu společnosti.

Výběr tématu bakalářské práce vyrostl z mé osobní zkušenosti dobrovolnické práce v kontaktním centru pro drogově závislé.

Cílem práce je popsat a srovnat křesťansky orientované a sekulární terapeutické komunity, a to zejména z hlediska hodnot, ze kterých vycházejí, metody, pastorační činnost a filosoficko-náboženské systémy v procesu léčby.

Bakalářská práce se dělí na teoretickou a praktickou část. Teoretická část popisuje rozdělení myšlenkových a hodnotových přístupů křesťanství a sekulární společnosti k člověku. Definiuje terapeutickou komunitu pro drogově závislé, charakterizuje pojmy křesťanské a sekulární terapeutické komunity.

Praktická část vychází z výzkumu zaměřeného na tři oblasti. Hlavním cílem bakalářské práce je zjistit užívání nábožensko-filosofických systémů v procesu léčby, a zda a jak se v komunitách využívá duchovní služby. Druhým cílem je popsat a charakterizovat čtyři vybrané terapeutické komunity v České republice. Třetím cílem je zjistit, zda terapeutické komunity využívají profesionálně školených pracovníků v sociální práci a psychoterapii.

Pro bakalářskou práci jsem vybral organizace, které svými programy a postupy zastávají významnou úlohu v českém prostředí terapeutických komunit a zastupují specifikum určitých přístupů ke klientům. Práce představuje jednu komunitu křesťanskou, jednu sekulární s křesťanskými kořeny a dvě sekulární terapeutické komunity.

Základní literární zdroj pro bakalářskou práci jsem čerpal ze sborníku *Terapeutická komunita pro drogově závislé II. – Česká praxe* a WALDENFELS, H. *Fenomén křesťanství křesťanská univerzalita v pluralitě náboženství*. Hodnotné informace jsem získal i z internetových zdrojů, zvláště ze stránek věnovaných Terapeutickým komunitám České republiky.

1. Teoretická část

1.1. Vymezení pojmů

1.1.1. Křesťanské prostředí, myšlení, hodnoty

Křesťanství vyrostlo z judaismu, kolem roku třicet po Kristu. Tato původně malá komunita se začala oproti judaismu lišit svým smýšlením, jednáním a vírou v Ježíše Krista.

Odlišnost křesťansko-židovské víry v kontrastu k jiným náboženstvím spočívá v Božím "hledání" člověka, oproti snahám člověka získat si Boží přízeň vlastním úsilím. Základní rozdíl těchto dvou náboženství spočívá v křesťanské víře, „že Ježíš je zcela Bůh a zcela člověk“¹ v jedné osobě. „Boží láska předchází a nese veškerou kapacitu naší lásky, jeho víra v nás předchází a nese naši víru, umožňuje ji a je v ní přítomna. Víra je milost. Setkání, které je srdcem víry, je možné proto, že Bůh věří v nás.“² Člověk na Boží sebesdělení odpovídá vírou.

„Křesťanská víra se nezabývá jenom věčným, totiž tím, co je mimo viditelný svět a čas. Zabývá se mnohem více Bohem v dějinách, Bohem člověkem. Víra překlenuje propast mezi věčným a časným, mezi viditelným a neviditelným tím, že nám představuje Boha jako člověka, věčného Boha v čase, jako jednoho z nás. Je to nejvyšší možná míra zjevení Boha člověku.“³ Církev převzala a pokračuje v Kristově poslání „hlásání evangelia lidem naší doby, kteří jsou plni nadějí, ale často i zkoušeni strachem a úzkostí, je beze vší pochybnosti službou prokazovanou nejen křesťanskému společenství, ale i celému lidstvu“⁴. Pro křesťany je Ježíš Kristus pravým zachráncem a vykupitelem. Věří, že jako Bůh se stal pravým člověkem, narodil se jako lidské dítě a tím se člověku přiblížil a solidarizoval s údělem každého lidského tvora. „Základem, středem a zároveň i vrcholem evangelizace a jejího úsilí zůstane vždy jasné vyznání, že

¹ RATZINGER, J. *Úvod do křesťanství*. s. 186.

² Srov.: HALÍK, T. *Vzdáleným nablízku. Vášeň a trpělivost v setkání víry s nevírou*. s. 242-244.

³ Srov.: RATZINGER, J. *Úvod do křesťanství*. s. 18-19.

⁴ PAVEL VI. *Evangelii Nuntiandi*. s. 7.

v Ježíši Kristu, Božím Synu, který se stal člověkem, zemřel a vstal z mrtvých, se poskytuje každému člověku možnost spásy jako dar Boží milosti a dobrotivosti.⁵

Podle učení Krista se naplňuje Starý zákon a proroctví v jeho osobě. Bůh se v Kristově osobě dal plně poznat světu. Záleží však na svobodné spolupráci člověka toto zjevení přijmout či odmítnout. „Poznání Boha, k němuž nutně dochází v podobě přijetí a odmítnutí v hloubi existence člověka, a to v tom nejběžnějším lidském životě. Je to poznání přirozené i umožněné milostí, je to zároveň poznání a víra na základě zjevení.“⁶ „Souhlas víry není výsledkem myslitelské námahy, nýbrž vyrůstá z přijetí toho, co se v křesťanství nazývá "zjevením" a "sebesdělením Boha".“⁷ Bůh dává sebe a svoji vůli člověku poznat ve svém jednorozeném Božím Synu, a tím zve člověka k účasti na Božím životě. Člověk na toto pozvání odpovídá vírou. „Křesťanská víra – na rozdíl od "přirozené náboženskosti" a laciné věřivosti – je vzkříšená víra, víra, která musí umřít na kříži, být pohřbena a znovu vstát – a to v nové podobě. Tato víra je proces – a člověk se může ocitnout v různých okamžicích svého života v různé fázi tohoto procesu.“⁸ Křesťané věří v zástupnou oběť a smrt Božího Syna na kříži za viny celého lidstva i každého jednotlivce. Žijí nadějí na vzkříšení z mrtvých na konci věků po druhém příchodu Krista, který ještě jednou přijde, aby odplatil či odměnil každého člověka za jeho víru projevenou ve skutečích. „Očitým svědkem jeho vzkříšení nebyl nikdo – ale my všichni, kdo v něho věříme, jsme povoláni být svědky, garanty, živými důkazy toho, že žije. Prostorem jeho vzkříšení není v posledku jen toto malé, úzké místo v jeruzalémské skále: prostorem jeho vzkříšení má být náš život, naše nitro i naše vztahy.“⁹ „Láska k bližnímu zakořeněná v lásce k Bohu je především úlohou pro jednotlivého věřícího, ale je také úlohou pro celou církevní komunitu, a to na všech úrovních od místní komunity po partikulární církev až k univerzální církvi v její globalitě. Církev

⁵ PAVEL VI. *Evangelii Nuntiandi*. s. 23.

⁶ RAHNER, K. *Základy křesťanské víry*. s. 99.

⁷ WALDENFELS, H. *Fenomén křesťanství, křesťanská univerzalita v pluralitě náboženství*. s. 132.

⁸ HALÍK, T. *Vzdáleným nablízku*. s. 68.

⁹ HALÍK, T. *Co je bez chvění, není pevné*. s. 170.

musí uplatňovat lásku také jako komunita. Důsledkem toho je, že láska potřebuje také organizaci jakožto předpoklad uspořádané komunity.¹⁰ Proto „kde se v živých společenstvích žije podle evangelia a podle vzoru Ježíše Krista, tam se mohou děti a mladí lidé upevňovat v důvěře k životu. Křesťanská společenství se v setkání s Kristem učí být vnímavými pro oslovení těch, kteří jsou bohužel ve společnosti diskriminováni jako lidé na jejím okraji. Křesťanská láska k bližnímu se při následování Krista ujímá obzvlášť těch, kteří klopýtli a selhali a sami nenalézají východisko z nouze“.¹¹ „Církev je Boží rodinou ve světě. V této rodině nesmí být nikdo, kdo by trpěl kvůli nedostatku toho, co je pro život nezbytné.“¹²

„Niterná povaha církve se vyjadřuje v trojím úkolu: zvěstování Božího slova (kérygma – martyria), slavení svátostí (leitúrgia), služba lásky – caritas (diakonia). Jedná se o úkoly, které se vzájemně podmiňují a které od sebe nelze oddělovat.“¹³ Základní prameny víry byly sepsány a sestaveny apoštoly a jejich následovníky v Novém zákoně.

V průběhu staletí se některé části církve odtrhly a došlo ke vzniku Pravoslavné církve a o několik století později ke vzniku protestantských církví, které se dále dělí. To mělo vliv i na věrouku a následnou morální interpretaci životních postojů. „Jednou z nejdůležitějších oblastí pro interpretaci náboženství a lidové kultury byla Bible. V protestantských kulturách byla Bible pokládána za nejvyšší autoritu.“¹⁴ V katolické církvi je autorita přikládána také Bibli, ale i její interpretaci v tradici a učitelském úřadu církve.

¹⁰ BENEDIKT XVI. *Encyklika Deus caritas est.* s. 30.

¹¹ NĚMECKÁ BISKUPSKÁ KONFERENCE. *Život z víry.* s. 205.

¹² BENEDIKT XVI. *Encyklika Deus caritas est.* s. 35.

¹³ BENEDIKT XVI. *Encyklika Deus caritas est.* s. 34.

¹⁴ McLEOD, H. *Sekularizace v západní Evropě.* s. 294.

1.1.2. Sekularita, sekularismus, sekulární myšlení a hodnoty

1.1.2.1. Sekularita, sekularismus

Sekulární pojem vyjadřuje týkající se světa či světského smýšlení. Pojem sekularity lze vykládat dvojím způsobem. První pojetí vyjadřuje vědomé přiklonění se „k světu, tak jak je, přičemž se nehledí na náboženské výklady či pokusy o výklad (aniž se popírají), anebo též o obrácení se k světu a držení se světa s odmítáním všeho náboženství a jeho vztahu k transcendenci. Z pohledu náboženství je takový postoj "zesvětštění"¹⁵, což je druhým pojetím výkladu. Sekularizace „znamená snahu, která je sama o sobě správná, oprávněná, slučitelná s vírou a náboženstvím, totiž snaha odhalit ve stvoření, v každé věci a v celém vesmíru zákony, kterými se řídí s určitou vlastní autonomií, v hlubokém přesvědčení, že tyto zákony stanovil Stvořitel“¹⁶.

„Pojmy *sekulární* a *sekularismus* jsou tedy dva odlišné pojmy, které rozdělujeme a specifikujeme různě. Ve svém jádru znamená pojem *sekularismus* „proces sekularizace povýšený na světonázorový program, nebo staví sekularizaci na místo náboženství“¹⁷. „Skutečným sekularismem však rozumíme takové pojetí světa, ve kterém se tento svět rozvíjí sám od sebe, aniž by hledal příčinu v Bohu, jenž se tak stává zbytečným a nepohodlným.“¹⁸ V práci uvádím pojem sekularismu pro zpřehlednění a oddělení od pojmu sekularita. Dále se práce na tuto ideologii nezaměřuje. V následující části práce, která se zabývá terapeutickými komunitami pro uživatele drog, se přidržuji prvního pojetí sekularity.

¹⁵ WALDENFELS, H. *Fenomén křesťanství*. s. 14.

¹⁶ Pavel VI. *Evangelii Nuntiandi*. s. 41.

¹⁷ Srov.: WALDENFELS, H., *Fenomén křesťanství*. s. 14.

¹⁸ Pavel VI. *Evangelii Nuntiandi*. s. 41.

Pozn. autora: Za zřetelný příklad poslouží zmínka o rozšíření a působení komunistické ideologie v minulém století.

1.1.2.2. Sekulární myšlení a hodnoty

Ke vzniku postupné sekularity společnosti přispěl značnou měrou vědecký pokrok a odklon od náboženských autorit. „V rámci světonázorové interakce se začíná už v samém novověku (renesance a humanismus) osamostatňovat a sekularizovat filosofie, která se stále více diferencuje ve speciální vědy, a umění. Světonázorová interakce se pluralizuje.“¹⁹ Věda nyní musela hledat nové výklady světa a smyslu lidského života. „Dnes je na mnoha aplikacích zřejmé, že člověk nesmí dělat vše, co může. Připomeňme si poznatky atomové fyziky, genetického bádání a jiných lékařských věd, ekologie a ekonomie a snad i vesmírného výzkumu. Ve všech těchto oblastech vyvstávají otázky etiky těchto věd a odpovědného jednání.“²⁰

Procesem sekularizace prochází společnost ideovými proudy, které ji víceméně ovlivňují a formují. Mezi nejsilněji působící ideologie se počítají humanismus, socialismus, liberalismus, kapitalismus, ale také systémy demokratického charakteru v jeho dějinných proměnách. „Jakou světonázorovou pozici určitá osoba v posledku zaujme a jakou představu dobra bude zastávat, o tom se na půdě moderny (postmoderny) rozhoduje výlučně v etické autonomii této osoby.“²¹ Kromě demokratických principů a racionality hraje důležitou roli humanismus. „Z hlediska humanismu jsme jedinečné a celistvé bytosti, nadané rozumem, vědomím a schopností jednat. Racionální individuum a jeho vědomí se takto ocitá ve středu západní filosofie a kultury. Povýšením člověka do centra významů a jednání humanismus odsouvá Boha a náboženství z jejich původního předmoderního postavení v srdci vesmíru. Pro současné západní názory na "já" je skutečně podstatné vidět člověka jako jednotlivou bytost, která dovede řídit sebe

¹⁹ Srov.: ANZENBACHER, A., *Křesťanská sociální etika úvod a principy*. s. 88.

²⁰ Srov.: WALDENFELS, H., *Fenomén křesťanství*. s. 18.

Podobné morální a etické otázky vyvstávají i v psychotherapeutických přístupech ke klientům závislým na návykových látkách. Ani zde by člověk neměl být v roli pokusné oběti, ale zodpovědné postupy specialistů mají napomoci k léčbě a bezpečnému rozvoji zraněné osobnosti závislého jedince. (pozn. autora)

²¹ Srov.: ANZENBACHER, A., *Křesťanská sociální etika úvod a principy*. s. 93.

sama.²² Pro sekulární myšlení, „se jako orientační body jeví i člověk vedle mne, nenarození a jejich budoucnost, ale i respekt před lidmi, kteří se zdají "neužiteční": nemocní, staří, invalidní“²³. K životu sekulárního člověka patří i hledání „smyslu, který se skrývá v utrpení. V utrpení může člověk uskutečnit to nejlidštější v sobě samém. Právě tam, kde nemůžeme situaci změnit, právě tam se po nás žádá, abychom změnili sami sebe, totiž abychom dozráli, dorostli, přerostli sebe samy“²⁴. „Cestou hledání orientace je rozhovor (diskurs), popř. společné hledání měřítek a způsobů chování, argumentace a snaha o konsens.“²⁵

1.1.3. Terapeutická komunita

Pojem komunita pochází z latinského slova "komunitas". Označuje sociální útvar, jehož příslušníci jsou spojeni určitou spřízněností a žijí na konkrétním místě. Je kladen důraz na samosprávu ve prospěch členů daného společenství. „Každá komunita je charakteristická svými hranicemi, je postavena na pilířích (sdílené hodnoty, společné zájmy problémy) a má svou strukturu.“²⁶

Vysokoprahová „léčebná zařízení typu terapeutické komunity mají vysoce strukturovaný a intenzivní program s přesným časovým rozvrhem dne. Terapeutické komunity vycházejí z předpokladu, že klienti, přicházející do tohoto typu léčby, potřebují kompletně změnit představu o sobě a zásadně změnit vlastní životní styl“²⁷.

Terapeutické komunity se dělí na hierarchické a demokratické. „Terapeutická komunita v užším slova smyslu je psychoterapeutickou metodou, při níž se využívají modelové situace malé společenské skupiny k projekci a korekci maladaptivních interpersonálních stereotypů prožívání a chování. V širším smyslu

²² Srov.: BARKER, CH. *Slovník kulturních studií*. s. 70.

²³ WALDENFELS, H., *Fenomén křesťanství*. s. 18. a dají se zde připočítat i lidé závislí na drogách a jiných patologických potřebách. (pozn. autora)

²⁴ Srov.: FRANKL, V. E. *Vůle ke smyslu*. s. 168.

²⁵ WALDENFELS, H., *Fenomén křesťanství*. s. 18.

²⁶ Srov.: KALINA, K. a kol. *Drogy a drogová závislost 2 mezioborový přístup*. s. 323.

²⁷ PRESTON, A., MALINOWSKY, A., ŠEFRÁNEK, M. *Průvodce léčbou v terapeutické komunitě Praktická příručka pro uživatele drog*. s. 27.

je systém organizace léčebného oddělení, ve kterém se podporuje všestranně otevřená komunikace a v němž se na rozhodování podílejí všichni členové týmu i pacienti. Významnou složkou této formy organizace jsou schůzky personálu s pacienty, při nichž dochází k výměně informací a k projednání problémů ve vzájemných vztazích a schůzky personálu, ve kterých se usiluje o pochopení interpersonálních procesů v léčebné jednotce a objasnění reakcí členů léčebného týmu vůči pacientům a i vůči sobě navzájem.²⁸

Jasně formulovaná, jednoduchá a srozumitelná pravidla napomáhají orientaci v sociálních vztazích komunity (k personálu i klientům) a v plnění denních povinností, které jsou součástí léčebného terapeutického působení. „Členové komunity, kteří jsou v ní déle a osvědčili se, získávají ve srovnání s nováčky řadu výhod, jež se týkají propustek, návštěv nebo míry soukromí. Na druhé straně se od nich zároveň očekává větší zodpovědnost a aktivnější podíl na léčbě ostatních.“²⁹

Významným činitelem ozdravného terapeutického procesu je dosahování vytyčených cílů komunity. Důležitý je pojem samoregulace, který je pro "terapeutickou komunitu" klíčový. „Pod pojmem samoregulace rozumíme podílení se klientů na chodu domu, na komunitním rozhodování a přenášení odpovědnosti na jednotlivé klienty. Základním prostředkem je hlasovací právo na komunitách, při kterých se rozhoduje o klíčových otázkách domu a komunity.“³⁰

Atmosféru života komunity značně ovlivňují zvolené filosofie či religiózní přístupy. Cílem psychoterapie v komunitě je „nalézt nový smysl života a naučit se novému životnímu stylu, v němž drogy (alkohol, hazardní hra, prostituce, trestná činnost) nemají místo“³¹.

²⁸ Srov.: RICHTEROVÁ-TĚMÍNOVÁ, M. Filosofie léčby. In. NEVŠÍMAL, P. et al. *Terapeutická komunita pro drogově závislé II. – Česká praxe*. s. 31.

²⁹ NEŠPOR, K., CSÉMY, L. *Léčba a prevence závislosti příručka pro praxi*. s. 96.

³⁰ Srov.: NEVŠÍMAL, P. et al. Vývoj v českých zemích. In *Terapeutická komunita pro drogově závislé I. – Vznik a vývoj*. s. 192.

³¹ Srov.: HÁLA, J. *Psychosociální práce s maladjustovanými osobami*. s. 19.

1.2. Křesťanské terapeutické komunity

Křesťanské terapeutické komunity svým přístupem ke klientům odpovídají na neuspokojené základní potřeby těchto zraněných lidí. „Veliká pouť“, o kterou se lidé v drogách pokoušejí, je převrácenou formou mystiky, převrácením lidské potřeby nekonečna, jejich popření nepřesáhnutelnosti, imanence a pokusem odstranit hranice mezi vlastním pozemským bytím a nekonečnem. Trpělivé a pokorné dobrodružství askeze, která se drobnými kroky vzhůru blíží Bohu sestupujícímu jí vstříc, se nahrazuje magickou mocí a magickým klíčem drog – cesta mravnosti a náboženství je nahrazována technikou. Droga je pseudomystikou světa, který nevěří, ale přesto nemůže setřást touhu duše po ráji. A tak droga je velmi hluboko varovným znamením: odhaluje nejen vakuum v naší společnosti, jež její nástroje nemohou zaplnit, ale poukazuje i na vnitřní nárok lidské bytosti, který se uplatní v pervertované podobě, nenajde-li správnou odpověď.³² Základní lidské potřeby biologické, psychické, sociální a spirituální spolu úzce souvisí a zanedbání, oslabení či opomenutí jen jediné z nich často naruší celistvost lidské bytosti.

„Křesťanské církve se snaží drogovému problému čelit různými aktivitami. Ve skupinách mládeže, rodinných kroužcích, při setkání postižených a v poradenských centrech se nenabízí jen informace, nýbrž se hovoří o různých příčinách závislostí a nabízí se pomoc i závislým lidem, kteří se za lékařského dozoru podrobují terapii. V křesťanské víře může být zprostředkována naděje, která osvobozuje od strachu, zoufalství a nezdaru. Tato naděje se ztělesnila v Ježíši. Prokazuje závislému to, co on sám ve svém životě možná nikdy nepoznal: bezpodmínečnou lásku.“³³

Návyky nutné k soužití v komunitě i k důstojnému životu po vyléčení se rozvíjejí a upevňují především modlitbou³⁴ a neméně důležitými zdravými mezilidskými vztahy, které nastavují zpětné zrcadlo chování a poskytují motivaci

³² RATZINGER, k. J. *Naděje pro Evropu?* s. 12 – 13.

³³ Srov.: NĚMECKÁ BISKUPSKÁ KONFERENCE. *Život z víry*. s. 204 – 205.

³⁴ *Cenacolo* [online]. Dostupné na WWW: <<http://www.cenacolo.cz/o-komunitě.php>>

i vzory ke změně myšlení i postojů. Křesťanské komunity pro lidi závislé na drogách využívají „terapeutický postup, kterým se dotyčný člověk dostává – prostřednictvím vztahu k druhému člověku, sebeotevřením – do kontaktu se svojí krizí (míněna závislost), takže je schopen vnímat tvořivý obraz a uskutečnit potenciál, který je v krizi obsažen.“³⁵ K jejímu zvládnutí je třeba, aby pracovníci prošli speciálním výcvikem či proškolením v dané oblasti a mohli následně poskytnout adekvátní dlouhodobou pomoc. „Církev tedy vedle své obvyklé pastorační péče o člověka nabízí službu uživatelům drog s ohledem na specifika drogového problému. A navíc, nabízí specifickou pomoc a pastorační službu skrze své profesionály jako je kněz, teolog, exorcista.“³⁶ K poslední zmíněné specializaci platí, že „modlitba ve skupině je nejlepším způsobem, jak se za osvobození modlit.“³⁷ Program a struktura je v křesťanských komunitách ve své podstatě podobná strukturám a programu sekulárních komunit níže popsanych, ovšem se zřetelnějším akcentem na víru v Boha.

³⁵ Srov.: KASTOVÁ, V. *Krize a tvořivý přístup k ní*. s. 25.

³⁶ Srov.: JARGUS, M., KONVALINKOVÁ, I., M., SMEJKAL, J. Uživatelé drog. MARTINEK, M. a kol. *Praktická teologie pro sociální pracovníky*. s. 124 – 125.

³⁷ MACNUTT, F. *Služba osvobozování od zlých duchů*. s. 166.

1.3. Sekulární terapeutické komunity

Léčebné programy terapeutických komunit „založených primárně na sebepoznání a sebereceptivitu (kde víra v Boha není určující, i když apel na duchovní rozměr může být v různé míře přítomen)“³⁸ drží v českém prostředí početní primát. „Podstatnou zvláštností České republiky je to, že na principech terapeutické komunity je založen jeden z předních systémů výcviku v psychoterapii – SUR.“³⁹ České prostředí sekulárních terapeutických komunit je v mnohých přístupech, metodách a cílech velmi podobné a nezdá se shodné, proto se většina zapojila do Sekce Terapeutických komunit A.N.O. (Asociace nestátních organizací) a je zřízena jako samosprávná vnitřní organizační jednotka za účelem operativnějšího naplňování cílů a poslání.⁴⁰

Sekce TK A.N.O. se řídí Etickým kodexem. „Prvořadou povinností všech pracovníků je zajistit klientům v léčbě kvalitu služeb. Vztah mezi personálem a klienty je jedinečný. Je proto nezbytné, aby personál zacházel uvážlivě a zodpovědně s důvěrou, jež mu byla svěřena. Každý člen týmu si musí být vědom skutečnosti, že ho jeho profese zavazuje k pečlivému sledování svého vlastního jednání, stejně jako jednání klientů. Tento Etický kodex se vztahuje na všechny členy týmu za všech okolností, tedy i mimo jejich pracoviště.“⁴¹

„Základním cílem práce s klienty je jejich trvalá abstinence a jejich zpětné zapojení do života. Základním prostředkem k dosažení vytyčených cílů je samotný život v komunitě, který se maximálně snaží přiblížit reálnému životu, který má svá pravidla, řád či režim, a ve kterém se uskutečňují reálné i přenosné vztahy. Dále jsou to: individuální a skupinová psychoterapie, režim, pracovní terapie, samoregulace (samospráva), práce s rodinou, relaxace, sociální servis, sport, turistika a zátěžové programy. Typické prvky programu terapeutické

³⁸ NEVŠÍMAL, P. et al. Religiozní komunitní programy. In *Terapeutická komunita pro drogově závislé I. – Vznik a vývoj*. s. 183.

³⁹ KALINA, K. a kol. *Drogy a drogová závislost 2 mezioborový přístup*. s. 58.

⁴⁰ Dostupné na WWW: *Terapeutické komunity* [online]. <<http://www.terapeutickekomunity.org/>>

⁴¹ Dostupné na WWW: *Terapeutické komunity* [online].

<<http://www.terapeutickekomunity.org/terapeuticke-komunity-sekce-tk-ano/eticky-kodex-sekce-tk-ano/>>

komunity jsou setkávání komunity a týmu, schůzka týmu, skupinová terapie, role⁴² a jiné výše zmíněné postupy.

„Léčebný program terapeutické komunity se většinou dělí do tří až čtyř základních fází. Každý přestup je silně ritualizovaný a klient si jej musí obhájit na velké komunitě, konané pouze jednou do měsíce. Do každé následující fáze, počínaje úvodním prvním přijímacím týdnem, klient vstupuje 24hodinovým pobytem na samotce, kde píše materiál vztahující se k danému přechodu mezi fázemi, hodnotí dosavadní a uvádí motivace pro následující pobyt (život). V úvodním týdnu se důkladně seznamuje s životem komunity a stvrzeným podpisem sepsané smlouvy vstupuje do první fáze programu. V první fázi šesti týdnů až tří měsíců prochází klient hlubším procesem motivace k léčbě a seznamuje se s klienty a personálem, kteří jej podporují v úsilí změnit dosavadní způsob života. Druhá fáze je většinou nejdelší, trvá tři až šest měsíců pobytu. Následující fáze je charakteristická prací v domě a naplňováním osobních úkolů (funkcí). Klient spolupracuje na změně své i jiných, jemu svěřených. Ve třetí fázi žije klient dva až tři měsíce pobytu, prochází postupným osamostatňováním se od komunity a zaměřuje se na vstup do běžného života. Přechodem z třetí fáze, nezávisle na komunitě, plní své povinnosti vůči novému zaměstnavateli, udržuje kontakt s doléčovací centrem a žije v novém bydlení, které si našel v předcházející fázi.“⁴³ Podobný postup platí pro většinu terapeutických komunit (dále i TK) s možnými odchylkami.

⁴² Srov.: NEŠPOR, K., CSÉMY, L. *Léčba a prevence závislosti příručka pro praxi*. s. 97.

⁴³ Srov.: NEVŠÍMAL, P. et al. Vývoj v českých zemích. In *Terapeutická komunita pro drogově závislé I. – Vznik a vývoj*. s. 193 - 194.

2. Praktická část

2.1. Cíl výzkumu

Výzkum práce se zaměřuje na tři oblasti. Hlavním cílem je zjistit, zda a jak jsou v terapeutických komunitách používány nábožensko-filosofické systémy a jestli se v komunitách využívá duchovní služby, popř. jakým způsobem.

Druhá a třetí oblast jsou dílčími cíli, které směřují k upřesnění hlavního cíle. Ve druhé se zaměřuji na popis a charakteristiku TK, které pomohou přiblížit podmínky, a zázemí čtyř TK. Ve třetí zjišťuji poskytování služeb na odborné úrovni a jejich vliv na motivaci klientů k abstinenci.

2.2. Metodika

2.2.1. Metoda sběru dat

Pro zpracování bakalářské práce byla použita **metoda terénního výzkumu** dvou typů TK, které se rozdělují na křesťanský a sekulární typ. Pro přehlednost rozděluji v práci sekulární TK na sekulární a sekulární s křesťanskými základy. Cílovou skupinou rozhovorů byly čtyři TK. Z toho jedna křesťanská, dvě sekulární a jedna sekulární s křesťanskými základy.

Jako techniku sběru dat jsem použil **polostrukturovaný rozhovor** s pěti vedoucími či kompetentními pracovníky "TK Podcestný Mlýn", "TK Magdaléna", "TK Němčice", a "Teen Challenge". Získané informace byly zpracovány a popsány.

2.2.2. Realizace výzkumu

Výzkumné rozhovory a kompletace materiálů se uskutečnily v období od 25. února 2009 do 15. května 2009.

Rozhory byly vedeny s následujícími respondenty: zástupcem ředitele "TC, Poštovice", vedoucím "TK Magdaléna, Mníšek pod Brdy" a vedoucím "TK Němčice". Dva rozhovory jsem vedl s odborným ředitelem „Podaných rukou, o.s.“ a duchovním (katolický kněz) "Podaných rukou, o. s.".

Posledně zmíněného respondenta jsem zařadil do dotazovaných osob z důvodu nadstandardní duchovně pastorační služby v sekulární TK.

V komunitě "Teen Challenge, Poštovice" jsem měl možnost konzultovat informace s jednotlivými vedoucími programů a účastnit se ranního vyučování se studenty (klienty). V "TK Magdaléna, Mníšek pod Brdy" jsem se účastnil týmové konzultace a měl jsem možnost hovořit s klienty. Obě uvedené komunity mi umožnily důkladné seznámení se se zařízením a programy.

2.3. Struktura rozhovoru⁴⁴

Výzkum se zaměřuje na zjištění existence duchovní služby a nábožensko-filosofické systémy, přítomnost odborných specializací a jejich přístupů ke klientům. Dále se tematické okruhy zaměřují na metody a hodnotové přístupy používané v terapii se závislými klienty. Následující okruhy jsem předkládal za pomoci doplňujících otázek.

Tematický okruh – Statistické údaje (pracovníci, počty klientů, úspěšnost léčby) – jsou kladeny z důvodů přehlednosti skutečného stavu, podmínek a odborné vybavenosti týmu jednotlivých TK.

Tematický okruh – Hodnoty (filosofie, hodnoty) – odkrývají filosofické a hodnotové pozadí pro zpřehlednění motivačních předpokladů k léčbě klientů.

Tematický okruh – Metody (přístupy, metody, specifika) – mají ukázat odborný přístup, směřování péče a práce s klienty.

Tematický okruh – Duchovní služba / pastore (přítomnost duchovní služby, nábožensko-filosofických technik, duchovní pohovory) – vede k zjištění, jak jsou v TK poskytovány duchovní služby a naplňovány duchovní potřeby klientů.

⁴⁴ Příloha č. I., Otázky k rozhovorům. s. 52.

2.4. Charakteristika jednotlivých TK

2.4.1. Teen Challenge, Poštovice⁴⁵

Středisko Poštovice vzniklo v roce 2004. V roce 2006 byly dokoupeny přilehlé pozemky a objekty o rozloze 40 000 m². Vznikl prostor pro paletárnu na výrobu euro palet, kapli a jiné budovy, postupně rekonstruované a sloužící pro ubytování pracovníků a provoz střediska. Na budování se podílí i studenti (klienti). Z původních dvanácti míst se po rozšíření střediska zvýšila ubytovací kapacita pro studenty na třicet lůžek.

Důraz se v komunitě klade na učednický křesťanský program a kázání Krista. Program TC je náročný, student je zbaven mnoha osobních práv, aby se mohl soustředit na svou proměnu a naučit se opět disciplíně, zodpovědnosti, a nevracel se tak ke své minulosti závislého, ale porozuměl filosofii a obsahu programu TC. Hlavní metodou léčebného procesu je učednictví. Středisko využívá metod tzv. Osobního studia (OS) a Skupinového studia (SSNK), tedy lekcí Davida Battyho pro nové křesťany.

Program klade větší důraz na osobní studium než na rozhovory s poradcem. Kromě jiných metod, objevujících se v terapeutických komunitách, nabízí program společnou modlitbu a kdykoliv po domluvě možnost osobního rozhovoru s jedním či více vedoucími programu. Studenti jsou vedeni k aplikaci biblicky motivovaných postojů do vlastního života, a tím i k nalezení nového místa ve společnosti i církvi. Za pomoci terapeutického přístupu, založeného na souboru pravidel, křesťanských hodnot a principů, student získává postupně zpět svá práva (návštěvy, dovolenky, vycházky a jiné), až do plného začlenění se do společnosti. Cílem uvedených postupů je získání nezávislosti na drogách a rozvinutí dobrého

⁴⁵ Příloha č. IV.: Teen Challenge

charakteru osobnosti. Komplexní program ve své celistvosti napomáhá a směřuje k rozvoji osobního růstu studenta.⁴⁶

„Denní program se skládá z několika hodin práce, např. péče o dům, práce v kuchyni, drobné výrobně-výdělečné činnosti, účasti na mši (bohoslužbě – pozn. autora), zpěvu, hudby, relaxace a aktivního trávení volného času, sportu a samostudia.“⁴⁷ Během týdne klienti absolvují „hodiny biblického studia, kurz Bod obratu a tematické vyučování, které je přizpůsobeno momentálním potřebám studentů. Důležitou metodou sebepoznání je ztišení ve skupině (např. večerní), osobní ztišení, při nichž student může číst Bibli“.⁴⁸

O studenty pečuje personál, školený organizací. Běžné je, že někteří členové týmu v komunitě trvale žijí. „Důraz je kladen na součinnost s místní církví, v jejímž společenství také student v okamžiku opouštění komunity nachází pevné vazby s lidmi, kteří nikdy drogy nebrali.“⁴⁹

2.4.2. Terapeutická komunita Podcestný mlýn, Dačice⁵⁰

TK se nachází na břehu řeky Moravská Dyje, v prostředí Českomoravské vysočiny. Komunita vznikla zrekonstruováním starého mlýna s přilehlými hospodářskými budovami. Obytná část je nově zrekonstruovaná.⁵¹

„TK Podcestný mlýn u Dačic“ zachovává svůj křesťanský akcent a založilo ji o. s. Podané ruce pod vedením J. Obořila.⁵² Je ovšem nutno uvést, že předešlá

⁴⁶ Srov.: *Teen Challenge* [online]. Příručka pro studenty [http: </http://www.teenchallenge.cz/cs/programy-teen-challenge/strediska-pro-muze/postovice/ke-staeni >](http://www.teenchallenge.cz/cs/programy-teen-challenge/strediska-pro-muze/postovice/ke-staeni)

⁴⁷ Srov.: Nevšímal, P. (ed.), *Terapeutická komunita pro drogově závislé I. – Vznik a vývoj*. s. 184.

⁴⁸ Srov.: *Teen Challenge* [online]. Příručka pro studenty [http: </http://www.teenchallenge.cz/cs/programy-teen-challenge/strediska-pro-muze/postovice/ke-staeni >](http://www.teenchallenge.cz/cs/programy-teen-challenge/strediska-pro-muze/postovice/ke-staeni)

⁴⁹ Srov.: *Terapeutická komunita pro drogově závislé I. – Vznik a vývoj*. s. 184.

Místní církví se rozumí živý sbor či církev uvádějící evangelium do praktického života. Většinou se jedná o sbory a církve letničního či evangelikálního typu.

⁵⁰ Příloha č. V.: Podané ruce, o. s. - TK Podcestný mlýn, Dačice

⁵¹ Podané ruce [online]. Dostupné na WWW: <http://www.podaneruce.cz/cz/programy/dalsi-centra/terapeuticka-komunita-podcestny-mlyn.html>

⁵² NEVŠÍMAL, P. et al. Vývoj v českých zemích. In *Terapeutická komunita pro drogově závislé I. – Vznik a vývoj*. s. 194.

věta upozorňuje pouze na systematicky zařazenou pastorační doplňující klasický program sekulární komunity. „Historicky se "TK Podcestný Mlýn" řadila ve svých začátcích ke křesťanským komunitám v pravém smyslu slova. Nástupem profesionalizace služeb však došlo k sekularizování komunity. Křesťanský akcent tedy zůstal pouze v pastoračních programech doplňujících systém sekulárních komunit v terapeutické práci s klienty.“⁵³

TK vychází z profesionální odborné péče v psychoterapii, dramaterapii, programech pro ženy, pracovní terapii, pomoci v sociální a právní oblasti. Klienti jsou v neustálé interakci s personálem a obyvateli komunity, což vede k intenzivnímu pobytovému programu, který trvá standardně devět měsíců. Program směřuje k učení se dovednostem běžného života, práci s odpovědností k sobě sama, ke druhým, s vlastním životním příběhem v přítomnosti pro budoucnost, denním jasně strukturovaným režimem, vzděláváním, sportovními aktivitami.⁵⁴

Systematickou pastorační službou a etickým programem pro klienty se "TK Podcestný mlýn" odlišuje od komunit patřících do české sekce Terapeutických komunit A.N.O.

2.4.3. Terapeutická komunita Magdaléna, Mníšek pod Brdy⁵⁵

Po založení resocializačního programu městem Mníšek pod Brdy a paní Marií Kaplanovou, byl 1. 12. 1998 zahájen provoz terapeutické komunity pro třináct klientů v areálu bývalé vojenské raketové základny Včelník v Mníšku pod Brdy.⁵⁶ Komunita sídlí v budově bývalých kasáren – nyní částečně zrekonstruovaných. K ubytování slouží pět třílůžkových pokojů, ve stejné budově jsou místnosti pro

⁵³ *Podané ruce* [online]. Dostupné na WWW: <<http://www.podaneruce.cz/cz/programy/dalsi-centra/terapeuticka-komunita-podcestny-mlyn.html>>

⁵⁴ Srov.: *Podané ruce* [online]. Dostupné na WWW: <<http://www.podaneruce.cz/cz/programy/dalsi-centra/terapeuticka-komunita-podcestny-mlyn.html>>

⁵⁵ Příloha č. VI.: Magdaléna, o.p.s. - TK Magdaléna

⁵⁶ *Magdaléna* [online]. Dostupné na WWW: <<http://www.magdalena-ops.cz/index.php?c=prod&detail=34>>

terapii, společné trávení volného času, kanceláře terapeutů a vedení ops., kuchyně, jídelna, prádelna, sociální zařízení apod. V dosud nerekonstruované části domu jsou sklady, keramická dílna a posilovna.⁵⁷

V samostatném traktu budovy sídlí program následné péče a chráněného bydlení. V přírodním areálu je umístěna farma (pracovní terapie), zahradnictví (pracovní terapie a podporované zaměstnání), truhlárna (podporované zaměstnání). Je i prostorem využívaným pro sport a volnočasové aktivity.

"TK Magdaléna" poskytuje rezidenční léčbu klientům se středně těžkou, až těžkou závislostí na návykových látkách a výrazným stupněm psychosociálního postižení v důsledku užívání drog. Obecným cílem je změna dosavadního rizikového jednání klienta na zdravotně i sociálně akceptovatelný a pro něj subjektivně spokojený životní styl. Vyšším cílem je pak plná abstinence klientů od návykových látek, jejich osobnostní růst a plná sociální rehabilitace. Jejím prvořadým cílem je podporovat osobní růst. Toho je dosahováno prostřednictvím změny individuálního životního stylu za pomoci komunity a zapojených lidí, kteří společně pracují, aby pomohli sobě i druhým. Představuje vysoce strukturované prostředí s definovanými hranicemi, jak morálními, tak etickými. Členové a personál jsou v roli průvodců, kteří podněcují osobní zodpovědnost za svůj vlastní život. Tato metoda využívá tlaku vrstevníků, který urychluje žádoucí změnu. Napomáhá dále integraci jedince ve společenství, a tím je branou pro jeho začlenění zpět do větší společnosti. Autorita je jak horizontální, tak vertikální, podněcující koncept sdílení zodpovědnosti a podporující proces účasti na rozhodování. Celkový pobyt klienta v "TK Magdaléna" nabízí integrovanou zdravotní, sociální a výchovnou péči v délce osmi až patnácti měsíců. Následně klient přechází do doléčovacího programu s chráněným bydlením a podporovaným zaměstnáním (je obsahem samostatného projektu). Základním prostředím terapeutických aktivit je celodenní život v komunitě.

⁵⁷ *Magdaléna* [online]. Dostupné na WWW: <<http://www.magdalena-ops.cz/index.php?c=prod&detail=6>>

S klienty je zacházeno jako s osobami zodpovědnými za svůj stav a svoji situaci. Terapeutická komunita jim nabízí pomoc, o kterou se učí sami požádat. Nezbytným prostředkem změny a osobnostního rozvoje je pozitivní tlak vrstevníků a cílená konfrontace namířená nikoliv na klienta, ale na jeho chování. Osobnostní růst klienta je stimulován ucelenou a všestrannou nabídkou programů, celkovou úrovní vzdělání, praxe a osobnostních kvalit personálu a otevřenou, přátelskou a tvůrčí atmosférou zařízení.⁵⁸

„Významným terapeutickým faktorem je i rodinná terapie, neboť model rodinné nemoci také zastává názor, že k závislosti přispívají i procesy v rodině“.⁵⁹ Proto je v mnoha případech prospěšné do procesu uzdravení zapojit i členy rodiny, kteří kromě vlastního podílu na vzniku závislosti, mohou být druhotně stigmatizováni a potřebují sami pomoci.

2.4.4. Terapeutická komunita Němčice⁶⁰

První československá "TK Němčice" pro drogově závislé klienty vznikla na začátku devadesátých let v prostředí Šumavy. V areálu bývalého zámečku komunitu založilo a od počátku podporovalo občanské sdružení SANANIM. Komunita vlastní dva objekty ve vesnici. Základní budova slouží pro vlastní komunitu a její práci s klienty. Druhá budova slouží jako doléčovací centrum pro klienty ve třetí fázi programu. Budova se nachází ve vesnici, ale je vzdálena od komunity.

„Pracovníci komunity jsou vzděláni v metodách psychoterapie typu SUR a do několikadenních služeb dojíždějí, neboť v areálu trvale nikdo z personálu nežije. Absolventi komunity jsou od počátku směřováni k reintegraci do společnosti, jejichž vertikální růst v rámci komunity je jasně omezen na spolusprávu. Tím je výrazně definován charakter zařízení – svým založením blízký evropskému

⁵⁸ *Magdaléna* [online]. Dostupné na WWW: <<http://www.magdalena-ops.cz/index.php?c=prod&detail=6>>

⁵⁹ ROTGERS, F. a kol. *Léčba drogových závislostí*. s. 127.

⁶⁰ Příloha č. VII.: SANANIM, o. s. - TK Němčice

profesionálnímu pojetí komunit. Kapacita komunity byla během let zvýšena z původních třinácti lůžek na současných dvacet, je určena pro dospělé muže i ženy a délka pobytu je v ní zhruba jeden rok.⁶¹

"TK Němčice" se specializuje na věkově starší klienty, kdy výjimkou nejsou klienti starší čtyřiceti let s velmi dlouhou drogovou kariérou.⁶² Původní záměr však směřoval k pomoci mladým klientům, kteří nezvládali náročnost jiných léčebných postupů, a tak přišla s myšlenkou nabídnout novou službu těmto lidem Těmínová a další, kteří se inspirovali organizacemi typu Daytop a Phoenix House.⁶³

2.5. Výsledky

2.5.1. Teen Challenge, Poštovice⁶⁴

Statistické údaje

Pracovníci: Celkem dvanáct pracovníků, bez ženského centra (vzdálené 3 km od TC Poštovice), se kterým se úzce spolupracuje. Všech dvanáct pracovníků se podílí na aktivitách a dají se započítat jako terapeutičtí pracovníci určitých úrovní. Vedoucí centra, poradce (dva pro intership a pro studenty, s kurzy TC), učitel (dva pracovníci, jeden s odborným pedagogickým vzděláním), sociální pracovníce (bez odborného titulu), sekretářka, pracovník (šest lidí). Služebníci (pracovníci) v křesťanském (pastoračním) poradenství mají minimálně biblické základy, biblickou školu, kurzy pro křesťany a odborný výcvik, který zajišťuje také TC. Speciálně vyškolený učitel vede osobní studium. Učitel, vyučující lekce Davida Battyho, absolvuje seminářem Davida Battyho i podobné

⁶¹ Srov.: NEVŠÍMAL, P. et al. Vývoj v českých zemích. In *Terapeutická komunita pro drogově závislé I. – Vznik a vývoj*. s. 192.

⁶² PRESTON, A., MALINOWSKY, A., ŠEFRÁNEK, M. *Průvodce léčbou v terapeutické komunitě Praktická příručka pro uživatele drog*. s. 28.

⁶³ KALINA, K. a kol. *Drogy a drogová závislost 2 mezioborový přístup*. s. 58.

⁶⁴ Srov.: Příloha č. III., Rozhovor 1 - Teen Challenge.

V této kapitole je citován pouze tento výzkumný rozhovor. Citace jsou proto označeny jen uvozovkami.

výše popsané školení a stáže. Většina služebníků jsou exuseři, s výjimkou dvou vedoucích mužských pracovníků.

Počty klientů: Kapacita lůžek činí třicet míst. Studentů (klientů) je v současné době dvacet až pětadvacet.

Úspěšnost léčby: Ze všech klientů, kteří nastoupí, jich program dokončí třicet procent. Za předpokladu, že studenti dokončí program, je úspěšnost léčby a následná abstinence osmdesát až pětadesát procent.

Hodnoty

1. Jaká je základní filosofie vaší léčby?

Základní filosofií léčby je lidem přinášet naději v osobě Ježíše Krista ke změně. Bůh může změnit jejich život. Změna života, transformace, přeměna jejich hodnot vede k osobnímu růstu fyzického, psychického, citového zdraví, a pak aby měli sociální zabezpečení, vrátili se do společnosti, jako znovuzrození křesťané, aby se začlenili do církve, do společnosti a aktivně se zapojili do normálního občanského života. Cílem filosofie je pomoci získat studentovi hodnoty, které vidí na týmu. Tým musí žít hodnoty, jež předává studentům. Hodnoty jako týmová spolupráce, soucit, víra, stmelují tým. Žítí hodnot je nezbytné pro to, aby se nezapomnělo, že jde o člověka, který může dělat chyby. Aby se služebníci nestali technokraty a nebyli příliš tvrdí.

2. Jaká je základní filosofie vaší léčby?

„Pravděpodobně ta nejzákladnější hodnota člověka, který uvěří, je postavit život do pravdy a do světla, být vykazatelný, žít v pravdě a zodpovědnosti a samozřejmě být přímý. K základním hodnotám patří umění budovat vztahy, zvláště v rodině, to je velice důležité, protože velice často je tohle nabouráno. Změnit postoje k vládní moci, k policii, k institucím, k církvi, neboť studenti přichází často se špatnými zkušenostmi v těchto oblastech. Nejzákladnější je víra. Ne jenom víra v Boha, ale víra a naděje ve změnu. Což mohou studenti vidět na pracovnících TC, kteří kdysi brali drogy a žili v neutěšených sociálních podmínkách. Dnes fungují a mají rodiny.

Metody

1. Jaké jsou základní přístupy ke klientům?

Teen Challenge se spíše považuje za učednický studijní program než za klasickou terapeutickou komunitu. Základní metodou je učednictví a osobní příklad, tzn. snaha pracovníků být příkladem a žít život víry. Je nutné zde uvést i prvek možného selhání, který prostý člověk prožívá v životě. Důležité je pro studenty vidět, že skrze selhání mají možnost povstat a jít dál.

„Nastavení zrcadla – tzn. uvědomění si kde byl, kde je, kam jde. Přivést studenta ke Kristu, uvědomit si hřích a přijmout odpuštění. Důležitým je znovuzrození neboli transformace z milosti. Znamená to nebýt jen křesťanem ve formě křesťana. Nebýt jen křesťanem navenek, který uvnitř neprožívá křesťanství. Jde o to nežít jen styl, ale křesťanství, které vyvěrá z něj, z ega, nejde jen o to splnit limity křesťanství. Neznamená to být jen členem nějakého klubu, ale vědět a žít to, že jsem křesťan. Neznamená to jen být v církvi, ale cílem je Kristus, setkání s ním působí metanoiou, proměnu myšlení, Boží zázrak, změnu postojů k pravdě, k Bibli, jak je tam psáno – nežiji já, ale žije ve mně Kristus. Jednoduše řečeno setkání s živým Bohem změní jeho život, postoje a přístup k životu.“

2. Jaké metody používáte pro motivaci klientů ke změně (abstinenci)?

„Kromě osobního příkladu je důležitá biblioterapie (život podle biblických principů), zaujmout postoj k Bibli. S tím souvisí život církve, bohoslužby, návštěvy. Na skupinových studiích zjišťují studenti pravdivost Bible a proč tomu tak je. Jaké jsou historické, kulturní důkazy atd. Nosný prvek studia je Bible a křesťanství. Studenti se seznamují s jinými náboženstvími pro orientaci. Jsou probírána témata o rodině, vztazích. Důležitou se v komunitě stává pracovní terapie, ale i bibliodrama. Studenti mají minimum osobního volna.“

Funguje poradenství "Intership" (návazné studium pro klienty po absolvování léčebného programu, kteří chtějí a jsou pozváni spolupracovat dále s TC), Pastorační poradenství, Osobní a skupinové vyučování, vyučování podle lekcí Davida Battyho. Studenti se setkávají s tématy jako "služba Bohu", "člověk",

"jak vědět, že jsem křesťan", "duchovní moc a zázraky". Kurzy jako "Bod obratu" jsou rozděleny na Závislost, Spoluzávislost, Zneužití a Deprese.

3. Co pokládáte, za specifikum vaší TK pro léčbu klientů, oproti jiným TK?

Člověk směřuje přes pokání k uzdravení. „Nejsme především sociální práci ale učenickým křesťanským programem. Hlavní pro nás není pomoci od závislosti, ale ukázat člověku na Boha. Hlavním činitelem změny je Bůh a ne nějaký člověk. Člověk je veden od svého já k zaměření na Boha. Hlavním nosným prvkem života je pak činná živá víra. Sekundárně pak abstinence od drog. Věřící studenti pak sami dobrovolně chtějí skončit se závislostí.“

Duchovní služba / pastorec

1. Je ve vaší komunitě duchovní služba (jaká)?

Komunita založila v Praze sbor Otevřených dveří, který komunita navštěvuje každou neděli (bohoslužba) a čtvrtek (shromáždění). Jsou tam dva hlavní kazatelé, kteří žijí a slouží v komunitě. Kromě uvedených kazatelů jsou zde muži z vedení, kteří mohou kázat po schválení pastorem a sloužit duchovně studentům.

2. Jaké duchovní, popřípadě nábožensko-filosofické techniky používáte?

„Mezi duchovní techniky patří modlitba (osobní, společná, chvály, díky, prosby, přímlybné, za uzdravení, atd.) a četba Bible, které mají ústít do vztahu s Bohem. Kromě vedení a učení stát v modlitbě a četbě Písma je to i bibliodrama. Exorcismus je velmi výjimečný a je třeba jej odlišit od modlitby za osvobození. Svázanosti nejrůznějších druhů se vyskytují častěji. Jak se hovoří v osmé kapitole Jana, je třeba pomoci lidem ke svobodě. Jsou vedeni do pravdy a k uzdravení zranění způsobených zneužitím, ať již v podobě fyzického, psychického či slovního projevu.“

3. Je zájem klientů o duchovní pohovory či techniky (jaké)?

Duchovně-pastorační rozhovory fungují i v rámci poradenství. O rozhovory je zájem, který se projevuje individuálně.

2.5.2. Terapeutická komunita Podcestný mlýn, Dačice⁶⁵

Statistické údaje

Pohled odborného ředitele –

Pracovníci: Celková kapacita úvazků v komunitě je devět. Aktuálně je zde osm pracovníků. Všichni jsou kvalifikovaní sociální pracovníci v oboru podle Zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách. Konkrétně dva arteterapeuti z jihočeské univerzity, dramaterapeut, tři pracovníci prošli nebo prodělávají výcvik psychoanalyticky orientované terapie, registrované v SUR. Dva pracovníci splňují sociální vzdělání podle platného zákona.

Počty klientů: Kapacita zařízení činí patnáct lůžek. Roční využití lůžek je osmdesát pět až devadesát procent, což obnáší asi padesát klientů ročně.

Úspěšnost léčby: Program výrazně pomůže zhruba čtyřiceti procentům klientů.

Hodnoty

1. Jaká je základní filosofie vaší léčby?

Pohled odborného ředitele – „Neuškodit, respektovat, změna, podpora v chování, dlouhodobost, kontinuální podpora a kontraktální přístup.“

Pohled katolického kněze – „Klienti, kteří se dostali do těžké životní situace, jsou vedeni k lidským hodnotám. Pomoc vychází z evropských lidských práv a lidských hodnot, které stojí za ochranu. Lidé na scestí jsou vedeni k jejich poznání. Klienti si sami po přednášce volí hodnoty, jimiž se následně v diskusi zabývají, a to ve spolupráci s knězem. Poznávají, pro co má smysl žít a abstinovat. Hodnoty jsou motivace k abstinenci. Drogy závislého člověka o hodnoty obírají.“

⁶⁵ Srov.: Příloha č. III., Rozhovor 2 - Podané ruce.

V této kapitole je citován pouze výzkum. rozhov. s odborným ředitelem a římskokatolickým knězem. V textu je označeno, o který ze dvou rozhovorů jde. Citace jsou proto označeny jen uvozovkami.

2. Ke kterým hodnotám vedete klienty v terapii?

Pohled odborného ředitele – „Intimita, odpovědnost, pravdivost, úspěch v širokém slova smyslu. Možná, že ten úspěch by se dal nazvat vítězstvím, zvítězit nad sebou, nad tzv. osudem.“

Pohled katolického kněze – „Základní probírané hodnoty: pravda, svoboda, láska, odpuštění, velmi často konfrontují antonyma lež, závislost, nenávisť, pomsta atd. Probírá se spravedlnost, právo, autorita, hodnota vztahů, manželství a rodina, hodnota peněz. Diskutuje se o osobní hodnotě v souvislosti se sebedpřijetím, úctou, respektem. Zde poznávají klienti duchovní kořeny problému. Víra a náboženství se probírají spíše v pastorační skupině, která je dobrovolná, oproti eticky zaměřenému hodnotovému programu, který je povinný. Někdy však i nevěřící klienti chtějí slyšet v obecné rovině o hodnotách víry a náboženství.“

Metody

Pohled odborného ředitele - Klienti jsou vedeni motivační prací, prostřednictvím systému základních služeb, kde probíhá motivace ke změně, k proměně životního scénáře. Mohou si vyzkoušet, zdali je pro ně vůbec v tuhle chvíli atraktivní jiný životní scénář, oproti tomu dosavadnímu. Přichází na to, jaká cena se za to platí. Dochází k bodu vyrovnat se se ztrátou předchozího životního stylu a k přijetí nových možností. Vyrovnávání se se ztrátou je důležité. To je proces a ten je potřeba podstoupit. „Klienti jsou vedeni stát se daňovými poplatníky (zařadit se do společnosti – pozn. autora). Zranění a prázdná místa je potřeba něčím zaplnit, zmapovat je a porozumět jim. Nestačí je naplnit něčím bez vztahu k individuálním osudům. Aby to ti klienti byli schopni integrovat. Pokud se tak nestane, výsledky mohou být velmi atraktivní, ale jsou velmi krátkodobé. Důležitou metodou zůstává propracovávání životního scénáře klientů.“

Pohled katolického kněze – „Terapie stojí na dvou základních kamenech, následujících v pořadí: *pozitivní motivace* k abstinenci, k životu bez drog a druhý je *zodpovědnost*. První polovina léčby je více o motivaci a druhá polovina je více o zodpovědnosti ve vztahu k druhým, ke světu, k budoucnosti. Postupně přebírají

zodpovědnost materiální, stejně tak na rovině filosofické a úvahové, dále pak přebírají postupně zodpovědnost za komunitu, za její fungování.“

1. Jaké jsou základní přístupy ke klientům?

Pohled odborného ředitele – „Terapeutická komunita. Se všemi prvky, které jsou běžně uváděny v literatuře. Preferujeme skupinový přístup kombinovaný s individuálními provázáním nebo práci s individuálním plánem.“

Pohled katolického kněze – „Diskuse ve skupině i v individuálních kontaktech s klienty.“

2. Jaké metody používáte pro motivaci klientů ke změně (abstinenci)?

Pohled odborného ředitele - „V době pobytu v komunitě musí být přístup zásadně pro abstinenci, už kvůli čistému prostředí v komunitě, avšak diagnóza závislosti není rozsudkem nad tím člověkem k doživotní abstinenci. Realita, vědecké výzkumy, klinické pozorování i klinická zkušenost to ukazují. Důležitější je, aby tento člověk převzal odpovědnost za svůj život, respektive za svou reakci na život, na svět. Velmi výrazně je to o odpovědnosti, případně změně životního scénáře, která s tím souvisí.“

Pohled katolického kněze – „Pracuje se v týmu. Chybí klíčový pracovník, který klienta napříč všemi službami doprovází a sleduje proces léčby jedince. Duchovní v našem prostředí supluje uvedený nedostatek. V ČR se celkově oproti západnímu léčebnému procesu uvedená služba nerozvinula.“

3. Co pokládáte, za specifikum vaší TK pro léčbu klientů, oproti jiným TK?

Pohled odborného ředitele – „Tým je výrazně zaměřen arterapeuticky a dramaterapeuticky. Komunita výrazně odpovídá tomu co je v kraji zvykem.“

Pohled katolického kněze – „Setkávání duchovní obnovy s psychologickým poradenstvím pro matky a otce, kteří prošli programem terapeutické komunity. Práce s chronickými klienty, s neúspěšnými klienty v procesu léčby, s těmi, kteří vypadávají z programu. Naše služba není vymezena nebo omezena. Neukončujeme s nikým kontakt. Ukončuje ho pouze klient. Jsme ochotni

doprovázet klienty, až do smrti a za práh smrti. Sloužíme zádušní mše svaté za zemřelé klienty.“

Duchovní služba / pastorece

1. Je ve vaší komunitě duchovní služba (jaká)?

Pohled odborného ředitele – „V samotném modelu terapeutické komunity najdete hodně rituálů, které se podobají křesťanským nebo církevním rituálům. Usebrání, pravidelná struktura dne, pravidelné časy na zvažování, meditaci, nebo čas na uvažování o sobě. Když člověk zvažuje, zda vstoupí do programu přípravné fáze, tak přichází do klauzury, do uzavřeného prostoru, kde je omezen v pohybu, aby se jeho duch mohl svobodněji pohybovat. Rituálů je v komunitě více.“

Pohled katolického kněze – „Služba katolického kněze a řádové sestry, kteří jsou uvolněni biskupstvím na plný úvazek sloužit závislým lidem ve spolupráci s organizací Podané ruce. Služba je financována biskupstvím a splňuje i zákonem předepsané požadavky pro služby v sociální práci (terapeutické školení, kurzy).“

2. Jaké duchovní, popřípadě nábožensko-filosofické techniky používáte?

Pohled odborného ředitele – „Relaxace s kontemplací, které jsou součástí psychoterapie. Psychoterapie čerpá hodně z duchovních technik. Vystavení se, konfrontaci okolí. Okolí se může konfrontovat s chováním, nikoliv s vaším myšlením a cítěním. Člověk má právo si myslet a cítit cokoli. Za své chování hned na začátku přebíráte odpovědnost a podřizujete se většině. Podřizujete se společenství. Požadavek podřízení se společenství. To je dobrý krok k přebrání postupné odpovědnosti za své chování v určitých mezích. Časem člověk zjistí, že může přejímat odpovědnost i za to, co si myslí, ale zejména za to, co prožívá a jak dávat své prožitky najevo. Přebírat postupně odpovědnost za své emoce, je důležité. Ne potlačovat, ale projevovat je a přebírat za jejich projevy odpovědnost. Nejvýraznější duchovní technikou je konfrontace s falsifikací. S falsifikací reality, prožitků. Humanistická psychologie mluví o velké potřebě člověka, aby se mu dostalo pozitivního sociálního přijetí. Člověk dokáže popřít své vlastní „já“ a žít ve falešných pózách, aby uspěl před okolím.“

Psychoterapie je inspirovaná spoustou věcí, které najdete jak v křesťanských cvičeních, tak i v buddhistických cvičeních i východní filosofii, které velmi doplňují křesťanství. Východní filosofie upozorňují, že tělo je významný zdroj energie. Duše a tělo žijí v jednotě a psychosomatika byla rozvíjena spíše v čínské medicíně. Do Evropy se to dostalo až před sto lety. Holotropní dýchání nepoužíváme, domníváme se, že jsou kontraproduktivní, protože jsou velmi svůdné, i když jsou magicky mystické. Proto se domníváme, že tím lidem připravujeme na jinou realitu.“

Pohled katolického kněze – „Dobrovolná, civilní mše s komentářem v kapli, vedená meditace s písmem svatým, meditativní adorace nejsvětější svátosti, různé druhy modliteb (spontánní modlitby vlastními slovy, Ježíšova modlitba, meditativní růženec, modlitba Guy Gilberta, modlitba odevzdanosti Charlese Foucalda, atd.), výjimečně slavný exorcismus, modlitba osvobození, modlitba církve, breviář, přijímání svátostí (křest, svátost smíření, eucharistie, apod.), pro exklenty duchovní obnovy, mše za uzdravení rodu“ (smírná mše sv., za zemřelé – pozn. autora).

3. Je zájem klientů o duchovní pohovory či techniky (jaké)?

Pohled katolického kněze – „Klasické svátostné zpovědi se vyskytují velmi málo. Většina častějších zpovědí nemá svátostný charakter, ale je to spíše duchovní pohovor, který využívají i nevěřící lidé. Pod pojmem zpověď vnímají klienti bezpečný prostor, kde mohou sdělit svoji vinu s větší jistotou, že to nebude sděleno dál, protože existují věci, které nejsou schopni do určité doby ani v terapii otevřít. Touží a chtějí něco sdělit, co je hodně trápí. Zpověď funguje i jako předpříprava terapie nebo pomoc vstupu do terapie. Práce s lidskou vinou je speciální a specifická služba kněze. Jen Bůh může prostřednictvím kněze z člověka smýt viny a plně uzdravit člověka. Mnozí klienti si chtějí povídat ze zvědavosti, jiní mají spoustu otázek, na které hledají odpovědi. Zjišťují, co kněz nabízí a následně se mnohdy uvedené rozhovory mění na duchovní pohovory a někdy následné duchovní doprovázení životem.“

2.5.3. Terapeutická komunita Magdaléna, Mníšek pod Brdy⁶⁶

Statistické údaje

Pracovníci: V komunitě je sedm terapeutických úvazků, na nichž se podílí osm osob. Sociální pracovnice má zdravotní vzdělání, proto se stará i o zdravotní potřeby klientů. Jeden pracovní terapeut nemá dostatečné odborné vzdělání, ale kompenzuje to velkou praxí v oboru. Dále zde působí psychiatr (0,05 úvazku) a vedoucí komunity (manažerská práce).

Vzdělání terapeutů: zdravotní sestra s psychiatrickou specializací, dietní sestra se školou speciální pedagogiky (terapie obezity a poruchami příjmu potravy), rehabilitační pracovník a fyzioterapeut, sociální pracovník, sociální politika, exuser s terapeutickým výcvikem, dramaterapeut.

Počty klientů: Při kapacitě čtrnácti lůžek je nyní v komunitě asi třináct klientů a deset lůžek poskytuje chráněné bydlení se současným počtem sedmi klientů.

Úspěšnost léčby: Šedesát čtyři procenta. Komunitou prošlo za dobu existence dvě stě šestnáct klientů.

Hodnoty

1. Jaká je základní filosofie vaší léčby?

„Klient může žít normální spokojený a naplněný život bez drog a je v jeho silách a v silách komunity to změnit. Pilíře terapeutické komunity jsou zážitek společného života, lidské blízkosti a společné dílo. Za tímto účelem se používá různá škála způsobů, jak dosáhnout úspěchu. Jedna z těchto základních hodnot je mít svůj život ve svých vlastních rukou a být za něj zodpovědný. Přemýšlet individuálně o klientovi, jeho historii, schopnostech a zkušenostech. To se zohledňuje v přístupu týmu k danému jedinci.“

⁶⁶ Srov.: Příloha č. III., Rozhovor 4 – Magdaléna.

V této kapitole je citován pouze tento výzkumný rozhovor. Citace jsou proto označeny jen uvozovkami.

2. Ke kterým hodnotám vedete klienty v terapii?

„Klienti jsou vedeni žít hodnotný a naplněný život, žít prosociálně, vážit si sebe i druhých. Aby měli úctu k lidem, naslouchali, co povídají a pomáhali potřebným. Staví se na podobných ideálech jako křesťanství či humanismus. Hodnoty jsou důležité, avšak jsou spíše na pozadí terapie. Terapie se u nás na hodnoty nezaměřuje. Na hodnoty se více zaměřuje výchova.“

Metody

1. Jaké jsou základní přístupy ke klientům?

„Hlavně výchova a psychoterapie. Terapie využívá od edukativní, kognitivně behaviorální, až po dynamickou techniku.“

2. Jaké metody používáte pro motivaci klientů ke změně (abstinenci)?

„Terapeutická komunita je metoda, která zahrnuje život, práci i léčbu. Propojuje se terapie s výchovou. Terapeutická komunita Magdaléna zahrnuje metody, při nichž strukturovaný denní režim je částečně rozlišený v jednotlivých dnech v týdnu.“

3. Co pokládáte za specifikum vaší TK pro léčbu klientů oproti jiným TK?

„Předností komunity je velký prostor areálu, spojení chráněného bydlení a práce přímo v areálu komunity a s tím spojená možnost získat zápočtový list. Dále je to otevřenost komunity pro návštěvy, blízkost Praze, konfrontace klientů s realitou, spolupráce s místní obecní komunitou v programech pro školku atd., programy pracující s rodinou. Velkou výhodou je přítomnost psychiatra.“

Duchovní služba / pastorece

1. Je ve vaší komunitě duchovní služba (jaká)?

„Komunita cíleně nenabízí duchovní službu. Do komunity nepravidelně dochází kněz (místní farář) a klienti mají možnost s ním hovořit. Během Velikonoc či Vánoc kněz přednáší o významu svátků a probíhá dialog s klienty. Přítomnost duchovní služby je spíše v rámci přátelských a sousedských vztahů

s místním katolickým farářem. Duchovní služba není vykonávána systematicky a programově.“

2. Jaké duchovní, popřípadě nábožensko-filosofické techniky používáte?

„Klienti dvakrát v týdnu absolvují relaxaci, mají možnost dobrovolně cvičit jógu s terapeutem. Plánované duchovní techniky se v komunitě neprovozují.“

3. Je zájem klientů o duchovní pohovory či techniky (jaké)?

„Klienti projevují zájem se ptát kněze a terapeutů na duchovní věci z důvodů orientace. Polovina až dvě třetiny klientů se o duchovní věci zajímá z důvodu inspirace a hledání své osobní cesty životem.“

2.5.4. Terapeutická komunita Němčice⁶⁷

Statistické údaje

Pracovníci: V komunitě je osm terapeutů, z toho šest odborných (tři psychologové, jeden sociální pracovník, jeden arteterapeut, zbylé profese splňují vzděláním požadavky zákona o sociální práci) a dva pracovníci fungují jako pracovní terapeuti bez kvalifikace k této činnosti. Tým je multidisciplinární.

Psychoterapeutickým výcvikem prošlo nebo prochází šest pracovníků. Pracovníci exuseři, kteří jsou v komunitě tři, musí projít povinně terapeutickým výcvikem, stejně jako každý odborný terapeut.

Počty klientů: Kapacita dvou objektů je dvacet míst, z toho pro první a druhou fázi je vyhrazeno patnáct lůžek a pro třetí fázi pět lůžek. V současné době je zde patnáct klientů.

Úspěšnost léčby: Úspěšnost klientů, kteří nastoupili a zakončili program, je šedesát až sedmdesát procent (klienti s dlouhodobým efektem). Tzn., abstinují, nepodílí se na trestné činnosti a jsou spokojeni se svou stávající životní úrovní.

⁶⁷ Srov.: Příloha č. III., Rozhovor 5 – Němčice.

V této kapitole je citován pouze tento výzkumný rozhovor. Citace jsou proto označeny jen uvozovkami.

Záleží ovšem na pojetí úspěšnosti léčby. Kritéria pro porovnávání jsou často těžko měřitelná a výsledky zkreslené. V ČR právě probíhá první odborná, dlouhodobá studie v úspěšnosti léčby pozorovaných klientů.

Hodnoty

1. Jaká je základní filosofie vaší léčby?

„Základní teoretický princip je bio-psycho-socio-spirituální (čtverec – pozn. autora) model závislosti, který se uplatňuje ve většině terapeutických komunit. Z uvedeného modelu čtverce se na všech úrovních poskytuje pomoc klientovi, aby dosáhl posunu ve vlastním zrání. Komunita vychází i z principu, že člověk se může do jisté míry měnit vlastním úsilím a dosáhnout zlepšení kvality života, a to pokud má podmínky a prostor. Komunita učí klienty vidět svět i sebe reálně. Snaží se zde pracovat se všemi důležitými tématy, která klient přináší. Důležitý faktor tvoří odborný přístup ke klientům, který ovšem nesmí být vytržen z kontextu reálného života. Komunita funguje jako celek, ne jen ve svých jednotlivostech. Primárním posláním komunity je léčit závislost a s tím související potíže.“

2. Ke kterým hodnotám vedete klienty v terapii?

„Důležité hodnoty jsou normy, jimiž se komunita řídí. Normy psané a jasně deklarované, dále normy ve formě zvyků nebo rituálů či na úrovni atmosféry. Na klienty se vnaší uvědomělý morální apel, který musí být k jejich prospěchu a s ohledem na svobodu. Garanty jsou terapeuti, ve shodě s pravidly komunity, a ti zároveň představují zástupce většinové společnosti. Hodnoty se dotýkají životního stylu, partnerských vztahů, hledání rozlišení dobrého a špatného i duchovních či náboženských záležitostí. Klienti objevují a poznávají hodnotu přátelství a lidské blízkosti, rodiny. Objevují vztah k rodičům, vztah k vlastním dětem. Klienti pracují s vinou a odpuštěním, které se často komplikují. Jednou za čtvrt roku pořádá komunita rodinné víkendy s rodinnými příslušníky klientů, které si oni sami mohou pozvat. Klienti poznávají, že je dobře nezůstat v životě sám. Seznamují se s hodnotami sebepojetí, sebeúcty a zdraví.“

Metody

1. Jaké jsou základní přístupy ke klientům?

„Komunita se řídí postupnou hierarchií, podle zásluh a úspěchů v léčbě.“

2. Jaké metody používáte pro motivaci klientů ke změně (abstinenci)?

„Komunita jako celek je hlavní metoda. Tzn. společenství, řád, pravidla, atmosféra, tvořící se vztahy. Metodou selfmanagement klienti poznávají možnost, jak vlastním úsilím věci měnit a zvládat různé situace. Skupinovou terapii tvoří dvacet hodin terapie za týden a za celou dobu léčby zhruba tisíc hodin na osobu. Jednou měsíčně probíhá velká komunita, která je nejdůležitějším setkáním. Zde se řeší přestupy do vyšších fází léčby, o kterých se hlasuje. Každý člen komunity nebo terapeut má jeden hlas. Probíhá zde také závěrečný rituál k ukončení léčby.

Skupinová práce se dělí na ranní komunitu s technickou či organizační částí. Každé ráno mají klienti prostor mluvit o sobě a hodnotit předešlý den, vyjadřovat se k ostatním, co prožili, zdali mají nějakou chybu nebo mohou vyslovit kritiku či pochvalu. Každý den, kromě neděle, probíhají různé skupiny. Analytická skupina probíhá dvakrát týdně a věnuje se vždy jednomu klientovi a jeho konkrétnímu problému, který přináší. Volná skupina probíhá taktéž dvakrát týdně a řeší volná témata kolem života komunity a společenství. Skupina prevence relapsu vycházející z kognitivně behaviorálního přístupu se schází jednou týdně.

Oddělené skupiny mužské a ženské řeší primárně témata, která mohou být citlivá z hlediska intimity žen nebo mužů. Probíhají jedenkrát za čtrnáct dnů. Jednou za měsíc se pak setkává výjezdová skupina, kde se připravují výjezdy a plánují návštěvy v komunitě, atd. Jednou týdně se uskutečňuje vzdělávání k různým tématům: zdraví, jak má fungovat rodina, základy vaření, apod. Jednou týdně se koná arteterapie.

Pracovní terapie probíhá v péči o domácnost a o hospodářství a stojí na principu spotřebování, tedy že klienti mají mít z práce viditelný nefinanční užitek. Sociální práce pomáhá k zařazení klientů do společnosti, k vyřízení základních pojištění, kontakt s institucemi, atd. Komunita velmi výrazně využívá sportovní

a zátěžové aktivity a někdy i kulturní programy mimo komunitu. Součástí léčby jsou povinné výjezdy mimo komunitu, např. za rodinou, a to dvakrát měsíčně.“

1. Co pokládáte, za specifikum vaší TK pro léčbu klientů, oproti jiným TK?

„Komunita "Němčice" se specializuje na starší a více poškozenou klientelu. Průměrný věk klientů je třicet dva let a drogová kariéra dvanáct let (tvrdé drogy s pravidelným užíváním). Pro srovnání s jinými komunitami je věkový průměr o pět až sedm let vyšší. Specifikum tvoří přesahová témata sociálních vztahů a životní bilance. V komunitě je větší počet psychoticky nemocných klientů.

Duchovní služba / pastorec

1. Je ve vaší komunitě duchovní služba (jaká)?

„Specialistu na duchovní službu komunita nemá. Žil zde dva roky staříčkový katolický kněz, o nějž se komunita starala až do konce jeho života. Svou přítomností suploval duchovní službu.“

2. Jaké duchovní, popřípadě nábožensko-filosofické techniky používáte?

„Na velké komunitě je svícen se sedmi plameny, které před lety pomohl pojmenovat docent Skála. Vedoucí komunity klientovy plameny zapaluje a komentuje jejich charakter. Plameny se jmenují: 1. abstinence, 2. odpovědnost, důvěra a sebedůvěra, 3. pokora, 4. životní energie, 5. moudrost, 6. láska, 7. štěstí. Plní součást spirituality v podání němčické komunity. Terapeutickou komunitu provázejí ve velké míře i další rituály.

Klienti, kteří se domluví s vedením, mají možnost chodit v neděli do kostela. Komunita chodí na mši o svátcích Vánoc a Velikonoc či o pouť.

Pětkrát do roka probíhalo holotropní dýchání (plánuje se opětovné zařazení do léčebného procesu – pozn. autora). Jde spíše o psychoterapeutickou metodu s pozadím a kořeny transpersonální psychologie, nikoli však o metodu duchovní či náboženskou. Klienti prochází relaxačními technikami, které jsou součástí terapie, nikoli duchovního programu.“

3. Je zájem klientů o duchovní pohovory či techniky (jaké)?

„V komunitě se s duchovními pohovory nepracuje. Klienti mají zájem spíše o rozhovory s terapeutem. Činnost komunity je zaměřena více na skupinovou práci a práce individuální je stavěna více do pozadí.“

2.6. Vyhodnocení výzkumu

Hlavním cílem výzkumu bylo zjistit, zda se v terapeutických komunitách využívá duchovní služba, a zda jsou používány nábožensko-filosofické systémy. Druhotným a doplňujícím cílem bylo zjistit zařazení odborných specializací do léčebného programu TK a zmapovat následné metody, užívané k motivaci klientů a vedoucí ke změně životního stylu a abstinenci.

1. Duchovní služba / pastore

Rozhovory prokázaly přítomnost duchovní služby v křesťanských komunitách, ale i v komunitách sekulárních, kde působí duchovní služba také v určité míře.

V "Teen Challenge" vykonávají duchovní službu proškolení vedoucí pracovníci (pastoři). Slouží pastoračními pohovory a kázáním v komunitním sboru.

V "TK Podané ruce" je specifikum v systémové duchovní a pastorační službě zaštitěné a vedené katolickým knězem, jež je pro tento účel uvolněn brněnským biskupstvím. Komunita je sekulární komunitou s křesťanskými kořeny.

V "TK Magdaléna" je přítomnost duchovní služby spíše v rámci přátelských a sousedských vztahů s místním katolickým farářem. Duchovní služba není vykonávána systémově a programově.

"TK Němčice" nemá v současné době duchovní službu, avšak v uplynulých dvou letech se komunita starala o staříckého katolického kněze, který do určité míry suploval duchovní službu.

Náboženko-filosofické systémy se v komunitě "Teen Challenge" užívají jen v rámci křesťanské nauky evangelikálních sborů. Komunita se sama nepovažuje za klasickou TK, ale za misijní učednický program.

Zajímavý pohled a přístup předkládá "TK Podané ruce". Jelikož se tato dříve křesťanská komunita postupem profesionalizace sociální služby sekularizovala, dochází k prolnutí křesťanských i sekulárních přístupů, které se vzájemně doplňují ve formaci a rozvoji klientů.

Sekulární "TK Němčice" považuje za spirituální techniky komunitní rituály, které v komunitě hrají významnou úlohu. "TK Němčice" používala psychoterapeutické techniky s původem transpersonální psychologie, jako holotropní dýchání, které jiné komunity odmítají jako kontraproduktivní.

Plánované a povinné duchovní techniky v "TK Magdaléna" nejsou programově využívány. Komunita však nabízí jako doplňující dobrovolný program cvičení jógy s terapeutem, a to v rámci relaxace.

2. Hodnoty

Zaměření učednického programu "Teen Challenge" spočívá ve vedení klientů k hodnotám pravdy, víry (nejen v Boha, ale i k víře a naději v možnou změnu života), k budování dobrých mezilidských vztahů (především v rodině) a k občanskému životu ve státě.

Sekulární komunita s křesťanskými kořeny "Podané ruce" vede ve svém programu klienty k hodnotám intimity, odpovědnosti, pravdivosti, úspěchu, a to v širokém slova smyslu. Základní probírané hodnoty: pravda, svoboda, láska, odpuštění, víra, se zvláště probírají v hodnotových programech.

"TK Magdaléna" staví na podobných ideálech jako křesťanství či humanismus. Hodnoty v terapii jsou spíše na pozadí, více se jimi zabývá výchova.

"TK Němčice" je hodnotově zaměřená na vztahy k blízkým, prosociálně, na sebezdraví a zdraví.

3. Statistické údaje

Výsledky ukazují, že v křesťansky orientované "Teen Challenge", chybí profesní zastoupení sociálních pracovníků a psychologů. Personální obsazení v "Teen Challenge" je dvanáct osob, které plní profesní kritéria požadovaná mezinárodní křesťanskou organizací "Teen Challenge". V komunitě chybí profesní zastoupení psychologa, odborného sociálního pracovníka (pouze svépomocné zastoupení) a odborných psychologicky proškolených terapeutů. Komunita je spíše misijní organizací zaměřenou na pomoc závislým lidem.

"TK Podané ruce" zaměstnává osm profesních pracovníků splňujících požadavky Zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách. Zastoupení je vyvážené pro oblast psychoterapie i duchovní služby a pracovníci jsou proškoleni v SUR. V "TK Magdaléna" je osm pracovníků. Profesní vzdělání odpovídá požadavkům TK. Je zastoupena sociální pracovníce i psychologové proškolení v SUR. K pracovníkům patří i neodborně vzdělaný pracovní terapeut s velkými zkušenostmi.

V "TK Němčice" tvoří multidisciplinární tým osm zaměstnanců, z nichž je k psychoterapii odborně proškolen šest zaměstnanců, a dva jsou bez kvalifikace k terapii. Psychologie a sociální práce je rovnoměrně zastoupena a psychologové jsou proškoleni či dokončují SUR.

4. Metody

Křesťanská komunita "Teen Challenge" vede studenty k víře a osobnímu vztahu k Bohu za pomoci tzv. prožívání znovuzrození. Velký důraz se klade na osobní příklad života pracovníků.

Sekulární "TK Podané ruce" s křesťanskými kořeny využívá komplexní systém terapeutické komunity s důrazem na skupinovou práci kombinovanou s individuálním provázáním.

"TK Magdaléna" kombinuje přístupy terapie a výchovy.

"TK Němčice" se řídí postupnou hierarchií podle zásluh a úspěchů v léčbě a preferuje skupinovou terapii.

"Teen Challenge" jako misijní učenický program užívá pastorační poradenství i osobní a skupinové vyučování. Vyučování lekcí Davida Battyho a kurzy Bod obratu (zaměřeny na závislost, spoluzávislost, zneužití a deprese).

Sekulární "TK Podané ruce" s křesťanskými kořeny metodicky využívá motivačních prací směřujících k přijetí zodpovědnosti klientů za svůj život, prostřednictvím systému terapie.

"TK Magdaléna", kromě skupinových terapií velmi využívá rodinnou terapii.

"TK Němčice" zdůrazňuje skupinovou terapii se specifickými a různorodými zaměřenými na klienta a problémy.

2.7. Diskuze

V následující kapitole se podělím o své postřehy a poznatky z průběhu výzkumu. Výzkum jsem zaměřil na duchovně-pastorační a odborně profesní funkčnost TK. Hodnotový systém dříve jasně daný, srozumitelný a osvědčený, ztrácí na důležitosti a mnohdy je nahrazován novými nevyzkoušenými společenskými modely, které jsou odborné, avšak postrádají etické a morální základy. Z pohledu duchovně-pastorační služby má "TC Poštovice" proškolené pracovníky v křesťansky zaměřeném programu se strukturou a konkrétním cílem přivést závislého člověka k Bohu a zpět do společnosti. V komunitě jsem však postrádal odborně vzdělaný personál v oborech psychoterapie, psychologie a sociální práce, která je suplována pracovníci bez odborného vzdělání, avšak s dostačující orientací v oboru a praxi. Psychoterapeuti jsou suplováni učiteli a poradci, speciálně proškolenými v biblických školách a kurzech. TC se odbornému personálu nebrání, avšak prozatím chybí odborně vzdělaní pracovníci se schopností žít a předávat zdravě živou víru, kteří by byli ochotní nastoupit do programu. Přesto si myslím, že odborný personál je pro práci s drogově závislými lidmi potřebný. Pochopil jsem, že v TC nejde na prvním místě o abstinenci klientů, ale o změnu myšlení a starého destruktivního chování v nový plnohodnotný a smysluplný lidský způsob života, nejlépe křesťansky orientovaný v živé

evangelikální církvi. Program se sám nepovažuje za sociální službu, nýbrž se nazývá studijně misijním programem. Tento fakt byl pro mě novinkou a nebýt vlastní pozitivní zkušenosti a kontaktu se studenty (klienty), byl bych nejspíše uveden v nejistotu a nevěděl, co si o programu myslet.

V TK Podané ruce, která se prezentuje jako sekulární TK, spatřuji stopy křesťanských počátků. Komunita, i přes odklon od čistě křesťanské orientace, stále udržuje pastoračně-duchovní službu kněze, uvolněného biskupstvím pro službu drogově závislým lidem ve SPR. V komunitě se vhodně kombinují profesní služby klientům v oborech psychologie, psychoterapie, sociální práce, arteterapie a dramaterapie, s eticky zaměřeným hodnotovým programem. K dobrovolným programům je přidán i duchovně pastorační program, který dle mého názoru vhodně doplňuje povinný etický program a pomáhá k orientaci a včasnému nasměrování života těm klientům, kteří hledají ve svém životě Boha a hlubší smysl žití v tomto světě. Vhodnost dokazuje i výpověď o exklientech, kteří se dále dobrovolně setkávají s knězem a jsou jím doprovázeni, a mají tak možnost konzultovat své vnitřní duchovní myšlenkové pochody.

V TK Magdaléna považují za velký vklad rozsáhlou plochu pozemku s lesem. Komunita slouží nejen pro drogově závislé, ale také místní obyvatelé zde mohou nalézt pracovní místo. Díky dobrému jménu, které si komunita získala v místní obci, dochází i ke spolupráci se školkou. Podle mého názoru je pro léčbu závislých klientů přínosné také to, že komunita poskytuje chráněné bydlení přímo v místě a nabízí možnost získat zápočtový list v truhlárně u místního zaměstnavatele. Chybí mi zde ale hodnotově a eticky zaměřené programy. Myslím si, že lidé závislí na drogách mají často převrácený žebříček hodnot a za cenné mohou považovat to, co jim ve skutečnosti ubližuje. Komunita je otevřená a přijímá stáže, což vidím jako pozitivum i proto, aby se odborná veřejnost mohla lépe seznámit s programem komunity.

Komunitu se zaměřením na starší klienty považují za velmi potřebnou. Podobně jako "TK Magdaléna" i "TK Němčice" zapojuje do programů práci s rodinou, což vidím jako velký přínos pro budoucí život klientů. Komunita však nemá duchovní a eticky zaměřené programy. Nabízela klientům techniky

holotropního dýchání, což dle mého názoru může být pro některé klienty novým únikem od reality a znovuožíváním stavů, v nichž se za pomoci narkotik vzdalovali životní skutečnosti. Komunita má dostatečně odborně vybavený tým a tím přispívá k léčebnému procesu klientů.

Křesťansky zaměřená TK TC plní úlohu pomoci v procesu léčby klientů, avšak chybí profesně vzdělaný personál. Uvedený nedostatek je v případě učednického programu "Teen Challenge, Poštovice" nahrazen alespoň proškolením pracovníků vlastními vzdělávacími systémy organizace. Rozdílnost a rozsah duchovního přístupu "TC Poštovice" (Apoštolská církev) a "TK Podané ruce" (Římskokatolická církev) spatřuji v odlišnosti církví a jejich přístupu k věřícím. Sekulární terapeutické komunity se svými programy i metodami terapie značně podobají, což ovlivňuje přítomnost v sekci TK A.N.O. Chybí však programové, eticky a hodnotově zaměřené programy, které jsou v současné době přítomny jen v sekulární "TK Podané ruce, Dačice", jež má katolickými křesťanskými kořeny.

ZÁVĚR

Stěžejní částí práce bylo zpracování rozhovorů křesťansky a sekulárně orientovaných terapeutických komunit. Hlavní cíl, tedy zjistit přítomnost duchovní služby a nábožensko-filosofických systémů, se podařilo naplnit. Práce také popisuje a charakterizuje čtyři vybrané terapeutické komunity v ČR: „Teen Challenge, Poštovice“, „TK Podcestný mlýn, Dačice“, „TK Magdaléna, Mníšek pod Brdy“ a „TK Němčice“ a zjišťuje využití profesně školených pracovníků v sociální práci a psychoterapii v jednotlivých terapeutických komunitách.

Podle údajů, uvedených v odborné literatuře jsem, si za křesťanské TK vybral učednický program „Teen Challenge, Poštovice“ a „TK Podané ruce“, Dačice. Výzkum a následné rozhovory s vedoucími komunity ukázali podstatnou změnu ve světonázorovém zaměření „TK Podané ruce, Dačice“. Komunita byla původně založena jako křesťanská. V průběhu vývoje a profesionalizace odborných služeb a přístupů však došlo k sekularizaci a křesťanský přístup byl omezen pouze na pastorační a hodnotově zaměřený program doplňující hlavní terapeutické a odborné zaměření komunity. Sekulární orientace komunity není v rozporu s křesťanskou naukou, nejedná se o sekularismus. Komunitu jsem proto v práci zařadil dodatečně mezi sekulárně zaměřené komunity.

Výzkum mi pomohl seznámit se s křesťansky zaměřenými komunitami „Cenakolo, Žibřice“, kterou jsem pro srovnání uvedl v přílohách a s „TK Pastor Bonus, Podlesí“ (křesťanská TK s podstatným odborným zázemím a terapeuticky vzdělaným personálem), která však není z důvodu omezení rozsahu bakalářské práce popsána. Existenci křesťanské komunity „Pastor Bonus, Podlesí“ uvádím jako podklad, na nějž by se mohlo navázat následujícím výzkumem, o který projeví zájem vedoucí sekulárních komunit.

Téma a obsah práce nebyly dosud zpracovány a zasloužily by si hlubší studii, jež by mohla navázat a rozšířit současnou podobu mé bakalářské práce. Ta může posloužit jako podklad a inspirace. Přínos práce vnímám i v osobní rovině, a to v poznání přístupů, odborného zázemí a hodnotového zaměření terapeutických komunit.

Seznam použité literatury a dalších zdrojů

1. ANZENBACHER, A. *Křesťanská sociální etika Úvod a principy*. Brno: CDK, 2004. ISBN 80-7325-030-6.
2. BARKER, CH. *Slovník kulturních studií*. Praha 8: Portál, 2006. ISBN 80-7367-099-2.
3. BENEDIKT XVI. *Encyklika Deus caritas est*. Praha 1: Paulínky, 2006. ISBN 80-86949-03-6.
4. FRANKL, V. E. *Vůle ke smyslu*. Brno: Cesta, 1994. ISBN 80-85139-29-2.
5. HÁLA, J. *Psychosociální práce s maladjustovanými osobami*. České Budějovice: Jihočeská univerzita, 2005. ISBN 80-7040-815-4.
6. HÁLA, J. *Úvod do teorie a praxe vězeňství*. České Budějovice: VŠERS, 2006. ISBN 80-86708-30-6.
7. HALÍK, T. *Co je bez chvění, není pevné. Labyrintem světa s vírou a pochybností*. Praha 2: NLN, s.r.o., 2002. ISBN 80-7160-628-1.
8. HALÍK, T. *Vzdáleným nablízku. Vášeň a trpělivost v setkání víry s nevírou*. Praha 2: NLN, s.r.o., 2007. ISBN 978-80-7106-907-2.
9. JARGUS, M., KONVALINKOVÁ, I., M., SMEJKAL, J. Uživatelé drog. MARTINEK, M. a kol. *Praktická teologie pro sociální pracovníky*. Jabok, 2008. ISBN 978-80-904137-2-6.
10. KALINA, K. a kol. *Drogy a drogová závislost 2 mezioborový přístup*. Úřad vlády České republiky, 2002. ISBN 80-86734-05-6.

11. KASTOVÁ, V. *Krize a tvořivý přístup k ní*. Praha: Portál, 2000.
ISBN 80-71783-65-X.
12. MACNUTT, F. *Služba osvobození od zlých duchů*. Kostelní Vydří:
Karmelitánské nakladatelství, 2009. ISBN 978-80-7195-260-2.
13. MCLEOD, H. *Sekularizace v západní Evropě*. Brno: CDK, 2008.
ISBN 978-80-7325-161-1.
14. NEŠPOR, K., CSÉMY, L. *Léčba a prevence závislostí příručka pro praxi*.
Praha: Psychiatrické centrum Praha, 1996.
ISBN 80-85121-52-2.
15. NEVŠÍMAL, P. (ed.), *Terapeutická komunita pro drogově závislé I. –
Vznik a vývoj*. Praha: Středočeský kraj, 2004. ISBN 80-7106-876-4.
16. NEVŠÍMAL, P. (ed.), *Terapeutická komunita pro drogově závislé II. –
Česká praxe*. Praha: Středočeský kraj, 2007. ISBN 978-80-7106-937-9.
17. NĚMECKÁ BISKUPSKÁ KONFERENCE. *Život z víry. Překlad 2 dílu
katolického katechismu pro dospělé. (Vydala Německá biskupská
konference 1995)*. 2. Vyd. České Budějovice: Teologická fakulta
Jihočeské univerzity, 2005. ISBN 80-7040-809-X.
18. PAVEL VI. *Evangelii Nuntiandy*. Praha 1: Zvon, 1990.
ISBN 80-7113-026-5.
19. PRESTON, A., MALINOWSKY, A., ŠEFRÁNEK, M. *Průvodce léčbou
v terapeutické komunitě Praktická příručka pro uživatele drog*.
Úřad vlády České republiky, 2007. ISBN 978-80-87041-28-4.

20. RAHNER, K. *Základy křesťanské víry*. Svitavy: Trinitas, 2002.
ISBN 80-86036-38-3.
21. RATZINGER, J. *Úvod do křesťanství*. Brno: Petrov, 1991.
ISBN 80-85247-13-5.
22. RATZINGER, k. J. *Naděje pro Evropu? Církev a svět. Stav – diagnózy – prognózy*. Praha 1: Skriptum, 1993. ISBN 80-85524-27-4.
23. ROTGERS, F. a kol. *Léčba drogových závislostí*.
Praha: Grada Publishink, 1999. ISBN 80-7169-836-9.
24. *Seznam a definice výkonů drogových služeb*. Úřad vlády České republiky,
2006. ISBN 80-86734-81-1.
25. WALDENFELS, H. *Fenomén křesťanství křesťanská univerzalita
v pluralitě náboženství*. Praha 1: Vyšehrad, 1999. ISBN 80-7021-329-9.
26. *Apoštolská církev Česká republika* [online]. Apoštolská církev,
[cit. 2009-05-16]. Dostupné v WWW: <<http://www.apostolskacirkev.cz/>>.
27. JOHNSON, A. *Terapeutické komunity České republiky* [online].
Praha: Terapeutické komunity České republiky, [cit. 2009-05-16].
Dostupné na WWW: <<http://www.terapeutickekomunity.org/>>.
28. *Teen Challenge International ČR* [online]. Praha: Teen Challenge,
[cit. 2009-05-16]. Dostupné na WWW: <<http://www.teenchallenge.cz/>>.
29. Webproject. *Cenacolo Žibřice* [online]. Společenství Cenacolo,
[cit. 2009-05-16]. Dostupné na WWW: <<http://www.cenacolo.cz/>>.

Seznam zkratk

TK – Terapeutická komunita

TC – Teen Challenge

SPR – Sdružení Podané ruce

SUR – Skála Urban Rubeš – Sdružení pro výcvik a vzdělávání v psychoterapii

A.N.O. – Asociace nestátních organizací

ŘK – Římsko-katolický

Seznam příloh

Příloha č. I.: Otázky k rozhovorům

Příloha č. II.: Terapeutická komunita Cenacolo, Žibřice

Příloha č. III.: Příloha volně vložená (přiložený kompaktní disk)[CD-ROM]

s přepsanými rozhovory:

Rozhovor 1 - Teen Challenge

Rozhovor 2 - Podané ruce: Odborný ředitel

Rozhovor 3 - Podané ruce: ŘK kněz

Rozhovor 4 - Magdaléna

Rozhovor 5 – Němčice

Příloha č. IV.: Teen Challenge

Příloha č. V.: Podané ruce, o. s. - TK Podcestný mlýn, Dačice

Příloha č. VI.: Magdaléna, o.p.s. - TK Magdaléna

Příloha č. VII.: SANANIM, o. s. - TK Němčice

Přílohy

Příloha č. I.: Otázky k rozhovorům

Statistické údaje

1. Kolik odborně vzdělaných pracovníků pracuje ve vaší TK?
2. Jaký je počet zastoupených specializací?
3. Kolik máte terapeutických pracovníků?
4. Kolik máte sociálních pracovníků?
5. Kolik klientů pojme vaše TK?
6. Kolik klientů máte nyní?
7. Jaké je procento úspěšnosti vaší léčby?

Hodnoty

1. Jaká je základní filosofie vaší léčby?
2. Ke kterým hodnotám vedete klienty v terapii?
3. Na jaké hodnoty se zaměřuje vaše terapie a proč?

Metody

1. Jaké jsou základní přístupy ke klientům?
2. Jaké metody používáte pro motivaci klientů ke změně (abstinenci)?
3. Co pokládáte za specifikum vaší TK pro léčbu klientů oproti jiným TK?
4. Na které stránky lidského života se zaměřuje léčebný proces vaší TK?

Duchovní služba / pastorece

1. Je ve vaší komunitě duchovní služba (jaká)?
2. Jaké duchovní, popřípadě nábožensko-filosofické techniky používáte?
3. Je zájem klientů o duchovní pohovory či techniky (jaké)?

Příloha č. II.: Terapeutická komunita Cenacolo, Žibřice

„V České republice vznikla komunita "typu „Medžugorie", založené sestrou Elvírou na území bývalé Jugoslávie.“⁶⁸ „Komunita Sv. Zdislavy" byla založena v září 1996 díky duchovnímu pochopení jednoho muže, pana Jiřího Jakla, jehož po návštěvě Komunity Cenacolo v Medžugorji napadla myšlenka zrealizovat něco podobného u nás v České republice.

Cílem komunity je vyhledávání a léčba drogově i jinak závislých, především z řad mladistvých. Pro tento účel byla dlouhodobě pronajata fara, kostel a přilehlé hospodářské budovy s pozemky v obci Žibřidice, nedaleko hradu Lemberg v severních Čechách.

Komunita pracuje podle ověřeného způsobu léčby sestry Elvíry Petrozzi z italského města Saluzzo, která od roku 1982 založila již dvacet tři léčeben pro narkomany v různých zemích světa. Úspěšnost léčby je mimořádně vysoká, pohybuje se mezi sedmdesáti a osmdesáti procenty a v Medžugorji, známém mariánském poutním místě, dosahuje dokonce devadesáti procent.

Česká komunita je založená zatím výhradně pro muže. Odlišnost od podobně zaměřených společenství spočívá v naprostém odevzdávání se do vůle Boží. Komunita nemá žádné lékaře, psychiatry, psychoterapeuty ani léčitele. Úspěšnost léčby podle sestry Elvíry spočívá v nalezení harmonické rovnováhy mezi prací, modlitbou, půstem a účastí na mši svaté. Léčba je bezplatná, délka pobytu v komunitě podle dohody, avšak minimálně jeden rok. Cílem léčby není jen osvobození se od návyku na drogy, alkohol apod., ale komplexní změna života, upevnění dobrých návyků a posílení vůle. Léčený nemá žádné osobní peníze, pracuje bez nároku na odměnu a dobrovolně se účastní i těch nejnamáhavějších prací. V komunitě nemá k dispozici televizi ani noviny, zklidnění a vytváření nové životní orientace probíhá bez vnějších vlivů, které nezřídka vedly k braní drog. Pracovní terapie se uskutečňuje stavební rekonstrukcí zchátralých budov, prací na pozemcích obdělávaných jako zeleninové a ovocné zahrady a chovem

⁶⁸ *Terapeutická komunita pro drogově závislé I. – Vznik a vývoj.* s. 183.

drobného domácího zvířectva. Návyky nutné k soužití v komunitě i k důstojnému životu po vyléčení se rozvíjejí a upevňují především modlitbou. Osobní vztah k Bohu, dárci životních hodnot, není pro přijetí do komunity podmínkou. Přizpůsobení se řádu, dodržování dohodnutých pravidel soužití a denní rytmus a modlitby mění hodnotovou orientaci a rozšiřuje duchovní obzor i u nevěřícího natolik, že je po úplném vyléčení (optimální dobou jsou podle zkušenosti tři až čtyři roky) schopen dalšího osobního zrání ve svobodě a podle svého svědomí.⁶⁹

⁶⁹ *Cenacolo* [online]. Dostupné na WWW: <<http://www.cenacolo.cz/o-komunite.php>>

Příloha č. IV.: Teen Challenge

„Teen Challenge je mezinárodní křesťanská organizace, která pomáhá lidem s problémem závislosti na drogách. Založil ji ve Spojených státech r. 1958 David Wilkerson. V současnosti je rozšířena v devadesáti čtyřech zemích světa.“⁷⁰
„V roce 1994 založila Apoštolská církev první dodnes fungující centra v ČR spravovány Národní kanceláří, která koordinuje vznik a chod jednotlivých středisek TC.“⁷¹

Cílem Teen Challenge je pomoci mladým lidem najít lepší způsob života. Posláním tohoto programu je nabídnout závislým duchovní, na víru v Boha orientované řešení jejich potíží. Základní příčina úspěšnosti léčby lidí s drogovou závislostí je dána tím, že jejich studenti (název pro klienta) získávají transformující duchovní zážitek z Boží milosti (popsáno níže v praktické části). „O tomto zlomovém okamžiku se hovoří jako o "znovuzrození" nebo o "spasení". Transformující síla Kristova poskytuje klíč k převzetí odpovědnosti za svůj život, k nalezení vlastní ceny a sebedůvěry, získání naděje, ke schopnosti žít s druhými v lásce, při přijetí mravních a etických norem. To vše pomáhá lépe zvládat a ovládat svůj život.“⁷²

K jednotlivým programům patří primární prevence. Dále „provozuje tzv. rehabilitační střediska, nabízející jednoletý, až osmnáctiměsíční léčebný program pro mladé lidi s problémy se závislostí. Střediska poskytují léčbu odděleně pro muže a pro ženy“⁷³. „Střediska pro muže jsou ve Šluknově, Poštovicích, Plzni a Re-entry Plzeň. Pro ženy pak v Čermuci (poblíž mužského programu v Poštovicích). Specifikem střediska je indukční i tréninkové centrum. Díky práci v psychiatrických léčebnách a věznicích mohou „terapii Teen Challenge

⁷⁰ Srov.: Apoštolská církev [online]. Dostupné na WWW:

<<http://www.apostolskacirkev.cz/view2.php?rstema=28&stromhlmenu=6:22:28>>

⁷¹ Apoštolská církev [online]. Dostupné na WWW:

<<http://www.apostolskacirkev.cz/view2.php?rstema=28&stromhlmenu=6:22:28>>

⁷² NEVŠÍMAL, P. et al. Religiózní komunitní programy. In *Terapeutická komunita pro drogově závislé I. – Vznik a vývoj*. s. 183.

⁷³ Srov.: PRESTON, A., MALINOWSKY, A., ŠEFRÁNEK, M. *Průvodce léčbou v terapeutické komunitě Praktická příručka pro uživatele drog*. s. 28.

absolvovat i vězni, kteří mimo vězení drogy brali a nyní projevují snahu s touto činností skončit.“⁷⁴ „Provoz Centra pro děti a mládež působí v Praze, Brně a Šluknově. Podobně fungují Kontaktní centra nazývané se kavárny v Praze, Brně, ale i v Plzni, Karlových Varech, Českých Budějovicích, Teplicích a Havířově. V roce 2006 byl otevřen první ročník Výcvikového programu pro budoucí pracovníky, který je zapojen do mezinárodního vzdělávacího institutu TCIMI (Teen Challenge International Ministry Institute).“⁷⁵

⁷⁴ HÁLA, J. *Úvod do teorie a praxe vězeňství*. s. 92.

⁷⁵ Srov.: *Teen Challenge* [online]. Dostupné na WWW: <<http://www.teenchallenge.cz/cs/programy-teen-challenge/vycvikovy-program-tcimi>>

Příloha č. V.: Podané ruce, o. s. - TK Podcestný mlýn, Dačice

„V letech 1984 – 1990 působila svépomocná skupina, z níž se následně vyvinula v roce 1991 nadace Podané ruce. Následné otevření prvního resocializačního programu pro dlouhodobě závislé na Moravě, bylo možné díky bezplatnému zapůjčení domu od řádu Školských sester sv. Františka (bývalý tajný klášter z období komunismu). Začátek prvních terénních aktivit na Moravě (v bytech uživatelů drog) pokračoval vytvořením spolupráce s Psychiatrickou léčebnou Brno-Černovice. Léčebna uspořádala bezplatný výcvik pro personál SPR (special personal records - zvláštní osobní záznamy) o práci v terapeutické komunitě, a to především díky tehdejší ředitelce MUDr. Janě Novotné a dalšímu personálu Psychiatrické léčebny, především Mgr. Ivaně Bartoškové. V roce 1994 se uskutečnilo založení Sdružení Podané ruce, o. s., které převzalo všechny aktivity nadace. Zahájením intenzivní smluvní spolupráce s Diecézní charitou Brno, vznikla smlouva o spolupráci při vytváření a zřizování drogových služeb Diecézní charitou Brno. Následovalo vytváření, metodické vedení a supervize projektů zřizovaných charitou - Třebíč, Žďár nad Sázavou, Břeclav, Blansko, Hodonín, Jihlava a Oblastní charitou Kyjov. Podobně se podařilo spolupracovat s Městským a Okresním úřadem ve Zlíně a pomoci připravit projekty kontaktního a preventivního centra ve Zlíně. V roce 1996 se uskutečňuje projekt otevření Terapeutické komunity Podcestný Mlýn v Kostelním Vydří. Po roce 2004 se rozvíjí programy vzdělávání v centru I.E.S. a byla dokončena optimalizace sítě poskytovaných služeb. Centra aktuálně reagovala na potřeby regionů, přizpůsobovala jim nabídku svých služeb, což se projevilo prohloubením spolupráce v regionech napříč všemi složkami. Zahájením mezinárodního projektu "Breaking the Circle".⁷⁶

„Organizace zaměstnává sto zaměstnanců. Sdružení se stará se asi o tři a půl tisíce lidí. Léčebným procesem prochází necelých tisíc osob ročně ve všech

⁷⁶ Srov.: *Podané ruce* [online]. Dostupné na WWW: <http://www.podaneruce.cz/cz/sdruzeni/historie-sdruzeni.html>

zařízeních. Sdružení Podané ruce, o. s., v dnešní době provozuje: Kontaktní centra, Terénní programy, Centra primární prevence, Drogové služby ve vězení, Psychiatrická ambulance, Eikon – program pracovní terapie a chráněné práce, Nízkoprahové kluby, Grantové projekty, Pracovní a sociální agentury, Zahraniční projekty, I.E.S. – Institut expertních služeb apod.⁷⁷

⁷⁷ *Podané ruce* [online]. Dostupné na WWW: <<http://www.podaneruce.cz/cz/programy/kontaktni-centra/>>

Příloha č. VI.: Magdaléna, o.p.s. - TK Magdaléna

„Organizace vznikla v roce 1997 spoluprací mezi paní Marií Kaplanovou a městem Mníšek pod Brdy, a to za účelem poskytování léčebně resocializačního programu pro osoby závislé na návykových látkách. Rok na to vznikla Terapeutická komunita Magdaléna v Mníšku pod Brdy. Následovala mnohaletá spolupráce s ICE (Iniziativa Christian für Europe) a mezinárodní spolupráce s dalšími terapeutickými komunitami v Evropě. Společnost se stala školicím pracovištěm pro studenty oboru adiktologie 1. Lékařské fakulty University Karlovy a studenty Prešovské univerzity.“⁷⁸

„Nezisková organizace „Magdaléna, o.p.s. se zabývá léčbou a prevencí drogových závislostí. Služby poskytuje kvalifikovaný a multidisciplinární tým s mnohaletými zkušenostmi, důraz je kladen na profesionální a lidský přístup ke klientům. V současné době nabízí služby: Psychiatrickou ambulanci se zaměřením na drogové závislosti v Mníšku pod Brdy a Kolíně, Terapeutickou komunitu, Chráněné bydlení s podporovaným zaměstnáním (CHRNA), Doléčovací program v Praze Podolí, Kontaktní centrum a terénní programy v Benešově a Příbrami.“⁷⁹

Terapeutická komunita Magdaléna zahrnuje metody, při nichž „strukturovaný denní režim je částečně rozlišený v jednotlivých dnech v týdnu a obsahuje celkem týdně: jednu hodinu individuální psychoterapie, osmnáct hodin skupinové a komunitní psychoterapie, hodinu rodinné terapie, dvacet jedna hodin pracovní terapie, pět a půl hodiny sportovních a pobytových zátěžových programů, dvě hodiny vzdělávání, hodinu edukace – program prevence relapsu a pastorační terapie, tři hodiny zájmových činností – kultura, divadlo, tanec, keramika apod., sociální a právní poradenství, asistenci při hledání zaměstnání dle potřeby, kontrolu abstinence a zdravotního stavu a zdravotní péči dle potřeby“⁸⁰.

⁷⁸ Srov.: *Magdaléna* [online]. Dostupné na WWW: <<http://www.magdalena-ops.cz/index.php?c=prod&detail=34>>

⁷⁹ Srov.: *Magdaléna* [online]. Dostupné na WWW: <<http://www.magdalena-ops.cz/index.php>>

⁸⁰ *Magdaléna* [online]. Dostupné na WWW: <<http://www.magdalena-ops.cz/index.php?c=prod&detail=6>>

Příloha č. VII.: SANANIM, o. s. - TK Němčice

„Nejstarší nestátní Občanské sdružení SANANIM poskytuje prevenci, péči a léčbu závislostí na nealkoholových drogách se zaměřením projektů na efektivní, profesionální a komplexní systém služeb.“⁸¹ Spolupracuje na národní i zahraniční úrovni v oblasti protidrogové politiky.

V současné době jedenáct hlavních zařízení sdružení provozuje Terénní programy, Kontaktní centrum, Specializované ambulantní služby CADAS, Denní stacionář, Terapeutické komunity Karlov a Němčice, Doléčovací centrum s chráněným bydlením, Drogové informační centrum, Centrum pro osoby v konfliktu se zákonem, Pracovní a sociální agenturu, Poradnu pro rodiče. Poskytuje řadu rozšiřujících a doplňujících projektů či programů. Mezi nejvýznamnější patří telematické poradenské a informační služby (Drogová poradna, Promile INFO, Alkotest aj.), Romský terénní program a Program pro matky s dětmi. Další projekty se zaměřují zejména na oblast vzdělávání, primární prevenci, publikační činnost a zahraniční spolupráci. Významné jsou i všechny aktivity realizované v rámci samostatného právního subjektu (zřízeného a stoprocentně vlastněného sdružením) – SANANIM Charity Services s.r.o. (Café Therapy, Charity shop).“⁸²

⁸¹ Srov.: *Sananim* [online]. Dostupné na WWW: <<http://www.sananim.cz/sananim/sananim,-o.s..html>>

⁸² Srov.: *Sananim* [online]. Dostupné na WWW: <<http://www.sananim.cz/sananim/sananim,-o.s..html>>

Abstrakt

ZIMČÍK, M. *Srovnání konceptů práce křesťansky orientovaných a sekulárních terapeutických komunit pro uživatele drog v České republice 2009.*

Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra praktické teologie. Vedoucí práce M. Opatrný.

Klíčové pojmy: křesťanství, sekularita, terapeutická komunita, psychoterapie, metody, hodnoty, nábožensko-filosofické systémy, duchovní služba

Práce se zabývá srovnáním konceptů křesťanských a sekulárních terapeutických komunit působících v České republice. V první teoretické části mé práce popisuji křesťanské a sekulární hodnoty a myšlení, uvádím charakteristiku terapeutické komunity. V této části rovněž charakterizuji pojmy křesťanské a sekulární terapeutické komunity. Práce představuje organizační rámce vybraných zástupců terapeutických komunit v České republice.

Praktická část se zabývá třemi cíly. První cíl bakalářské práce zjišťuje užívání nábožensko-filosofických systémů v procesu léčby, a zda a jak je v komunitách využívána duchovní služba. Druhým cílem je charakteristika čtyř vybraných terapeutických komunit v České republice. Třetím cílem jsem se snažil zjistit, zda terapeutické komunity využívají profesionálně školených pracovníků v sociální práci a psychoterapii.

Pro svou práci jsem vybral terapeutické komunity lišící se křesťanským a sekulárním přístupem. Dále byly vybrány terapeutické komunity rozdílné svým zaměřením na hodnoty a důrazem na terapeutický přístup ke klientům.

Abstrakt

Key terms: Christianity, secular, therapeutic community, psychotherapy, methods, values, religious-philosophical systems, spiritual service

The objective of the thesis is to compare working concepts of Christian and secular therapeutic communities operating in the Czech Republic. The first part is theoretical: it describes Christian and secular values and concepts. The characteristics of a therapeutic community in general are presented, as well as the characteristics of Christian and secular concepts of therapeutic communities. The goal is also to introduce the organizational patterns of selected examples of therapeutic communities in the Czech Republic.

The second part is practical and deals with three goals. The first one is to examine the use of religious-philosophical systems in the process of treatment, as well as whether and how the community uses spiritual support. The second goal is to describe four examples of therapeutic communities in the Czech Republic. The third objective is to determine whether the therapeutic community uses professionally trained staff in their social work and psychotherapy.

As examples I have chosen therapeutic communities with varying approaches and value emphases, some with the Christian and some with secular approaches.

8. Kolik odborně vzdělaných pracovníků pracuje, ve vaší TK?

Odborně vzdělaných tak se mi zdá ani jeden. To znamená třeba v oboru psychologie?

9. Jaký je počet zastoupených specializací?

My to máme rozděleno vlastně tím, že teda to máme pastorační poradenství nebo křesťanské poradenství, to dělám já. Proto je důležité, aby člověk měl kvalitativně jako na úrovni ten občanský život, duchovní život, vykazatelnost v církvi. Samozřejmě minimálně biblické základy, biblickou školu. A potom samozřejmě kurzy pro křesťany odborné a výcvik, který zajišťuje také TC. Takže to je to poradenství. Pak vlastně to je tomu říkáme pracovníci, to je ten termín pro ostatní. Takže buď je to poradce nebo je to pracovník nebo pak je to my tomu říkáme učitel. Ten se zabývá vlastně tím osobním studiem. A zase je to vyškolený pracovník, jsou to vlastně studie Davida Battyho. To jsou vlastně takové skupinové lekce, s nějakými domácími úkoly a ten pracovník musí, projít speciálním školením, aby to mohl dělat. Je tam manuál pro toho učitele. Plus projde tím seminářem. Pak je, tady osobní studium to je podobné. Zás je to rozpracováno zase musí projít školením a nějakým výcvikem, nějakou stáží. A teprve poté vlastní má pro to zpracovány veškeré materiály, postupy a vlastně tohle částečně to vyučování jak osobní tak to skupinové nahrazuje částečně, nebo je součástí denního poradenství. Takže říkám poradce, pak je učitel a pak je pracovník. Všechno ostatní je pracovník pro určité vlastně práce. To znamená, pokud doprovází toho studenta (klienta), tak vlastně je to člověk, který nedělá pouze to, že nějakou doprovodnou, jak bychom to řekli, že hlídá, střeží, aby nepodlehli nějakému pokušení, ale vlastně měl by s ním trávit čas, povzbuzovat ho. Je to o vztazích. Ale, on dělá kromě toho, že on ho doprovází, dělá i jiné činnosti. Nechci říct duplicitní jako tu naši práci a není to o tom, že on tady má třeba dvakrát za týden službu. Kdy je více než 8 hodinová. Služba spočívá, musí tam samozřejmě být nějaký ten relax, nebo něco, ale vlastně je tady a celý ten den tráví s nimi ten čas, zajišťuje jim takový ten spolu s tou službou ten servis, aby byly vydány léky řádně, aby třeba si mohl zatelefonovat, aby řešil nějakou krizi, která nastane, kázeňský něco. Aby to mohlo nějak fungovat. Vlastně je to forma toho terapeuta, ale my tomu tak neříkáme. Říkáme tomu pracovník.

10. Kolik máte terapeutických pracovníků?

Žádný.

No celkově ti to neřeknu, musel bych to spočítat, ale zase my to máme spojeno s ženským centrem. Některé ty pracovnice se tady objevují a trošku vlastně participují v kuchyni či prádelně, takže se to vlastně prolíná. Jinak je ženské centrum zvlášť. Takže co se tady pohybuje je vedoucí střediska, což je Petr ministr, pak je poradce. Zatím máme poradce 2. Jeden je pro ten intership a jsou tady na výcviku. A jeden poradce je tady pro ty studenty. To jsem já. Pak máme kromě toho ještě 2 učitele. Já jako poradce jsem taky učitel. Jednoho díky Bohu magistra, který dokončil program a dělal učitele profesně. Takže to jsou dva, ale

ten není zaměstnancem. No teď to tak je. Takže to spočítáme. Když řeknu asi dvanáct lidí, možná trošku víc, ale to už je to ženské centrum. Asi těch dvanáct, to je nějaká ta sekretářka a tak a sociální pracovníce. S tím že tito lidé krom toho dělají i jiné aktivity jako starají se trošku o výrobu, protože tady vyrábíme palety a takže nějaký ten dozor a zajištění.

11. Kolik máte sociálních pracovníků?

Je, ale také není odborná, měla jen kurz u nás a sebevzděláváním shání informace.

12. Kolik klientů pojme, vaše TK?

V současné době máme kapacitu 30. Stav se pohybuje mezi 20 – 25 lidmi teď. Ta obloženost, nebo jak bychom nazvali obsazení.

13. Kolik klientů máte nyní?

Teď mám pocit, že 20 nebo 25.

14. Jaké je procento úspěšnosti vaší léčby?

No teď se dostáváme k něčemu, co my máme specifitější oproti Šluknovu, nebo Plzni. Protože my jsme sem přišli před 4 roky. A budovali jsme to středisko opravdu ze země. Rozbitý budovy, žádné sociální zázemí, vůbec tady nic nefungovalo, museli jsme tady natáhnout vodu, plyn, vlastně začít. Víc to bylo takové pracovní. Nebyl tady takový režim dne. Byla tady nějaká struktura, ale nefungovalo vyučování, vůbec. Spíš to byla modlitba a práce. Až teďkom ten rok a půl to má nějaký ten standart, je rozdělen ten program do 5 etap. Takže teďka začínají, dokončovali naši studenti programu. Takže vlastně kdybychom to měli zhodnotit, tak vidíme posun. Vlastně my jsme se přestěhovali z Moravy. A začali jsme budovat tak je to jiné. Takže je předčasné to hodnotit po těch 4 letech. Nicméně zpočátku bych řekl, nenapadá mě to slovo, teď to řeknu vulgárně, ten odpad byl vysoký. To znamená ta rezignace. Dnes se nám to daří. Fungují normálně indukční centra na 4 měsíce. Kde se seznámí s tou filosofií. Vlastně, zvládne tu abstinenci a objeví ten základní kořen svého problému. Poté by měl pokračovat dál. Tím že my to máme spojeno a je tu vlastně více těch lidí než 12, 15 což je optimální pro ještě takovou rodinnou komunitu. Což my jsme přesáhli. Takže spíš je to učednický studijní program. Vlastně je to dohromady s tím, že jsme ten práh toho vstupu vlastně dali nízko. Berem lidi z ulice, bez dokladů, bez ničeho a oni třeba řeknou ano a po týdně řeknou, to mi nevyhovuje, tohle, tohle. Já jsem myslel, že to zvládnu a nezvládne kouření, protože se tady nesmí kouřit. Protože bych vlastně řekl, že je to vysoké a my se snažíme docílit, aby byl zhruba těch 50% rezignace. To je tak optimální na takové lidi. 50 – 60% se pohybují. 50 je optimální. Myslím si, že k tomu teďka docházíme, že je to zhruba 50%. Teďka začínají. Chci říct, že teprve teďka začíná. Předtím to bylo, řekl bych kolem těch 75%. Což bylo vysoké číslo, ale bylo to dáno tím, že nebyla ta struktura, řád. Nebyl ani dostatek pracovníků, takže jsme dělali více věcí najednou. Takže takhle. A teďka si myslím, že se to usazuje. Nyní to bude těch 50 – 55%, že to začíná být. S tím že jsme otevření. Berem i ze Slovinska, Bulharska, prostě když nám někdo zavolá, tak my je vezmeme. Samozřejmě to naráží na

takovou tu jazykovou bariéru. Třeba i z naší strany, že ně všichni umí anglicky. Někteří ti lidé přijdou, nebo zas neumí anglicky. No a co se týká toho dokončení, s těch co vlastně dokončí, tak myslím si, že nám teďka dokončují z toho počtu 20, tak teďka nám letos končí 4 – 5 lidí. Do května to vypadá úspěšně, že zakončí úspěšně. Vydrželi celou dobu a bude to pokračovat. Tady je to trochu vidět. Tady byla trochu proluka. Tady byl jediný člověk. Tady byla nějaká proluka. Už teď se posunují. To jsou ty fáze vstupní. Někteří teď mají aktuální. Nyní je to již aktuálnější. Neboť jsem nestíhal. Takže vlastně 5 etapami prochází. A vlastně ten bude dokončovat, ten, a tenhle a tento vlastně taky. Vezmu vlastně tyto. No a tito jsou již tady posunutí. Takže tam byl i vlastně nějaký propad. Prostě nám odešli lidé, kteří, my jsme brali po třetí po čtvrtý a rozhodli jsme se jako tým. Protože třeba můj názor byl trochu jiný. Že je brát po třetí po čtvrté nemá smysl, abychom je brali, protože tito lidé vždy někam došli a spadli. Nedokáží něco překonat. Je to vlastně, já nedokážu teď říct tu úspěšnost. Dejme tomu že to je z těch co nastoupí a dokončí, já bych řekl teďka v současné době 30%, ale my věříme, že to bude těch padesát, protože rok ještě nekončí a bude to pokračovat dál. Ale zatím je to takhle. Kdybychom hodnotili úspěšnost, pro nás by to bylo předčasné. Z těch, co dokončí, se drží zhruba přes těch 80%. Co dokončí léčbu opravdu celou těch 80 – 85%. Za předpokladu, že dokončí. Ale to je tak celosvětově. Když už dokončí, tak většinou se drží. Ale samozřejmě je to i tak že oni fungují, ale pokušují nebo žijí víc sekulární život, ale fungují. Takže pro sekulární společnost je to úspěch, ale pro nás to je méně křesťan. Pro nás je to né se zbavit závislosti, ale primárně, aby to byl znovuzrozený křesťan, a když bude tento život žít tak nebude ani závislý. To jsme i řekli nakonec ministerstvu sociálních věcí a práce, protože nechceme brát od státu granty s toho právě důvodu, že se nechápeme jako sociální služba. Nás zdůrazňuje, že jsme učenický křesťanský program a vlastně kážeme Krista a naším cílem je hlásat evangelium. A sekundárně se zbavit droga sociálně samozřejmě nějaká pomoc.

Hodnoty

3. Jaká je základní filosofie vaší léčby?

To že základní filosofií naší léčby je vlastně lidem přinášet vlastně naději v osobě Ježíše Krista ke změně. Že Kristus, že Bůh může změnit jejich život. A vlastně v této změně života tzn. k přeměně těch jejich hodnot nebo transformace, to je jedno jak to nazveme, vlastně jim napomáhat v tom, vlastně v tom osobním růstu tzn. jak fyzicky, vybyli zdraví, psychicky, aby byli vyrovnaní citově a pak aby byli vlastně sociálně zabezpečení. My to máme přímo, já ti můžu dát materiál, na němž to máme uděláno. Sociální zabezpečení, aby se vrátili do společnosti, jako znovuzrození křesťané, aby se začlenili do církve a do společnosti. A vlastně nebyli na podporách, ale aby byli aktivní jako zapojení do toho normálního občanského života. Takže ty hodnoty já ti potom dám. My máme, ty hodnoty to je ta filosofie co je tím naším cílem. A vlastně pak máme hodnoty jako tým. A je to něco co nás stmeluje, tzn., zase tam máme hodnoty jako týmová spolupráce, soucit, víra, jo a sedm takových hodnot, kterých se snažíme držet jako tým, abychom viděli, proč to děláme. Abychom opravdu nezapomněli, že nebudem nějaký technokrati, ale že tady jde o člověka a že on může dělat chyby. Abychom

nebyli příliš tvrdí. Je tady ta tendence. Máme tady služebníky, co dříve fungovali jako narkomani a teď fungují jako exuseři. Takž s tím je problém. Oni jsou tvrdí. Vlastně, i protože ty drogy brali a ví, co tam bylo za problémy. Mají ten důraz a my se snažíme je učit, aby měli právě to porozumění atd. Naším cílem je získat lidi, kteří vlastně budou pomáhat těm závislým, kteří nebyli jenom ti bývalý uživatelé. Ale zatím bych řekl, že je to na těch bývalých uživatelích. Máme tady nějaké ženy, ale co se týká těch mužských pracovníků, je kromě mě a Petra Ministra všichni braly drogy. Takže to je trošičku, ale zase fungují x let ty rodiny.

4. Ke kterým hodnotám vedete klienty v terapii?

Pravděpodobně ta nejzákladnější hodnota člověka, který uvěří tak je to postavit život do pravdy a do světla, být vykazatelný, žít v pravdě a zodpovědnosti a samozřejmě být přímý. Umět budovat ve vztazích, to je velice důležité, protože velice často je tohle to nabouráno. Takže tohle jsou asi ty základní. A samozřejmě potom postoj k vládní moci, jak bychom to řekli k policii, aby se změnila tyto věci. K institucím také oni bojují. Takže to jsou věci, na které narážíme asi takový základní. Aby budovaly vztahy k rodině, ke společnosti aby měli zdravý přístup a samozřejmě k těm institucím k policii, k církvi, někteří s tím mají špatné zkušenosti.

Ta nejzákladnější je víra a to je asi jasné, jako. Ne jenom víra v Boha, ale víra a vlastně taková naděje ve změnu. Což mohou vidět na těch našich pracovnících, kteří kdysi brali drogy a žili v neutěšených sociálních podmínkách. Dnes fungují, mají rodiny. Doufám, že jsem nezapomněl na základní věci.

5. Na jaké hodnoty se zaměřuje vaše terapie a proč?

Metody

4. Jaké jsou základní přístupy ke klientům?

Metody jako toho? Ta metoda základní je učednictví. Jo. Tzn. vlastně, že my se snažíme jim být příkladem a žít ten život víry. A oni to na nás i vidí a samozřejmě přinášíme do toho, nebo je to ten prvek možného selhání, který prostě člověk prožívá v životě, ale co je důležité, je prostě skrze ta selhání povstává a jde dál. Takže ten osobní příklad, pak je to prvek toho učednictví nejen osobním příkladem, ale tím že teda osobním příkladem biblickým, tedy biblioterapie, nebo jak bychom to nazvali, to je ten sekulární pojem pro to co my tady děláme. A s tím, že tady působení teda taky církve, dost bohoslužeb, návštěvy. Kde je to vlastně součástí toho programu, takže my je učíme vlastně zaujmout postoj k bibli. To je součástí těch skupinových studií. Oni bibli poznávají a zjišťují, jestli je pravdivá a proč. Jaké jsou historické důkazy atd. kulturní. Oni to probírají, aby věděli, na čem staví. Takže ten nosný prvek je na bibli a křesťanství jako takovém.

Odtud čerpáno pouze ze zápisků, pro selhání techniky

5. Jaké metody používáte pro motivaci klientů ke změně (abstinenci)?

Používáme formy skupinového studia, osobního studia a poradenství pastorační a přirozené. Prochází vyučováním základů. Studenti se setkávají s tématy jako služba Bohu, člověk, jak vědět že jsem křesťan, duchovní moc a zázraky. Kurzy jako Bod obratu je rozdělen na Závislost, Spoluzávislost, Zneužití a Deprese.

6. Co pokládáte, za specifikum vaší TK pro léčbu klientů, oproti jiným TK?

Naše terapeutická komunita je především křesťanským učenickým programem. Člověk směřuje přes pokání k uzdravení. Musí uvidět své viny a vzdát se jich. Nejsme především sociální prací ale učenickým křesťanským programem. Hlavní pro nás není pomoci od závislosti, ale ukázat člověku na Boha. Hlavním činitelem změny je Bůh a ne nějaký člověk. Člověk je veden od svého já k zaměření na Boha. Hlavním nosným prvkem života je pak činná živá víra. Sekundárně pak abstinence od drog. Věřící studenti pak sami dobrovolně chtějí skončit se závislostí.

7. Na které stránky lidského života se zaměřuje léčebný proces, vaší TK?

Velký rozdíl vnímáme v přístupu k drogově závislým a alkoholikům. K alkoholikům je třeba více nekompromisní přístup. Je možnost diskuze osobně či ve skupině. Studenti se seznamují s křesťanskou beletrií (Více než tesař, i s apologetickou literaturou). Mají možnost se seznámit s jinými náboženstvími pro orientaci. Jsou probírány témata o rodině, vztazích. Důležitou se v komunitě stává pracovní terapie, ale i bibliodrama. Studenti mají minimum osobního volna.

Duchovní služba / pastorece

4. Je ve vaší komunitě duchovní služba (jaká)?

Naše komunita založila v Praze sbor, který navštěvujeme každou neděli na bohoslužbu a čtvrtek na shromáždění. Je tam kazatel.

5. Jaké duchovní techniky používáte?

Mezi duchovní techniky patří modlitba a četba bible, které mají ústít do vztahu s Bohem. Kromě vedení a učení stát v modlitbě a četbě písma je to i bibliodrama. Exorcismus je velmi výjimečný a je třeba jej odlišit od modlitby za osvobození. Svázanosti, nejrůznějších druhů se vyskytují častěji a jak se hovoří v 8 kapitole Jana, je třeba pomoci lidem ke svobodě. Jsou vedeni do pravdy a k uzdravení zranění způsobených zneužitím ať již v podobě fyzického, psychického či slovního.

6. Je zájem klientů o duchovní pohovory či techniky (jaké)?

Duchovně-pastorační rozhovory fungují i v rámci poradenství. O rozhovory je zájem, který se projevuje individuálně.

Jak já znám ten příběh Podaných rukou, tak vznikl jako svépomocný hnutí, které bylo hodně postaveno na křesťanských hodnotách. Ten kněz co u toho stál, nicméně od začátku, to je ten Jarek Smejkal, od začátku šel mezi lidi a snažil se dělat něco velmi praktického, tzn., nemluvílo se tolik o trojici Boží a o těchhle těch věcech o kterých mluvíte vy, ale mluvílo se teda o přátelství o vzájemnosti, záchraně sebeúcty, o respektu, prázdných místech, které v sobě člověk má, které může zaplnit lecjak. Já jsem člověk, který u toho nebyl a jsem docela rád, že si to považují za čest pracovat v organizaci, která se postupně profesionalizovala a vznikla na těchhle těch svépomocných základech. Já na to docela věřím, že je to hodně o obsahu. A ten obsah se samozřejmě nijak nemění, respektive se obsah mění tak jak se měníme my. Vyvíjí se to. Ten kněz tady zůstal. Stala se s toho organizace, která má 100 zaměstnanců. Stará se o nějakých 3500 hlav zhruba. V léčbě jich je necelá 1000. Ve všech těch zařízeních, každoročně teda. Nicméně, jako ta forma, kterou to sdružení muselo, aby mohlo pokračovat dál, podstoupit, tak se musela formalizovat. A je samozřejmé, že ta služby na sebe museli přijmout to co je zvykem teďkom v těch standardech, které o sobě říkají, že stojí na křesťanských hodnotách základní civilizace. Tzn. podstoupit nějaký normy. Přijmout nějaké standardy, nějaké vnější zadání péče. Ty jsou v zásadě dvojí. Ty jsou ze strany ministerstva zdravotnictví a rady vlády pro koordinaci drogový politiky. Čili to jsou ty standardy pro služby, které pečují v závislosti či v problémech se zneužíváním návykových látek. A v současné době je to další zadání, které přišlo se zákonem 108 O sociálních službách. Čili my když jsme přijali tyhle ty vnější zadání, tak jsme se v podstatě zavázali k tomu, že budeme respektovat provádění služeb, podle toho, kam až dospělo nějaký vědění doby. Což si myslím, že je docela křesťanský postup. Nezavrhovat racionalitu, nezavrhovat vzájemnost, propojení, transfer technologie, věříme, že to se sebou přináší nějaký dobrý věci s těmi problémy. Takže tyhle ty zadání, samozřejmě nepracují s konceptem Boha, protože upřímně řečeno pro tu naši práci v těch denních záležitostech ve většině potřeb bio – psycho – sociálních těžko použitelné. To je koncept, který nikdo nepracuje s těch klientů, co přichází a nikde v těch zadáních není, abychom ho aktivně nabízeli. Čili my takhle nepracujem. Pokud někdo přijde a chce pracovat s tím konceptem tak samozřejmě máme na to člověka, který je k tomu kvalifikovanej. Jako farář, nebo jako řádová sestra k tomu ještě ti dva lidi a k tomu si myslím, že na nich se to docela dobře zobrazuje ten přístup jako výraz respektu k tomu co se děje a né, že všichni s tím můžou přicházet. Tak oba dva podstoupili něco jako psychotherapeutický výcviky, nebo jako poradenství a v sociální práci. A v podstatě my chtěli a měli to štěstí, že nám je biskupství poskytlo, aby u nás pracovali více méně v režimu dobrovolných spolupracovníků jako personální farnost tak to je. Tak bychom je mohli oba dva vlastně registrovat i jako sociální pracovníky, to bychom tomu dostáli. Jenomže protože ta služba nás nic nestojí, nepotřebujeme na ni příspěvky, tak si ji takhle nemusíme registrovat. Takže to jen tak na začátku, abychom se vyhnuli tady tomu co je vlastně, protože my to takto nevnímáme sekulární a křesťanský protože jsme si dobře vědomy, že ta potřeba nějaký spirituality je u každého klienta. Někdo ji

pojmenovává Bůh, někdo ji ale pojmenovává terénní auto po kterým usiluje a po kterém se snaží. Někdo ji pojmenovává zas jiným způsobem. Nicméně my tam tu spiritualitu stejně vidíme. A tenhle ten prvek toho smyslu, nebo toho obsahu, vidíme dokonce teď speciálně pro tu naši cílovou skupinu jako a docela nezastupitelně. Čili my jsme přesvědčeni, že ty vnější zadání jsou jenom forma, kterou je vždycky naplnit obsahem. A tam teda v těch našich manuálech nedáváme slovo Bůh, ale dáváme tam takový slovo jako respekt, ochrana před negativním hodnocením, rovný přístup, spravedlnost, především nepoškodit a tyhle ty věci a takhle to překládáme. Jen tak na úvod.

Statistické údaje

15. Kolik odborně vzdělaných pracovníků pracuje, ve vaší TK?

My máme v komunitě celkem 9 úvazků. Z toho, v aktuálním údaji je 7,7 úvazků, což si představte jako 8 pracovníků. A všichni jsou to kvalifikovaní sociální pracovníci pro tu práci.

16. Jaký je počet zastoupených specializací?

To co požaduje zákon 108. Podle těch platných zadání. To je minimálně střední škola, nebo vysoká škola plus nějaká praxe atd. A pokud vás zajímá teď specializace, dejme tomu odborná. To je to, na co se zákon neptá. Tak jsou to v tuto chvíli dva arteterapeuti z jihočeský univerzity, pak je tam jeden dramaterapeut, tři lidi tam mají, nebo prodělávají výzkum psychoanalyticky orientované terapie, také tam registrované v SUR.

17. Kolik máte terapeutických pracovníků?

18. Kolik máte sociálních pracovníků?

19. Kolik klientů pojme, různým způsobemžvaše TK?

Aktuální kapacita je 15 lůžek

20. Kolik klientů máte nyní?

Obsazeno to zpravidla nebejvá, roční obloženost těch lůžek, roční využitelnost těch lůžek se blíží 90% ročně, 85 -90%. Tzn. aktuálně tam může být jedno volný místo. A bude tam do té doby, protože je tam pořadník, kdy bude moci přijít další. To je ta roční využitelnost. A představit si to můžete, že za rok se na těch lůžkách vystřídá zhruba 50 klientů. Přičemž ta průměrná délka pobytu přesahuje 6 měsíců. Ten pobyt je plánován na 9 měsíců, ale čas od času někdo odchází z vlastní vůle, nebo porušuje pravidla tak výrazným způsobem, že je potřeba tu léčbu přerušit. Předat ho někam jinam.

21. Jaké je procento úspěšnosti vaší léčby?

To je to, co je považovaný za úspěch. My se držíme obecného a domníváme se, že víc než třetinu lidí jsme schopní, uvádíme kolem 40%, výrazně pomoci k úspěchu. To je jedna z věcí, který samozřejmě je jablkem sváru mezi křesťanskýma a nekřesťanskýma, jak se tak někdy dělí. V těch mladších. Tady jde o kritéria samozřejmě.

Hodnoty

6. Jaká je základní filosofie vaší léčby?

Neuškodit, respektovat, změna, podpora v chování změny, dlouhodobost a kontinuální podpora, kontraktlní přístup.

7. Ke kterým hodnotám vedete klienty v terapii?

Intimita, odpovědnost, pravdivost, úspěch, v širokém slova smyslu. Možná že ten úspěch by se dal nazvat vítězstvím, zvítězit nad sebou, na tzv. osudem.

8. Na jaké hodnoty se zaměřuje vaše terapie a proč?

Na tyhle ty.

Metody

8. Jaké jsou základní přístupy ke klientům?

Terapeutická komunita. Se všemi prvky, které jsou běžně uváděny v literatuře. Právě abychom co nejvíc aktivit dělali skupinově. Preferujeme teda skupinový přístup. Kombinovaný s individuálním provázáním, tak to tam můžete asi napsat. Nebo práci s individuálním plánem.

9. Jaké metody používáte pro motivaci klientů ke změně (abstinenci)?

Proč máte v závorce abstinence? To není zdaleka jediná změna, kterou je potřeba podstoupit. Často jsou schopni podstoupit jiný změny, aby mohli dosáhnout těchle těch. Různé komunity se staví k tomu různě. Samozřejmě záleží na filosofickém základu. Samozřejmě, že v době pobytu v komunitě ten přístup musí být zásadně pro abstinence, už kvůli čistému prostředí v komunitě, to je pochopitelné. Takže je potřeba rozhodovat a my nemáme práva tomu klientovy určovat a rozhodně se domníváme, že diagnóza závislosti není rozsudkem nad tím člověkem k doživotní abstinenci. To je absurdní, to realita, vědecké výzkumy, klinické pozorování i klinická zkušenost to ukazují. My se domníváme, že mnohem důležitější je, aby ten člověk převzal odpovědnost za svůj život, respektive, aby ten člověk převzal odpovědnost za svou reakci na život. T o tam možná napíšete to bude možná nejvýraznější. Je nejdůležitější, aby ten člověk převzal zodpovědnost za svou reakci na život, na svět. Já myslí, že je to velmi výrazně o tý odpovědnosti. Případně změně životního scénáře, která s tím souvisí.

10. Co pokládáte, za specifikum vaší TK pro léčbu klientů, oproti jiným TK?

Každá komunita je především, když dva dělají totéž, nikdy to není totéž, je tvořena tím týmem. Já bych mohl mluvit o nějakým specifiku tohoto týmu. Myslím si, že ten tým je docela výrazně zaměřenej arteterapeuticky adramatrapeuticky. To by snad mohlo být specifikum. Jinak si myslím, že ta komunita výrazně odpovídá tomu co je v kraji zvykem.

11. Na které stránky lidského života se zaměřuje léčebný proces, vaší TK?

Já myslím, že na všechny. Na všechny relevantní, na všechny důležité. Takových výčet stránek lidského života samozřejmě jsou manuály sociální práce, který se snaží, ty seznamy jsou v podstatě nekonečný, ale myslím si že nepomíjíme žádnou důležitou část toho. Myslím si, že hodně je to o vztazích, pochopitelně. Ale jsou tam ty položky jako – my se domníváme, že naši klienti by se měli stát daňovými poplatníky. Pokud na to mají a nejsou hendikepováni. A že by měli usilovat o nějaký ten úspěšný životní scénář. Čili je to změna v těch, když říkám kontraktální přístup tak je to v různé pořadí a pojmenovaný jazykem, který je o tom schopný mluvit, uvažovat a být k tomu motivovaný i klient. Samozřejmě v té komunitě je to zejména motivační práce. Je to řek bych ten základní prostor v tom systému těch základních služeb, kde probíhá ta motivace ke změně, k proměně životního scénáře. Taky si můžou vyzkoušet, jestli vůbec, pro ně je v tuhle chvíli atraktivní jiný životní scénář, jako ten dosavadní. No a taky samozřejmě přichází na to, jaká cena se za to platí. Takže je to i nějakým vyrovnáváním se ze ztráty toho předchozího. Přijetí nových možností. To vyrovnáváním se ze ztrátou myslím, že je důležité. To je proces a ten je potřeba podstoupit. Pokud jsou komunity, které hledí jenom vpřed a nehledí do minulosti, tak se velmi často v té minulosti ocitají zpátky, ti klienti. Protože na zranění a prázdná místa je potřeba je něčím zaplnit, je potřeba je zmapovat, je potřeba jim porozumět. Někdo je naplnit něčím bez vztahu k těm individuálním osudům. Aby to ti klienti mohli integrovat. Pokud to neintegrují tak je to jako když pracujete s hipnozou. Výsledky můžou být velmi atraktivní, ale jsou velmi krátkodobé. Hipnoza se vždycky kombinuje s pracováním. Tak tam napište pracováním, někam do těch metod, protože myslím že to je dobrý český slovo. O tom to je.

Duchovní služba / pastorační

7. Je ve vaší komunitě duchovní služba (jaká)?

Je tam součástí toho programu pro zájemce nabídka duchovně pastorační služby, kterou tam provádí ten Jarek Smejkal. Čili kdo chce tak může, tyhleto programy nějak podstoupit, součástí diskuze je seznámení se těma věcmi. Úvaha o možnostech. Čili je tam nabídka tohohle toho a není to pevná součást programu. Ještě do nedávna tam bylo zvykem, že se tam normálně u jídla nějakým způsobem modlili. Teď tomu neříkají modlitba, ale normálně před jídlem postojí mlčky a podívají se na sebe. Takže hold to není otčenáš, nicméně je to jakýsi ujišťování. Když se podíváte do té komunity, do samotného modelu terapeutické komunity, tak si myslím, že tam najdete hodně rituálů, které se podobají křesťanským rituálům, nebo církevním rituálům. Usebrání, pravidelná struktura dne, pravidelné časy na zvažování, vlastně na meditaci nějakou, nebo na čas něčeho jako uvažování o sobě. Když ten člověk zvažuje zda vstoupí do to ho programu, do té přípravné fáze tak přichází do klauzury, do uzavřeného prostoru, kde je omezen v pohybu aby se je ho duch mohl svobodněji pohybovat. Takže takovýchle prvků je tam povícero samozřejmě. To se dá, ale v rozhovoru těžko postihnout. Proto jsem tam na začátku upozorňoval, že nějakou tu ostrou hranici mezi tím křesťanským a jiným jak vy říkáte, tak si myslím, že to nelze tak jednoduše říct. Jiná věc je co kdo o sobě proklamuje. My nepotřebujeme kopírovat křesťanské komunity. I když

nám ho okolí jako by často přilepovalo. To jsou ty konkurenční tahy jako, nechod tam, tam se s tebou modlej.

8. Jaké duchovní techniky používáte?

Jarek asi používá nějaký techniky svý, ty já ponechám stranou, protože ty vám říkal, co dělá. My ho tam samozřejmě do toho prostoru pouštíme s plnou důvěrou, k tomu, že ví, co dělá a že je plně kompetentní v tom co dělá a nemáme s tím v praxi žádné problémy. V tom programu, který je normálně psanej, kterej je dělanej, tak se domnívám, že za duchovní techniku je považovat relaxaci spojenou s nějakou kontemplací. Čili kontemplace nepochybně. To je koneckonců součástí psychoterapie. Psychoterapie koneckonců čerpá hodně z duchovních technik. Pak se domnívám, že to je vystavení se, vystavení se konfrontaci okolí. Protože okolí se může konfrontovat s vaším chováním, nikoliv s vaším myšlením a cítěním. To máte právo si myslet a cítit cokoliv. Nicméně za svý chování hned na začátku přebíráte odpovědnost a podřizujete se většině. Podřizujete se společenství. Požadavek podřízení se společenství. Což je dobrý krok, když přebíráte postupně odpovědnost za svý chování v určitých hranicích, tak časem vás napadne že by jste mohl přejímat odpovědnost i za to co si myslíte, ale zejména za to co prožíváte a jak dáváte svý prožitky najevo. To si myslím, že je důležitý. Přebírat postupně odpovědnost za svý emoce. Ne je potlačovat, ale projevovat a přebírat za jejich projevy odpovědnost. A pak si myslím, že tou nejvýraznější duchovní technikou je konfrontace s falsifikací. S falsifikací reality, prožitků. Jí se to pokusím říct jednoduše. Jedna z velkých potřeb lidí to je něco z humanistický psychologie, jedna z velkých potřeb lidí je aby se jim dostalo sociálního přijetí, pozitivního sociálního přijetí. Od malička nás učí, že se nám dostane pozitivního sociálního přijetí za irčítejch podmínek. Když nebudeš říkat, co si myslíš a budeš hodne a rychle to sníštak budeš moc hodnej kluk. Člověk se naučí v touze a hladu potom sociálním přijetím, potom vyhovovat některým podmínkám, za cenu toho že začíná falsifikovat svý reálný prožitky, myšlenky a a potřeby v tý situaci. Vytváří jakoby nějaký falsifikovaný já, které potom tomu světu nabízí a může být problém s tím, že co někde funguje jinde nefunguje a tam za ty naučený věci nedostane odměnu a může se dostat do chaosu. Čili musí obstát v různých prostředích, do kterých se ale dostat musí, jestliže chce jít dál. A pak je tam ještě jeden problém, že tak jak se vyvíjíme a vstupujeme do dalších životních období, repertoár toho předchozího, už nestačí v těch dalších. Co mi stačilo na úspěšnost na základní škole mi nestačí a na konci dochází, že kolem 30 až 40 je třeba dospět k nějaký autonomii a individuaci a dospět k nějakému vnitřnímu místu kontroly. A tam se musím utkat, s těma my nevěříme, že stačí pouhé přesvědčování a dryl. Nemyslíme si že to tak je, myslíme si, že lidský vědomí existuje a pozorně zkoumá věci mezi podnětama a odpověďmi že je třeba se zaměřit i na to lidský vědomí a nevědomí samozřejmě, který nepopíráme.

Samozřejmě, že psychoterapie je inspirovaná spoustou věcí, které najdete jak teda v křesťanských cvičeních tak i v buddhistických cvičeních. A jestli jim chcete říkat tak, nebo takhle. My se domníváme, že tam do toho dáváme to, co funguje, bez toho, že bychom tomu dávali nějakou nálepku a nějaký kopirait. Čili by, jste tam našli nepochybně i inspiraci buddhismem a i tou východní filosofií,

kteřá je velmi doplňuje to křesťanství, které bylo trošičku macešský k tělu tak ten východ jako by upozorňoval, že tělo není jenom semenišťe hřichu, chtiče a podobně, čistá mysl, d'áblovlo tělo. Nicméně že tělo je velmi výraznej zdroj energie a tělo a duše žijou v nějaký jednotě a ta psychosomatika to je něco co vlastně spíš bych řekl, že bylo rozvíjeno spíš v čínský medicíně a do tý evropský se to dostalo, až v posledních 100 letech. To byla trošku kontraproduktivní role právě toho křesťanskýho dogmatu v medicíně, v západní medicíně. Asi taky myslíme, že třeba, já si vůbec nemyslím, že je to v rozporu s biblí, s křesťanstvím a s Bohem. Nicméně věci mají vždycky nějaký příběh, takže ten hrdinný mýtus utkat se s tou nemocí a zvítězit nad ní jako nad d'áblem, jako když sestoupí archanděl a utká se s tím, tak to je něco co negativně ovlivnilo tu medicínu západní, protože ve skutečnosti se dneska, už se nepochybuje o tom, že lékař se neutkává s nemocí a vítězí a léčí a utká se s tím démonem. A rozlišuje, už se již mezi nemocný a špatný. Já jsem pracoval dlouho s duševně nemocnýma a myslím, že tam psychiatrie byla velmi neblaze, právě dogmatem, dogmaty poznamenána. Dneska už lékaři ani chirurgové nepochybujou. Že oni spíš zařizujou prostor a systém tak, aby maximálně podpořili vlastní sílu údravy, vlastní zdroje toho pacienta pokud v něm jsou. Čili že síla je v tom klientovy a je potřeba ji zprostředkovat. Což teda již odcházíme od toho hrdinkého mýtu že se utkáváme se závislostí, ale spíš jsme ti, kteří se snaží porozumět těm věcem a maximálně podpořit pacienta aby zapojil klienta ty svoje sebe údravný síly. Čili v podstatě to znamená, že se ho dotýkáme a v tom je možná rozdíl někdy. My se ho snažíme dotýkat velmi často na těch jeho silných místech a neříkat mu uvědom si jak si na tom špatně, uvědom si, že ses provinil. My mu říkáme uvědom si že to je tvůj život uvědom si svoje kvality. V čem jsi dobrej, co funguje, na čem to můžem postavit. Víme, že vinou se zásobují pacienti dostatečně sami. Případně pokud né sami tak to za ně určitě udělá někdo jinej. Čili my v podstatě, ještě jedna věc na vysvětlení, my se tu snažíme, abychom nesklouzli do morálního modelu. To je dobrý nebo špatný. Protože v něm nejsme schopní pomoct. My se snažíme udržet si ten model, který říká nedostatek tohodle, přebytek tohodle, deficit v tomhleto, zmatek, konflikt, deficit a s tím se pracuje. Domníváme se, že nemáme příliš na to, abychom o tom člověku vynášeli soudy, jestli je dobrej nebo špatnej, ale dokážeme mu říct, ty nás pěkně sereš tím, jak se tady chováš. O to samozřejmě usilujeme, to je věc, která, o kterou i tým musí usilovat a tým jsou jenom lidi a velmi často je třeba zkoumat hlavně na supervizi a práci s týmem jestli sám tým má dost velký potenciál, aby uvěřil těm věcem a aby tak žil. Čili jsou silnější části příběhu a jsou slabší části příběhu. Ted' se domnívám, že má ten tým našlápnuto spíš k lepšímu. K tý lepší části, že mu to de líp, než mu to šlo. Já si myslím, že základ je v tom aby ten tým sám tomu věřil, že to má smysl. A dokázal se rozhodnout, jestli to co s tím člověkem dělal, byl úspěch, nebo nevíme. Tak to jsme zas u tý falsifikace, teda.

Holotropní dýchání ne, ne ty nepoužíváme, domníváme se, že jsou kontraproduktivní, protože jsou velmi svůdný, i když jsou magicky mystický tak se domníváme, že ty lidi připravujem na jinou, na jinou realitu. Holotropní dýchání je v podstatě způsob jak si prodlužováním určitých pauz způsobí biochemický proces, který vyvolává endorfiny. Stejně tak jóga, tý struktuře se te

proto s tím nějak, ale samozřejmě přiměřená tělesná aktivita, která vyplaví endorfiny je velmi žádoucí. Musíme hledat zdroje toho vnitřního biochemického uspokojení někde jinde. Člověk nemůže zůstat bez stimulace toho centra libosti, nebo jak se postulují. Asi mluvíme o nějakém hippokampu, nejčastěji, který je potřeba stimulovat. Tam někde v té struktuře se teď střetává zájem výzkumníků kolem schizofrenie a je poměrně jasný který věci k tomu. Čili životospráva a životospráva je podle mě taky křesťanský model. Tak buďto se budem prát o licence a nebo budem používat to co funguje.

9. Je zájem klientů o duchovní pohovory či techniky (jaké)?

Statistické údaje

Spíš statistiku vám řekne odborný ředitel Jiří Libra, tak on ty věci má nějak zpřehledněny.

Čili bavíte se semnou jako s člověkem který dělá duchovní pastorační službu, chápete to tak? Protože já se necítím jako kompetentní v nějakých odborných otázkách. I když já ty věci docela znám, ale spíš s tý praxe. A nejsem již léta zasvěcovanej do toho provozu, jakoby do toho odbornýho. Tak to bych nechal na těch, co to skutečně dělají, že jo, nějakou odbornou práci. To je čestné a správné. Já mohu na to vyjádřit pouze svůj názor jako člověka který je externím spolupracovníkem, že jo té komunity a dělá tam tu pastorační službu a program hodnoty v lidském životě. To tam dělám, čímž se tam starám o nějakou tu hodnotovou stránku té terapie v té terapeutické komunitě.

22. Kolik odborně vzdělaných pracovníků pracuje, ve vaší TK?

23. Jaký je počet zastoupených specializací?

24. Kolik máte terapeutických pracovníků?

25. Kolik máte sociálních pracovníků?

26. Kolik klientů pojme, vaše TK?

27. Kolik klientů máte nyní?

28. Jaké je procento úspěšnosti vaší léčby?

Hodnoty

9. Jaká je základní filosofie vaší léčby?

My máme sice kořeny křesťanský, máme historii takovou, protože my jsme to jako nadšení křesťané toužili pomáhat svým přátelům, kamarádům, lidem, kteří jsou v problémech a pak se ta organizace postupně sekularizovala. A přestala se profilovat jako křesťanská. V celku s pochopitelných důvodů, aby nevznikal dojem, že naše metody jsou obracení na víru. Čili ta naše terapeutická komunita je součástí sítě sdružení Podané ruce a nabízí odborné služby srovnatelné s jinými terapeutickými komunitami. Vlastně je to totéž a liší se to tím rozdílem, že to dělají rozdílní lidi a mají rozdílné nápady. Standardy jsou stejné, které se naplňují a jsou v celku zásadní, aby ty zařízení mohli fungovat. Protože jsou dotovaný od státu, jako nezisková organizace. Takže když já budu mluvit o hodnotách tak budu pořád mluvit ze svého hlediska, jak já to vidím, k jakým hodnotám se tam ti lidé vedou. Já to samozřejmě vidím křesťansky, a jak to vidí pracovník, který tam

pracuje a není křesťan a nežije jako křesťan tak to může být trošku jinak. Takže já v podstatě začnu od toho programu, který tam děláme. To je taková obecná otázka k jakým hodnotám vedeme. Nejjednodušší je odpovědět k lidským hodnotám. Nám jde o to pomoci těm lidem, co se dostali do těžké životní situace, vrátit se k lidským hodnotám. A samozřejmě vycházíme a nemáme z čeho jiného vycházet než z toho našeho evropského rámce. Co jsme tady v Evropě historicky poznali, jako lidské hodnoty, lidská práva, že. Je to to co stojí za to chránit a vést k tomu ty lidi, kteří se nějak dostali na scesti v životě. A jako je zpátky vést že jo, navádět. Vlastně my ten program děláme tak, že já primárně nestavím, že toto a toto jsou hodnoty, kterým se musíte naučit. A my společně zvažujeme, jakou hodnotou se budeme zabývat v tom lidském životě. Oni to klienti na tom nejsou tak špatně, aby instinktivně nevnímali co hodnota je a co hodnota není. Já myslím, že mají v tom nějaký zmatek, nějak to mají různě zpřeházený, a tak. Ale vcelku to tuší a vnímají dobře. Takže oni si sami navrhnou, byť to logicky vyplývá z toho, co slyší. Takže, přicházím z nějakou hodnotou, kterou jsme si vybrali v předchozím setkání, že se jí budeme zabývat. A tím samozřejmě jak jim dám úvod do toho. Vlastně co dělám jí je jakýmsi úvodem do toho, že jim o tom povím o významu té hodnoty i jak to souvisí s jinými hodnotami v lidském životě. A postupně se rozvine taková diskuse o tom. Dá se říct, co jim tam nějak povím, oni na to nějak reagují. A to v nich asi evokuje, že se chtějí zabývat tou a tou hodnotou. Jistě si to nevybírají podle svého gusta a určitě jsou inspirováni tím, co jim říkám o čem se tam bavíme. Ale je to spolupráce a je to společné oporašování toho co je dobré co je lidské, pro co stojí za to žít a abstinovat. Pro ně je důležitý jako první stavební kámen, k tomu být člověkem abstinence a motivace k té abstinenci. Takže i takto je to postaveno v programu, že ty hodnoty jsou motivace k tomu abstinovat. Že právě u drogy znamená tyhle ty hodnoty, o tyhle ty hodnoty se ochuzovat. Takže určitě se zabýváme pravdou. Každý uživatel drog ví, že užívání drog je spjato se lží. Že lže a musí lhát. Že potřebuje manipulovat to je postaveno na lži. Takže se musí vyrovnat s tím, jestli lež nebo pravda. Jak se lží, tak s pravdou. Na kolik ta pravda má hodnotu nakolik se o ni dá opřít. Samozřejmě se bavíme o pravdě a o lži. My si to stavíme tak, že si právě dáme i ten protipól. Pravda a lež. Svoboda. To, s tím souvisí hnedka. Svoboda a závislost je časté téma. Často si to takhle postavíme, abychom tu svobodu nahlíželi dobře v kontrastu s tou závislostí. Samozřejmě často dojdeme k lásce jako vysoké hodnotě lidského života. Láska a nenávisť. Potom s tím souvisí odpuštění. Často se bavíme o odpuštění. Odpuštění a pomsta třeba. Bavíme se i o takových věcech jako jsou peníze. Hodnota peněz, protože se s tím hodně žije tak jakou to má hodnotu. Bavíme se samozřejmě i o spravedlnosti, právo, spravedlnost, o těchto dvou věcech. Bavíme se o vztazích určitě. O hodnotě člověka jako takového. Osobní hodnota jako obecná rovina. S tím související sebevědomí vlastní hodnoty. Z čeho čerpat, to má své duchovní kořeny. To se jim neřekne při terapii, takže o tom často mluvíme. Proč, mám hodnotu zrovna já, proč má ten druhý. Kde to čerpáme, že máme hodnotu. Úcta, respekt to s tím také míváme ve spojení úcta a respekt. Autorita, o tom se taky bavíme. Také o víře, záleží na rozložení, jací jsou tam lidi. Někteří tlačí, byť jim říkám, že to není náboženský program to je hodnotový jakoby taková etika. Tak na to je upozornuji a někdy si to ta skupina tlačí, že chtějí o víře o náboženství, že

chtějí, že to je obecná hodnota. Takže víra a náboženství takhle míváme jako téma samozřejmě. A někdy je musím brzdit, že tohle uděláme zvlášť pro zájemce. Protože tu duchovně pastorační službu nabízím, jako dobrovolnou součást to oni nemají povinný. Povinný mají pouze tady tu etiku ty hodnoty v lidském životě. Oni mají skupinově větší zájem o nějaké náboženské otázky tak se s nimi domluví na speciální skupinu, během té své návštěvy tam. To taky dělám. Vždycky jim nabízím buďto mši, že udělám, anebo meditaci. Většinou když to záleží na mě tak já to střídám. Mše meditace, mše, meditace. A taky záleží na tom rozložení, že. Kdo tam zrovna je a jestli chtějí mši jako rituál nebo spíš tu meditaci. Vedle toho samozřejmě individuální péče. Rozhovory, duchovní rozhovory a kdo k tomu dozrál tak samozřejmě modlitby, přípravy na křest, že k svátostem církve. O manželství se poměrně často bavíme, manželství a rodina. Rodina vnímají jako hodnotu, čili rodinu manželství. Já, myslím, že to není nic mimořádného, že se motáme kolem těch podstatných hodnot, že evropská civilizace, euroatlantická civilizace to vlastně přineslo křesťanství pořád to je a vychází to z křesťanství. Asi z ničeho moc jiného že jo. Takže tímhle tím se zabýváme. Takže se učí být pravdivý, spolehlivý, férový, zodpovědnost tam často máme.

10. Ke kterým hodnotám vedete klienty v terapii?

11. Na jaké hodnoty se zaměřuje vaše terapie a proč?

Metody

Vlastně ta terapie je vystavena na dvou základních kamenech. By se dalo říct ten program, by se dalo říct první nalézt motivaci, pozitivní motivaci k abstinenci a k životu bez drog a druhý je zodpovědnost. Až se vystaví ten první, že mám pozitivní motivaci, tak se vlastně přechází víc na té práci k té zodpovědnosti za sebe, za druhé, za svět kolem nás. To jsou takové dva základní kameny, o které se ta terapie opírá obecně. Taky se to budovalo. Já nevím, jak mají ten program těch fází a postupují ve fázích. Je to jakýsi růst, čili teďka mají myslím 4 fáze. To se nějak měnilo. To je docela živá záležitost. Tak první polovina je více o té motivaci a druhá polovina je víc o té zodpovědnosti ke vztahu k druhým, ke světu a kam se vrátím. Taky že si postupně přebírají tu zodpovědnost materiálně, nebo na rovině filosofické a úvahové. Tam přebírají postupně zodpovědnost za komunitu, za její fungování.

12. Jaké jsou základní přístupy ke klientům?

Nevidím v tom žádný problém, nenastává žádný problém, pouze se stává, že některý ten klient, který je skutečně zaměřený z toho svého minulého života, že si

to sebou nese. Tak nějak filosoficky pro něj křesťansky, dejme tomu. Tak se staví sem tam do odporu během toho programu. S tím nesouhlasím, tohle to ne, nebo je nějakým způsobem méně zralý, jako dává najevo, že se mu to nelíbí. Ale nestane se, že by nějak programově rušil. To zas ne, protože oni jako. Prostě nesetkal jsem se tam s někým, který by to chtěl bojkotovat. Čili i ti kteří jsou v nějakém odporu tak vcelku jsou ochotní jako něco říct, trochu diskutovat. Takže se dají zapojit. Není to prostě žádná krize. Dají se zapojit a obyčejně nějaký ten odpor opadne po nějakých pár setkáních. Není to něco, co by bylo nějak moc fundované, asi tak. Spíš je v tom u těch našich klientů, že mají v tom zmatek. Za čas se srovnají.

My pracujeme v týmu společně se sestrou Imakulátou. Já sice do té terapeutické komunity jezdím sám. Ona tam se mnou jezdila zpočátku svého působení v Podaných rukách, kdy hledala svoje místo a pak si svoje místo našla tady v K-centru. Takže je hlavně tady a do vězení chodí, jako základní její pozice. Do té komunity jezdit přestala, je to dál a je to náročný. A prostě by to bylo příliš. Tak to jenom uvádím, že to je důležitý, že jsme v tom nějak spolu, byť ta poloha je v těch individuálních kontaktech s tím klientem. Takže tam spolu moc být nemůžeme, ale máme klienty, které známe dobře oba dva a s nimi nějak pracujeme nějak.

A třeba spolu děláme ty duchovní obnovy s maminkama. To je taková specifická potřeba. Protože jsme viděli, že ty naše mamky, který prošly tady tou kariérou drogovou, tak si dost dobře neví rady v tom životě. Neví si rady se svými dětičkami, často jsou sami, nemají partnery, nebo tak nějak. Tak jsme pro ně začali dělat takový setkávání s psychologickým poradenstvím. Je to forma duchovní obnovy. To jsou všechno věřící křesťané tady tyhle ty matky. První část dne mají duchovní obnovu. Druhou část dne mají setkání s psychologem, psychoterapeutem, na nějaké téma, nebo je to skoro taková skupinová psychoterapie. Oni taky sdělují ty své potřeby. Je to docela úspěšná věc a funguje už několik let. Loni jsme začali taky s tátama. I ti otcové že by chtěli taky duchovní obnovu. Dva se mě postupně ozvali, tak jsem to začal a překvapilo mě že ten zájem je ještě větší, nebo máme těch lidí ještě víc. Těch tátů bude ještě víc, že se chtějí scházet, ale nemají potřebu něco rozebírat. Ti chtějí tu duchovní obnovu. Chtějí se sejít a být spolu jako chlapi a chtějí se ztišit a medítovat.

Když se podíváte na ty terapeutické komunity tak jsou to koedukované komunity v současné době muži, ženy dohromady. A když jsme ty komunity stavěli na křesťanských principech tak většinou jsou oddělení muži a ženy. Každý jsou zvlášť. Je to zajímavý, ještě jsem to nedomyslel, s čím to tak úplně souvisí. Jaký jsou tam důležité momenty proč se to tak liší v tom pojetí pomoci, léčby. Ty to od sebe oddělují a ty to tlačí dohromady dávat muže a ženy a neoddělovat. V Podaných rukou je to spojené, ale původně jsme měli pouze muže. Začali jsme s mužem, a pak se rozhodlo, to je už moc roků zpět, že začneme tam brát i ty ženy. Ale ten důvod tam jednoznačně byl ten terapeutický. Protože ti vedoucí komunit se schází, takže se ptali, vy nemáte ještě ženy a tak. Má to i ten přínos když se tam řeší ten vztah muž žena. To samozřejmě je nějak dobré. Oni tam jsou spolu a řeší se to. A nějak to změkčuje, když člověk přechází z té mužské do té mužskoženské, tak to jakoby změkčuje tu terapii. Ten ženský prvek tam hraje tu pozitivní roli. Takovou že ti chlapi se učí víc takové kultuře citu k tomu křehčímu

pohlaví. Takže ono to má svůj význam. Ale zároveň to nese specifické problémy. Tam ta tendence se zalakovávat a unikat z terapie. To je pak kontraproduktivní. Úplně se nedá samozřejmě uhlídat sexuální styk. Takže když se toto děje tak je to další únik a je to další náhradní droga. Takže je s tím vždy problém.

13. Jaké metody používáte pro motivaci klientů ke změně (abstinenci)?

Do komunity jezdím jednou za 14 dní. Je to takový půl den, by se dalo říct. Tam přijedu tak kolem půl 5 a odjíždím kolem 8 a 9 hodinou. Takže to není ani půl den. Bych řekl, že tak 4 hodiny. Dřív jsem tam býval dýl. Teď se to trochu zkrátilo. V podstatě to kopírovalo to, že ta komunita se stabilizovala. A ten externí a duchovní pracovník zároveň, jakoby doplňuje nedostatky stávajícího týmu. Že jo když tam věci úplně dobře nefungují, tak víc ti klienti využijí té externí pomoci. Když to funguje lépe, tak jí nemusí tolik využívat. Protože jsou tak v celku spokojení a stačí jim to. A pak jde o to, jestli jsou tam klienti náročnější. Náročnější těžší klienti, buď to tam vydrží krátce, ta komunita je neudrží a i tak potřebují více podpory a to vyžaduje individuální setkávání. A v rámci toho systému se nemusí dostat tak často. Pak rádi využijí tu možnost mluvit s tím duchovním. Když tam přijede. A to je specifikum naší duchovní služby že se soustředíme na ty těžší chronické klienty. Se kterými si moc neví rady ty služby nebo nemají tolik co nabídnout. To je specifikum naší duchovní služby. Práce s chronickými klienty, s neúspěšnými klienty v procesu léčby, s těmi, kteří vypadávají z programu. A s tím souvisí návazné specifikum, že naše služba není vymezena, nebo omezena. My neukončujeme s nikým kontrakt. Ukončuje ho pouze ten klient, že už nechce, že nemá potřebu. A my jsme ochotni doprovázet klienty až do smrti. Za práh smrti, ještě za ně děláme zádušní mše.

On existuje takový ten bonbonek. V rámci tady té péče existuje mezi klienty tzv. z angličtiny se to překládá klíčový pracovník. A to je někdo kdo má sledovat toho klienta v celém procesu léčby. A u nás tohle to ještě není zavedeno. K tomu se směřuje, že by takový někdo měl být, ale není to zazené, protože se k tomu ještě nedospělo. Ještě se to neprosadilo, aby tu byl takový člověk, který prostě doprovází toho člověka. Takže my vlatně suplujeme tenhle ten nedostatek našeho systému léčebného, že neexistuje klíčový pracovník. Který by toho klienta provázel přes všechny služby, až do nějakého cílového bodu.

Když mluvíme o nějaké té poloze, nebo metodě té naší pastorační služby, tak říkáme, co my děláme je, že navazujeme vztah. Přicházíme aktivně ke klientovi a prostě naším úkolem, naší nabídkou je být s ním. Čímž se lišíme od těch druhých služeb, které mají nabídku my to pomůžeme v tomto a v tomto a uzavíráme v tom kontrakt. Kdežto my jdeme a chceme být s ním. Navazujeme osobní vztah. Jsme ochotni tady být s tebou doprovázet tě, podporovat tě. A nabízíme jakési ti přátelství, duchovní otcovství, duchovní mateřství, bratrství, sesterství. Tak jak je to prostě v církvi dáno. Tahle ta poloha, samozřejmě, ta otázka vztahu a být s tím člověkem se promítá i ve službě i těch ostatních pracovníků. Ale není to tam požadováno, by se dalo říct. Souvisí to s kvalitou té služby na oklik je ten člověk osobně je se schopen angažovat pro toho druhého člověka, nakolik je ta služba kvalitní a jaký to má dopad do nějaké úspěšnosti. Ale

není to požadováno. Kdežto my to máme jako podstatný stavební kámen, té naší služby. My jsme tady, aby jsme tady byli s tebou, abychom tě provázeli. To co děláš, jak to děláš a neděláš, nemá vliv na náš vztah k tobě, by se dalo říct. Nemůže ho to podstatně ohrozit, protože my tomu věříme, že to vychází s té polohy té naší víry, že věříme, že si člověk, který je hoden úcty. I když je neúspěšný i když dělá třeba velmi zlé věci v životě. Chceme být těmi, kdo zprostředkovávají prostě Boží lásku a Boží příklon k člověku, který je absolutní vlastně.

14. Co pokládáte, za specifikum vaší TK pro léčbu klientů, oproti jiným TK? Já se chopím toho specifika. Já na to neodpovím tak jak potřebujete, to je třeba se zeptat současného vedoucího komunity. Ale určitě je specifikum, že tam je systémově počítáno s duchovní a pastorační službou. Což si myslím, že jinde ne. Nebo v jiných standardních komunitách. Víím, že třeba do komunity v Němčicích taky jezdil kněz. Dokonce se tam o něho nakonec postarali. T o je krásná věc, že to byl oceněný otec. Byl asi před 2 lety oceněn prezidentem, dostal nějakou státní cenu. Byl ve vězení v 50 letech dlouhou dobu. Byl to takový laskavý človíček a on se tam spřátelil s některými těmi lidmi a dokonce pomáhal na vlastní fáře. On tam s nimi nedělal systémově pastorační službu, ale klienti když už mohli jít ven tak mohli jít za ním. A on tam asi taky docházel, ale nevím přesně, jak to fungovalo. To bylo takové přátelství s ním, že to bylo tak blízko. Ale u nás je to systémové. Je to jedna ze služeb, které nabízí Podané ruce, takže pravidelně se tam objevují v týdně a navíc mám tam program, který si ta komunita platí. Duchovně pastorační službu neplatí Podané ruce, my samozřejmě fungujeme jako církev a jsme placeni církví.

15. Na které stránky lidského života se zaměřuje léčebný proces, vaší TK? Nejvíce se tam objevuje to odpuštění, rodina, svoboda, láska, že jo. Někdy by se mělo zdůraznit láska a oběť. Moc se tomu v tom trendu společnosti občanském nerozumí. Kolem toho se to asi nejvíce motá. Takové ty základní hodnoty. To co se jich dotýká, oni přichází s velkými šrámy na duši, z většinou rozbitých rodin, z narušených vztahů, nebo téměř nevztahů. A to vlastní sebevědomí ta vlastní hodnota. Často se na to ptají, jak s tím sebevědomím. Byť se o tom neustále mluví na těch terapeutických programech, tak i tady se k tomu pořád vrací. Znovu hledají sami sebe, znovu hledají, co jsou, kdo jsou, proč jsou a tak. Smysl je důležitý, smysl taky často máme. Smysl a cíl lidského života. V těch trochu už nábožensky laděných byl Bůh a příroda. To je poměrně častý, když nehledají přímo vztah k Bohu a mají nějakou zkušenost duchovní tak se motají kolem přírody a uctívají nějak přírodu.

Duchovní služba / pastorec

10. Je ve vaší komunitě duchovní služba (jaká)?

11. Jaké duchovní techniky používáte?

Mše je jakoby civilnější, ono se to dělá v prostoru, který byl, zase to evokuje kořen křesťanský, který byl budován, jako kaple, ono se jí dosud říká kaple. Ale on se nakonec skutečnou kaplí nikdy nestal. Protože tam byl ten posun k té větší odbornosti, k nějaké té civilnosti. Takže se kaplí nestal, ale od začátku se tam dělají ty mše samozřejmě. Byl tam i kříž, který byl sundán a nahrazen nakresleným stromem. Tak už je to takový zobecněný, ale býval tam kříž mnoho let zavěšen. Takže v tom prostoru se dělají pořád ty mše. Sedí se na židlích a u stolu obyčejně. Je to taková civilní mše, není to klasická, která by se konala v chrámech. A záleží na tom, kdo se té mše zúčastní. Protože je tam jen málo kdy, kdo chodí ke svátostem. Sem tam se vyskytne, takže byť tam bývají poměrně často, skoro přátel je tam zastoupený nějaký katolík, někdo komu je to blízký kdo to prožíval v dětství. Kdo to nějak zná, byl v dětství třeba ministrantem a tak. Takže má o to zájem, něco se mu tak vrací skrze ten prožitek mše. Takže to má pak i takový terapeutický význam, pro takovýho člověka. Na tom se to staví, že se dá s takovým člověkem komunikovat při té mši. S těmi ostatními se moc komunikovat nedá. Takže jim dávám prostor a předvysvětluji jim co se děje a dávám prostor, aby se zeptali. Takže ta mše je tak trochu komentovaná. Komentovaná s takovým rozhovorem. Případně když o to mají zájem a oni mají, tak jim dám knížečky a oni to tak čtou a zapojí se. A mají to rádi. V tom rituálu mají tu svou roli. Má to jakýsi význam a je to pro ně jaksi zklidňující. Vždy to okomentuji, že se zklidnili. Taky mimochodem když jsem tam já tak ono mívají ten večer normálně relaxaci a když jsem tam já tak není relaxace a je dobrovolná účast na mém programu. Je hodně pastorační. Vlastně dnes není relaxace tak oni jdou relaxovat na mši.

Anebo, meditace. Já mám tendenci na té meditaci dotáhnout to téma, který jsme měli v tom vzdělávacím programu. Čili děláme to úplně jednoduše. Že si sedneme okolo svíce. Oni tam mají takovou velikou svíci, kterou používají při slavnostech komunitních, takže ji používám taky. Při té meditaci se nejdříve ztišíme, a pak je normálně vedu takovou klasickou křesťanskou meditací na to téma. Občas vezmu nějaký text z písma. Čili je to takový vedení. A oni se toho účastní, jak chtějí, nebo nechtějí. Vlastně oni se nezapojují žádnými slovy a nechají se takhle vést na takovou tu duchovní cestu. Asi tam hraje velkou roli na kolik oni mě věří a na kolik jsou vnímaví na to co říkám. Na to Boží slovo, které takhle tlumočím. Sdělují Boha ve jménu Božím. Asi tam má roli i nějaký charisma, že oni to vnímají, co já tím nesu do té služby.

Exorcismus, no je to věc výjimečná. V podstatě co si pamatuju tak jsme napřímo sloužili modlitbou exorcismu, čili toho slavného, velkého ja to nazýváme. Tak jsme sloužili vlastně jenom jednomu člověku. Kterej byl v Podaných rukách od začátku, byl to už křesťan, byl pokřtěný, kdysi ve vězení. A pak nám ho dovedli z nějakého křesťanského prostředí, kde se nějakým způsobem uchytil. On problémový zůstal, takže se ten jeho problém nevyřešil, takže pak se dostal do těch našich začátků, když jsme začínali s prvníma lidmi a už tam vlastně jsme při těch modlitbách, prostě zakoušeli, že ten případ je složitější, že jsou tam takový ty demonizace, při té obyčejné modlitbě. A když bych to rekapituloval tak nějaký ten exorcismus tam pak prováděl jeden z našich přátel, který exorcismus v nějakém smyslu vykonával, nevím, zda se to dá nazvat slavný exorcismus. Tím

že to byl angličan vedoucí jedné komunity z Velké Británie, s nímž jdeme se ale modlili jenom za něho a prosili Pána. Protože bychom nikdy nedělali exorcismus ve svém smyslu slova, přikazování zlému duchu. A je otázka zda se to dá nazvat nějakým exorcismem, vymítáním zlého ducha. A tenhle ten lídr komunity, zkušený člověk, tak ten vím, že přikazoval tomu zlému duchu v angličtině. Čili tam proběhl určitý exorcismus. A pak později se tím ten případ nevyřešil. A později potom, když už jsme měli po dlouhých průtazích ustanoveného exorcismu, tady v Brně tak jsme mohli s tímhle tím člověkem, jakmile ta situace nastala, že to vypadalo, že by se to mohlo takhle řešit tak jsme se pak modlili skutečný exorcismus sami, přímo s naším exorcistou. Pořád se jednalo o jeden a ten samí případ. Nevím dále se to tak říct, ale my jsme měli ještě tak 2 – 3 skutečné exorcismy. Vlastně setkání. On je to v podstatě stále jeden exorcismus. To se jakoby nepočítá je to na tolikrát, nebo na tolikrát. Je to prostě individuální, a pokud je to možné a smysluplné. Tady s tímhle tím naším klientem to je problematické, protože se nám ho nepodařilo stabilizovat. A člověk když není stabilizován, tak nemá cenu vyhánět zlého ducha dost dobře. Když je to komplikováno jeho psychickými problémy a drogovými problémy. Čili zaznamenali jsme zlepšení, která trvala nějakou dobu, a pak zase přišlo zhoršení, čili nebylo to tím vyřešeno. Jenom se dá říct že tem exorcismu sehrál pozitivní roli, že nastalo nějaké zlepšení, nějaká stabilizace, ale krátkodobá. Ten člověk měl, nebo má živou víru, by se dalo říct. Když je v těch dobrých obdobích sám se modlí, zpovídá, je velice zbožnej by se dalo říct. A když vnímá, že je v milujícím prostředí tak se chová krásně, ale jenom nějakou dobu. Pak obyčejně začali nějaké problémy. Jako nestandardní problémy. Že začal něco požadovat co už jako nebylo možné. Jako začal se chovat nepřiměřeně a prostě se neudržel. On se nikdy neudržel v komunitě terapeutické. Nikdy neprošel programem terapeutické komunity. Neměl na to. Nejdelsí dobu byl v té naší počáteční komunitě, jak jsme s tím začínali a když jsme byli v jednom a než se rozvinuli ty jednotlivé služby, které je třeba poskytovat tomu člověku. Tam vydržel nejdýl, to bylo asi půl roku. Byl úplně v pohodě, dalo by se říct. To bylo nejdelsí doba. A pak tam byli několik pokusů o léčbu. Poměrně dost pokusů o léčbu, ale hnedka to a skončilo to na psychiatrii dál se nedostal. Pak dlouhou dobu nechtěl na psychiatrii, a tak nemohl ani na léčbu, protože nebyl na detoxu, ten je na psychiatriích. A pak byl asi 2 nebo 3 v komunitě a nikdy nevydržel dýl jak měsíc. Tedy ve skutečné terapeutické komunitě, ani v našem Mlýně. Tam začali znovu takové ty démonizace. Když byl asi měsíc na tom našem Mlýně. Démonizace se nedá moc popisovat, ale já nevím úplně co se dělo protože to mám zprostředkovaně, že se začal chovat nepřiměřeně a že kolegové tam reagovali více méně tak že teda ho odkázali na psychiatra. Nějak ho jako izolovali, aby se zklidnil. Psychiatr už nezažil t démonizaci. To byli jenom okamžiky, kdy on se začal chovat nějak nepřiměřeně. Já to nazývám, že to byla nějaká démonizace, že prostě už sám nebyl schopen ovládnout a sám to taky říkal, že ho tam ten zlej zase pokouší a že to nezvládá.

Modlitbou za osvobození pomalu s o to pokouším, dá se říct. Za osvobození se modlím od začátku, protože byl docela zmatek v tom, co si obyčejný kněz může a nemůže dovolit. Tak vlastně s tím že bych se jen nemodlil za osvobození, ale konal, jako tu službu osvobození. Tak to je v začátcích by se dalo říct. U nás je

to tady s těmi našimi klienty co jsou v těch našich službách se k tomudle tomu vcelku dojde celkem vzácně, protože je to většinou ještě ta předpříprava. Až to pokročí tak daleko, aby se tam objevilo to, že teď je to nějaký duch, který má smysl spoutat.

Mši za uzdravení rodu praktikuji s lidmi, kteří už nejsou v komunitě, protože my v rámci té duchovní pastorační služby se hodně věnujeme tzv. post péči. Klienti, kteří prošli nějakou léčbou a již se tak nějak stabilizovali, a ještě pořád dochází k psychiatrovi nebo na nějakou psychoterapii, tak s těmihle klienty jsem to už sem tam praktikoval. Oni jsou věřící, že jo. Takže jsme i za ty rody obětovali mše. A to pokračuje, to není jen jedna mše.

S Božím slovem není asi žádná jiná metoda, než co jsem říkal. Je to v rámci meditace a prostě jim doporučuju, aby četli, že jo když je připravuju na křest, nebo kolegyně, připravuje na křest, tak jsou vedeni k tomu aby četli písmo svaté a učili se podle toho žít, že jo.

Jinak děláme duchovní obnovy, pro naše klienty, nebo naše exklienty, nebo jak to nazvat. Takže v rámci těch duchovních obnov je práce především s Božím slovem. Meditace že zase, tak se tím zabýváme. Učí se medítovat, zůstávat s Pánem, z jeho slovem. Asi nedělám, co jste řekl tam o tom Teen Challenge, že bych jim vyloženě říkal, toto a toto se nauč na zpaměť. V rámci obecné přípravy jim říkám, že i toto se s písmem dělá. Že je dobré znát, některé místa z paměti. To je dobře, pak si na to může člověk lépe vzpomenout v pravý čas. Duch svatý mu to pomůže uchopit to slovo, pomůže mu nějak rozpoznat situaci a může se o něj opřít.

Přemýšlím o tom. Tak mě napadlo, odkud ten člověk jde. Mě napadla jedna klientka, která prošla komunitou hare krišna a pak si prošla ledas co. Přes nějaký buddhistický meditace a nějaký čínský, a kdo ví, co ještě. Prostě měla velou potřebu tý meditace. Ta je nejvíc nakloněná meditativní modlitbě. Čili tam pomáhám to objevit a vedu k adoraci. Vy jste katolík? Takže adorace je u nás taková nejtypičtější praktika meditačního rázu, že jo. Prostě meditace nejsvětější svátosti, nebo meditaci před nejsvětější svátostí. Tedy využívám toho co znám, vedu k takovým těm jednoduchým modlitbám, který jsou známy, s tý východní (křesťanské) spirituality, jako ta Ježíšova modlitba. Tu často doporučuju, aby se ji modlili, to pomůže se soustředit. Někomu vyhovuje i ten růženec, jako meditativní modlitba. I to samozřejmě představím, nebo doporučím, když vidím tuhetu žízeň. Jinak samozřejmě modlitby jako otčenáš. A pak dávám, nebo doporučuji modlitby, který mi připadají dobrý. Nabízím text modlitby Guy Gilbera, jednu takovou modlitbu velice pěknou, modlitbu Charlese Foukalda, molitba odevzdanosti, taky velice taková výstižná mi připadá. Hodně se již osvědčila mnohokrát jako pomoc, že jo. Aby člověk věděl jak s Bohem mluvit. Vedu také k modlitbě vlastními slovy a k spontánní, aby se učili normálně s Bohem sdílet svý trápení, děkovat a chválit. I do modlitby breviáře je zapojím. Někomu to sedí, někomu méně. Tam to spektrum je velké člověk si může vybírat v tý modlitbě.

12. Je zájem klientů o duchovní pohovory či techniky (jaké)?

V té komunitě? Na to se dost obtížně odpovídá, protože se to skutečně proměňuje, ty lidi tam přichází, odchází. A jsou různá období. Abych to vzal s toho konce, tak myslím, že klasický zpovídaní je poměrně málo. Málo kdy je tam někdo na takové úrovni že může prostě přijít ke zpovědi. Většinou je to o těch duchovních rozhovorech. Něco řeší, něco je trápí, mají prostě důvěru si o tom popovídat. Pak když se tam nějaký věci otevřou tak se s nimi za to modlím. Asi častěji než žádost o klasickou zpověď je prostě žádost o zpověď a to i u nevěřícího klienta. Protože oni pod pojmem zpověď vnímají takový bezpečný prostor, kde můžou sdělit svoji vinu a mají jakousi větší jistotu, že to nikam dál nepůjde. Protože jsou věci, které nejsou schopni, ani v té terapii otevřít, aspoň do určitý doby. A mají potřebu odložit tu tíhu, že jo. Dobře vědí, když udělají zpověď, že to nepovím té komunitě, tomu týmu. Je to nesvátostná zpověď. Nedokonalá, nebo nedokonaná zpověď. Todle se sem tam ukáže. Oni po tom touží a chtějí něco zdělit, co je hodně trápí. Obyčejně tu věc, kterou mi zdělí v nějaké první fázi té doby v tý komunitě v nějaké té pozdější fázi jsou schopni o tom i mluvit. Dá se to vnímat i jako takovou předpřípravu té terapie, nebo pomoc vstupu do té terapie nakonec. S tou vinnou to je specifická práce s člověkem. Kde se terapeut nemá vlastně možnost tomu klientovy nabídnout téměř nic by se dalo říct. Vinu nesejme s klienta jenom tím, že ho konejší, nebo že mu dovolí něco vyslovit. Tím ještě nevyřeší tu vinu. Je to jen první krok. V těch tématech je poměrně často žádáno, prostě hledají cestu k odpuštění instinktivně. Tíha viny je prostě zdrcující. Pro ně je to pomoc a oni se s tím nakonec mnohdy spokojí, že jim ten rodič nakonec odpustí, už jim to nevyčítá. Tak ses napravil, tak se k tomu nebudem vracet. Jakoby někomu to stačí. Nebo se tak tváří, že mu to stačí. A někomu to nestačí a hledá dál a pořád se cítí vinen. Tak tam to poselství o Božím odpuštění je něco mocného. Někdy jsou tam lidi, kteří mají hodně otázek, že přímo se začnou ptát a chtějí mluvit o těch náboženských věcech. A to je nejpřirozenější způsob jak se rozvine duchovní rozhovor. Kdybych to trošku sumarizoval tak ten začátek duchovního rozhovoru bývá s takové té zvědavosti, že teda mě to zajímá. Mě zajímá, že tady je kněz a zajímá mě, jak to dělá, co to je zač a proč to děláš? Potom to že ten Člověk má sám nějakou duchovní zkušenost nebo kus náboženského života za sebou, tak využívá, že může se mnou o tom mluvit, že takhle vím o co de a můžu s ním komunikovat. Potom je to člověk, který je hodně tedy zraněn a nedaří se mu ani v té komunitě ani v těch vztazích. Tak prostě hledá nějakou osobu takovou otcovskou, přátelskou, hledá takový to přijetí. Takže i z těchto těch osobních důvodů začínají duchovní rozhovory. Rozhovory, které se stanou duchovními rozhovory zároveň. A pak přímo ti kteří jsou křesťané a ti se k tomu zpátky vrací, chtějí být pokřtěni, nebo chtějí zpátky ke svátostem, pokud byli pokřtěni. To asi tak bude všechno.

Statistické údaje

29. Kolik odborně vzdělaných pracovníků pracuje, ve vaší TK?

Takže v komunitě máme sedm úvazků terapeutických. Na kterých, ale pracuje 8 lidí. Jo, ten jeden je dělenej. A pak máme ještě sociální pracovníci, která u nás dělá na půl úvazek. Je to zdravotní sestra a dělá s klienty sociální práci a zdravotní záležitosti. Pak máme eště toho pracovního terapeuta, který nemá teda odborný vzdělání asi v tom slova smyslu, jak ty ho tady myslíš, ale je to člověk který tady byl hnedka od začátku tý komunity. Byl vlastně účastnej toho, když se vymýšlel ten komunitní program atd. Se to naučil tou praxí. Pak ještě máme toho psychiatra, kterej se tady vyskytuje podle potřeby. Hlavní těžiště jeho práce je jinde, ale dělá pro nás tydle věci. Takže ten úvazek by byl 0,05.

30. Jaký je počet zastoupených specializací?

My jsme teda dost různorodý. A je to zároveň výhoda. Jo a ještě teda tady ty úvazky tak je to včetně mě, já jsem vedoucí komunity. A mívám tak 3 služby měsíčně. J o takže dělám i tu manažerskou práci. Já patřím do těch sedmi, je to včetně mě.

No co se týká odborného vzdělání, tak já jsem psycholog Kuba, kterýho jsi tady viděl, tak ten je zdravotní sestra původně s psychiatrickou specializací. Míša je původně dietní sestra, nicméně pak vystudovala, myslím, že speciální pedagogiku. A dělala terapii obezity a poruchy příjmu potravy, částečně. Pak tady máme Mirka, kterej je původně, má jako bakaláře rehabilitační pracovník a fyzioterapii. Pak tady máme Františka, kterej původně má vystudované Jabok a pak si dělal magistra na teologii, nějaký ten obor sociální práce něco. Pak tady máme Káču, ta dělala sociální politiku. Pak tady máme Marcelku, což je paní v důchodovém věku, která je exuser a má teda terapeutický výcvik, ale odborný vzdělání ve smyslu, že by měla vystudovanou výšku nemá, ta je na půl úvazek. A na půl úvazek máme Václavku, která nemá odborný vzdělání, jakoby vystudovala dvě vejšky, který se týkaj, jedna se týká autorský tvorby a dramaterapie a druhá se týká umění myslím, nicméně, na část úvazek funguje jako terapeutka a s klientka dělá dramaterapie a neverbální techniky a keramiku. Celkem pestrý.

31. Kolik máte terapeutických pracovníků?

32. Kolik máte sociálních pracovníků?

33. Kolik klientů pojme, vaše TK?

14

34. Kolik klientů máte nyní?

13 -14 já to přesně nevím. Asi bych byl schopnej to spočítat, ale to se tak různě liší podle toho, jak kdo odejde. Nebo když někoho vyhodíme, tak to nejde udělat nástup ze dne na den. Chrupa, taková tá kytička, chráněný bydlení a podporovaný zaměstnání. Tam je teďka podle mě 7 lidí a kapacita je tam asi 10. Úplně přesný čísla jsou v tý výroční zprávě.

35. Jaké je procento úspěšnosti vaší léčby?

Myslím, že úplně naposled to bylo nějakých 64%. Opět výroční zpráva. Tak tady to není tak úplně napsaný. Tak já ti to na tom internetu. Tady je graf, ale nejsou tam napsaný %. Kolik nám prošlo klientů za celé roky vím naprosto přesně. Ke dnešnímu dni, což je teda, no není to ke dnešnímu dni je to ke konci února, tak je to 216 klientů. Nastoupilo.

Hodnoty

12. Jaká je základní filosofie vaší léčby?

Nechám stranou to oficiální poslání. V podstatě tou úplně základní si myslím, že je to že všichni věříme tomu, že když ten klient jako bude chtít a my mu v tom pomůžeme tak, že bude schopnej žít normální život bez drog a že je v jeho silách a v silách komunity to změnit. A že ten život může bejt naplněnej a že může bejt spokojenej. A vlastně si myslíme, že ten jako způsob jak toho dosáhnout může bejt různej. Že nemáme jako jednotnej must. Samozřejmě že máme nějaký základní věci který používáme, který klientům říkáme, ve smyslu budeš muset mít nějakou práci, která tě uživí, která nebude riziková, která tě bude trochu bavit. Je potřeba abys měl síť sociálních kontaktů. Je potřeba abys dokázal naplnit volnej čas, tak aby tě to uspokojovalo a bavilo. Ale víme a věříme tomu, že ty způsoby můžou být jako hrozně různý. Že někdo může bejt hrozně spokojenej, když bude v le se kácet stromy a někdo bude spokojenej, když bude manažer. A vlastně snažíme se jim to pomoci najít. A pak taky si myslím, že pro nás jako je celkem typický, ale specifický v rámci komunit, že o spoustě těch věcech přemýšlíme jakoby individuálně, v rámci toho klienta. V rámci toho jakou má historii, jaký má schopnosti, jaký má zkušenosti a snažíme se to zohlednit. Někdy třeba co se týká různějch výjimek v postupu v té léčbě, nebo výjimek z pravidel. Né úplně těch základních ty jsou daný, ty kardynální. Ale včetně důležitých, jako když jsem mluvil, že někomu ta první fáze může trvat 3 měsíce a někomu může trvat 6 měsíců, třeba, jo. Nebo v tom že sice máme pravidlo, když člověk dvakrát spadne o fázi niž tak, že po 3, když spadne, tak potřetí to musí jít zkusit jinam. Ale v okamžiku když je pochopitelný, že ten člověk padá a je jasný, že ten člověk se snaží to změnit a padá kvůli tomu svému problému, který se tady snaží, tady jakoby řešit, tak to leckdy uděláme tak, že ten člověk jako spadne po třetí a ještě nemusí jít pryč. Pokud vidíme, že ten problém tady jako řeší, má to pro něj přínos, neškodí nějak vyloženě ostatním a tak jo. Že to jako neuplatňujem automaticky, velkou část těch věcí, že o nich přemýšlíme a taky vlastně furt přemýšlíme o tom komunitním programu a jako o fungování tý komunity. Přestože za prvních pět let se ty věci jakoby usadili do dobře funkční podoby, takže furt se snažíme to nějak jako rozvíjet, reflektovat.

13. Ke kterým hodnotám vedete klienty v terapii?

No já si myslím jako, že ty základní hodnoty jsem to takto nikdy neformuloval, ale tak možná to budu trochu. Ale myslím, že jedna z těch základních hodnot je to, že svůj život mají ve svých vlastních rukou. Že voni jsou za to zodpovědný, ale že s tím potřebujou jako pomoci. A to je možná spíš jako by k té filosofii. Ale ta

základní hodnota, kterou tady všichni máme je to, že každé člověk může žít jako naplněnej život, a že ten jako každé člověk je hodnotnej. A učíme ty klienty jednak vlastně k tomu, aby byli schopní žít ten hodnotnej život, který má smysl a aby si vážili sami sebe. A učíme je tomu, aby si vážili lidí vokolo, respektovali je, poslouchali je, co jim říkaj, měli k nim úctu a pomáhali jim. A myslím, že je to jako, že na tom je asi každá komunita, že na tomhle to stojí. A mám pocit jako že je to jako blízko takovejtm těm křesťanskěj hodnotám i když tomu tak neříkáme. I když já osoně nejsem jako praktikující křesťan, nebo tak, myslím, že jsem asi věřící, ale tak. Buď jako křesťanský nebo jako ty humanistický ideály. Akorát vlastně jim nedáváme jako mustr, jak jsem mluvil i o tý jako mnoho pestrosti, vo tom, že ten cíl může vypadat různě k čemu mířej. Takže jim říkáme takovidle chování je dobrý. To co teďka děláš, není dobrý, jak se vztahuješ k ostatním a bylo by potřeba dělat to takhle, nebo má to takovýdle dopady. Takže jim to jakoby ukazujem na příkladech tydle hodnoty. Oni viděj ty klienty, kteří jsou dál a tu komunitu dokončili a tak. Ale není to jednoduchej mustr.

14. Na jaké hodnoty se zaměřuje vaše terapie a proč?

No, ale terapie se u nás na hodnoty nezaměřuje. Jo, že terapie aspoň jak my ji chápem, že jo je léčba, která je zaměřená jednak na to aby ti klienti pochopili proč mají ty problémy, který maj a který je vedli k tý závislosti a aby se naučili to zvládat to jinak. A to jsou ty věci, který míří do minulosti. A pak vlastně ta terapie má takovej ten, tu osobnostně rozvojovou část, aby byli schoní žít, ten život spokojeně a prosociálně. A ty hodnoty jsou tam přítomný ale jako vlastně na pozadí, voběvujou se v těch každodenních interakcích. A i se o nich jako bavíme, ať už na terapeutických skupinách, nebo se objevujou v těch intervencích. Ať už jako na těch v rámci těch skupin terapeutuckejch nebo mimo skupiny. Ale terapie jako taková není zaměřená na hodnoty, aspoň jak to já vnímám. A na hodnoty je možná víc zaměřena ta výchova, která tady probíhá neustále a bezprostředně. Že terapie je pro mě to co se odehrává při individuálech s klientama, při raních komunitách, při skupinový terapii. Ale takový ty běžný intervence, když s něma jdu hrát fotbal, nebo když se za nima jdu podívat na farmu, nebo když společně spolu něco vyrábíme, nebo když se někdo chová nevhodně u oběda, nebo atd. Tak to vnímám spíš, že je výchova. Což je jako nedílná součást léčby, tady v komunitě, ale nevnímám to jako terapii. Jo myslím jako ty pilíře tý terapeutický komunity v tom našem podání jsou jednak jako ten zážitek toho společnýho života a lidský blízkosti a společný dílo. Což je teda každodenní udržení komunity v chodu. Ta práce, ale i to že se tady snažíme všichni navzájem, jako pomoct sobě a tý zdraví věci a k tomu cíli což je ten život bez drog. Takže, že ten společný život a ten zážitek toho, že to de to má smysl je jeden s těch pilířů. Další z těch pilířů je podle mě ta výchova, která probíhá vlastně bezprostředně. Stejně jak v rodině, jako když dítě je drží tak podle situace a nátury ho rodiče sprdnou, nebo mu dají záhlavek, nebo mu to vysvětlej. A pak je ještě teda ta psychoterapie. Tu terapii vnímám jako psychoterapii. Ale terapií je v širším slova smyslu toto všechno.

Já spíš mám problém s tím jako tvrzením že droga je hodnota. Pro ně v tu chvíli, nebo v tu životní etapu ta droga měla velkej význam a byla pro ně cenná a něco co jim jako přinášela, nebo jako se tou drogou před něčím chránili, jako před nepříjemným prožíváním, nebo si pomáhali ve věcech, který neuměli zvládnout, jako zdravě. Ale nějak to jako necejtím, ale to by bylo třeba si vydefinovat, co tou hodnotou vnímáme, že mě ta droga nesedí, že by ta droga byla jako hodnota. Oni když jsou závislí, tak viděj takhle a jdou jako po tý droze, ale nejdu po ní jako takový, ale jdou po ní jako substanci která s nimi, jako něco s nima dělá, ale jako když se s nima bavíš když jako nemají vyloženě abst'ák, nebo tak, tak pro ně jsou hodnotné vztahy i když jsou děsně pokřivený tím fetováním, pro ně je hodnotná rodina, boje se, že budou nemocní, protože si pak mění ty stříkačky, ale to je jiná věc. Ale fakt nevím, jestli ta droga je hodnota. Tam bylo vlastně otázka co jim místo tý drogy nabízíme? Oni když dospějou do léčby, která trvá rok tak většinou k tomu mají nějaký důvody, že jo. A ty důvody jsou většinou negativní motivace. Takhle to dál nejde, nikdo se mnou nemluví, jdou po mě policajti, mám zdravotní problémy, nemám na ty drogy peníze, nemám kde bydlet atd. A my se jim vlastně snažíme nabídnout a ukázat, že můžou žít ten normální život, kterej může být jako spokojenej a v kterých nebudou mít tyhle problémy a to, že jako je to pro ně hodnotný a cenný. A že ten život se skládá jako z těch malejch věcí, který jako pro ně tu hodnotu jako maj. To, že můžou mít kamarády, to že můžou mít práci, která je bude bavit, to že můžou mít koníčka, kterej je bude naplňovat. To že to má smysl, mít takovejtle život. A to jestli v tom smyslu si pak jako najde Boha nebo mít tam Boha, nebo má tam tyhle věci to není úplně vzácný a může to tak bejt a nemusí, ale ten život může vlastně mít, jako smysl i tak. My bereme člověka s sebou, aby. Já opravdu mám pocit, že mnohdy i když to začlo nějakýma experimentama na diskotékách, takže ta droga i když je super je jakoby automedikacena nějaký problémy které ten člověk neumí řešit jinak. U někoho to mohou klidně být depresivní stavy, u někoho to můžou bejt jako úzkosti. U někoho to může bejt, že se nedokáže normálně bavit s ostatníma. U někoho to můžou bejt jakoby zranění různý, jako v rodině sexuální zneužívání, trošku to zjednodušuju, ale že vlastně neumí ty věci řešit zdravě, nenaučil se to. A tou drogou vlastně si to jako to jako sanuje. Buď se před tím chrání, nebo si to jako opravuje a my je vlastně jako učíme, že jednak to můžou zvládnout bez těch drog. A druhá, že je možný těch příjemných pocitů a prožitků dosahovat jiným způsobem než drogami.

Metody

16. Jaké jsou základní přístupy ke klientům?

Je to hlavně ta výchova a psychoterapie. Že jo, že velká část těch problémů se děje normálně v reálným čase a děje se tady. A začíná od takových drobných intervencí, jako že když tě někdo zfauluje při fotbale, tak ty mu řekneš, tak ty jo tak to tedy přeháníš, co se děje. Po tom to, že se to chování a to jak se k sobě chovaj se rozebírá na těch psychoterapeutických skupinách. To, že vtahujou do terapie to, jak řešej potíže venku s rodičema, to, že když pak jezďej na výjezdy a řešej venku ty všednodenní situace, takže zase se tím zabýváme tím v tý

psychoterapii. Přičemž to samozřejmě má, že jo ty složky, který jednak jdou jako by po tý úrovni toho chování. Takhle ano, takhle ne. A má to ty složky jako edukativní, kdy se vlastně o tom bavíme, jak se ty situace dají řešit. Nebo jak to chování jako vypadá zvenčí a tak. Takový ty normálně kognitivně behaviorální techniky, že jo. A edukativní, až po nějaký ty jako, dynamický jako ty terapeutický věci. Z čeho to jako pochází. Z čeho to vyrůstá. Jak to může souviset s věcmi který se jim děli v dětství, který se jim děli v dospívání. Proč můžou být na nějaký chování nebo věci jako u někoho citlivý nebo alergický, protože to mnohdy souvisí s něčím, co jako prožívali, zažívali.

17. Jaké metody používáte pro motivaci klientů ke změně (abstinenci)?

To se tak jednoduše nedá říct. Vo tom je ta kniha že vlastně ta terapeutická komunita sekulární, moderní, která kombinuje jako prvky, vono by to podle mě šlo i v náboženský komunitě, že není podmínka, aby byla sekulární, teďka mluvím v podstatě za všechny komunity sdružený v tý sekci komunit, že všechny ty komunity fungujou nějakým způsobem podobně jako my. My jsme v něčem lepší, oni jsou v něčem lepší v něčem jiným. A tam vlastně je základní princip součinnost těch různých metod. Toho že tady ti lidi žijou, pracujou a léče se. A že ta terapeutická komunita je ta metoda. Život, práce, léčba. To že žijou to je ten zážitek tý pospolitosti. To že ti na těch lidech záleží. To že vidíš ty vztahy a zažíváš ty vztahy. Práce, že jo tak je tady ta pracovní terapie dejme tomu a to jakoby odpovídá jakoby tý výchově, převýchově svým způsobem. Ta léčba je jakoby ta psychoterapie, ale léčivý je vlastně tole jako celý. Prostě jedno bez druhýho by to nefungovalo. Protože to že tady s těma lidma žiješ, tak ti na nich jednak záleží. Takže jsi od nich schopný unést ty reflexe a zpětný vazby na svý chování, který by jsi od nikoho buď neunes, nebo bys to neakceptoval a nevzal, jo. Jseš pro ně dělat různý věci i to že jim dáváš třeba ty zpětný vazby, který se nepříjemně říkaj. To že zažíváš, že ty vztahy se nějak vyvíjej, měněj to, že se s někým nějak do krve pohádáš, jindy by se s jiným člověkem v životě neviděli, v životě nebavili, rozbili by si držku, tady spolu musej bejt a za měsíc jsou s tím člověkem normálně vyjít a za další měsíc jsou mnohdy jako blízký přátelé. A to prostě venku ani v jiným zařízení nezažili, jo. A ty do tohohle všeho vlastně intervenuješ i tou jako buď výchovnejma metodama, anebo tou psychoterapií, který proběhaj vlastně každej den. Atd. já si myslím, že ta metoda jako specifická je vlastně princip tý komunity, kterej je popsanej vlastně v tý 2. Je popsanej vlastně dost konkrétně a metodicky. Vlastně když si to člověk veme tak tole to je v podstatě jakoby tu komunitu udělat. Ona je v podstatě spousta těch věcí nepřenositelná. Jo, ale jakoby. A co se týká jako by toho celkovýho pohledu, tak zase v tom prvním díle jak Píše Koimann, jak vymýšleli tu Holanskou komunitu Emmilihove, tak on tam popisuje ty demokratický i ty hierarchický principy toho fungování a stoho to člověk pochopí. Samozřejmě že to pochopíš, když v tý komunitě nějakou dobu seš na stáži třeba, ale já myslím, že my nemáme žádnou jako specifickou metodu. Kromě tý komunity, kromě tý kombinace, která se mi nejvíce líbí. Že ta psychoterapie individuální a skupinová tak tu dělá prostě v Čechách i ve světě leckdo. Tu jako výchovu jako že je od rána do večera řežeš dříví a když si neuvaříš tak se nenajíš, tu taky umí jako by x set. Jakoby

převýchovný tábory a který nemusí být jenom špatný, že jo. A i leckterý jako komunity jako Pastor Bonus, nebo tak používaj, jo. Ale bez těch ostatních věcí to jako není jako vono. A zároveň bez těch vztahů by to nemělo smysl. Samotnou práci toho člověka jako když odvezeš toxika do Kanady, kde bude prostě rok v lese řezat dříví s ostatníma dřevorubcema, tak jako se naučí ty pracovní návyky a tak jo, ale nedostane ty ostatní věci.

18. Co pokládáte, za specifikum vaší TK pro léčbu klientů, oproti jiným TK?
Já jsem mluvil vlastně o těch hodnotách a jinak jako specifický oproti ostatním komunitám je jednak to, že tady máme ten úžasnej areál. Protože to vlastně nikdo jinej nemá takhle rozsáhlí a tak možnosti. Pak je pro nás specifický to, že máme provázaný chráněný bydlení tady s tou komunitou a že ten přechod je vlastně jako plynulej. Pak je pro nás specifický to, že jsme vlastně jako hodně jako otevřený na venek. Jednak že jsou vlastně poměrně četný a podporovaný ty kontakty s rodinou, s vnějším světem. To že jsme blízko u Prahy. Takže ty návštěvy probíhají často, na rozdíl od komunity, která je někde na Šumavě. I to, že klienti jezdí vlastně dost záhy vyřizovat ty věci. Jsou konfrontovaný často s tím normálním životem. Ať když už jedou k doktorovu nebo když jedem do Prahy do bazénu. Myslím, že je to dobrý. Vystoupíme na tom Smícháči a vždycky projde kolem nějaký dýler a oni podle toho jako se rozklepou nebo se nerozklepou tak vědí, jak na tom jsou. Ještě jsme měli otevřený polopráci s ostatníma zařízeníma a s místní komunitou. Ž e děláme třeba ty programy pro děčka s Mníšku. Že docházíme na ty jako místní akce. A vidíš to plot tady je a tak za dvacet minut jsou dole na autobusu. Za dvacet korun jsou za 20 min. v Praze. Že, chceme aby tohle zázemí bylo bezpečný, ale zároveň se nebráníme návštěvám. Zavolají z Mníšku ze školky, že by se chtěli přijít podívat na kůzlátka, tak se dohodnem kdy sem mají přijít na kůzlátka, se podívat s dětma. Nebo nám zavolá stážista a přijde se podívat. A je to podnětný a motivující pro ten tým a je to dobrý i pro tu místní komunitu. I v tom jak mění postoj k nám k závislej. Když se založila komunita, stačilo, aby se v Mníšku ztratilo kolo, nebo slepice a to prostě ty fenci. A teďka nám prostě volají ze školky a ředitelka mi říká, kdy nám zase uděláte ten program, on si nikdo neumí tak krásně hrát s dětma jako vaši klienti. A tam choděj na ten program i rodiče těch dětí z tý školky. Fakt jako je to skvělí. No a pak taky specifika je v tom že se snažíme taky celkem dost spolupracovat s rodičema s těma děláme jako rodinný pohovory. A že pro rodiče máme každej tejdenn skupinu, která bejvá v Praze. A pak taky máme velkou výhodu pro ty klienty, kteří jsou na chrpě, že můžou být u nás zaměstnaný, aby získali zápočťák, že se u nás mohou naučit truhlářině. A ještě u nás mohou dělat veřejně prospěšný práce. Tady se práce vždycky najde. A máme toho psychiatra, kterej je přímo v týmu. Byť tady není jako každej den. Todle je taky velká výhoda. Díky tomu jsme jako schopný operativně zvládat klienty s takovýma problémama, kteří by jinak nikomu asi nevydrželi. A taky máme lidi, kteří mají zkušenost z práce na psychiatri. To může být zase velká výhoda v tom.

19. Na které stránky lidského života se zaměřuje léčebný proces, vaší TK?

Technicky vlastně s těma rodičema jsme v kontaktu. Jednak teda ono jezděj na návštěvy za klientama. Což klienti pak o tom mluvěj, co sedělo na náhradních komunitách na skupinách. Přináší to podněty. Pak máme rodinný sezení. Klient, rodiče. V různých kombinacích rodič terapeut, někdy všichni dohromady a tam se řešej ty společný problémy, snyží se jako pročistit ty vztahy nastavit ty zdraví či zdravější vztahy. Pomocť řešit ty technický i organizační věci jakoby, kerý mají ale dopady. Rodiče třeba klientovy platí léčbu, nebo mu dávají moc peněz a je to nevychovný atd. A pak je v Praze 1 tejděně skupina pro rodiče, kde oni se tam dozvídaj informace o tom jak, je třeba aby spolupracovali. Dozvídaj se o tom co je ta závislost. Jaký jsou doporučený postupy. Jak by měli držet ty hranice těm dětem. Co dělat když? Často se začínají potýkat i se svejma problémama a limitami. Jaký chyby dělali třeba v tý komunikaci s dětma nebo mezi s sebou navzájem. Teďka nově to proběhlo vlastně poprví minulí víkend jsme měli sobotní setkání rodičů tady, kde byli téměř všichni rodiče. Čili nějakých 18 lidí tady bylo. Jako že od každýho tady byl aspoň někdo. Část toho bylo, jako že s těma děčkama pracovali a část toho bylo, že byla jako skupina rodičovská. A děti měli svou skupinu a pak se to jako propojovalo. Že třeba ti klienti se bavili o tom v čem je pro ně těžkej ten kontakt a vztah s rodičma. Co by jako potřebovali. A nějaký to shrnutí prezentovali rodičům. Rodiče se zase bavili o něčem jiným. To sdíleli navzájem. Byli tady taky sourozenci klientů, ale ty byli jakoby, pokud nebyli úplně malí v tom rodičovskym. Já říkám rodiče, ale myslíme tím rodiny. U někoho je to strejda u někoho je to brácha, u někoho je to máma a u někoho je to občas partner, nebo babička. Takže říkám rodičovský, ale myslím tím vlastně rodiny či blízké. Sem tam někdo je to i kamarád letitý. Zvlášť třeba u těch starších klientů, když je někomu 45 a fetuje 20 let a maminka už je stařenka.

Duchovní služba / pastorece

13. Je ve vaší komunitě duchovní služba (jaká)?

Vlastně se tím v naší komunitě nějak cíleně nezabeváme. S tím že jakoby s tím křesťanským pozadím se klienti potkávají tak normálně běžně jako by s tím farářem. Zvlášť jako když jsou nějaký svátky, má tematickou skupinu a mluví jako o významu těch svátků. I vysvětluje jako by to pozadí a tak. A zároveň je jim k dispozici když oni s ním chtěj mluvit vo svý víře, o svým hledání. A tak. Ale zároveň je do toho vlastně nenutí. Oni to viděj, dostávají nějakou nabídku, nějaký informace. Dodržujem tady jako ty hlavní svátky. Bavíme se jako o tom významu. I pro ty klienty to bývá jako hrozně hezký. Bavíme se třeba i díky tomu že část týmu jsou jako praktikující. Tak já třeba s klientky se bavím o tom jakej význam to má pro mě, co já si s toho vodnáším z Vánoc, z Velikonoc. Z toho, že jdu do kostela i když nejsem praktikující. K čemu je to pro mě podnětný. A vlastně snažím se jim nabídnout vlastně tento pohled, protože část z nich se potkali s vírou. Babička, dědeček nebo někdo v rodině, ale naprostá většina z nich spíš jako s tím jako opovrhuje nebo se vůči tomu vymezujou. Takže je to pro ně jednak zajímavý potkat se s knězem, bavit se s ním o těch věcech a myslím že je pro ně i hodnotný jako když já nebo někdo jinej z mých kolegů se s nima bavíme o tom, že do kostela nechodíme, ale že jsou to pro nás věci, kterejch si vážíme a jsou pro nás podnětný. A myslím, že velká část klientů postupně k tomu má

nějakou úctu a respekt a že o těchhle věcech začnou přemýšlet. A část klientů to začne vidět tak nějak jako cestu a začne do kostela chodit a za Robertem za farářem, chodit nějak víc a sem tam se třeba někdo nechá ve finále i pokřtít, pokud nebyl pokřtěnej. Ale to je taková třešínka na dortu. Protože to pro nás není zas tak jako významný.

14. Jaké duchovní techniky používáte?

My s klientky 2 krát týdně děláme relaxaci a Václavka ta jak s nima dělá divadlo a keramiku tak ta cvičí jogu a občas ji cvičí s klientama. Jo vlastně jako volitelný program, nebo tak. A vlastně se o tom bavíme, když na to nějak narazíme normálně, protože s těma klientka trávíme i volný čas. Jezdíme na výlety každou sobotu, jezdíme na tejdén do těch hor, kde je na přetřes lecos. Třeba jeden kolega hodně jezdil do arabskýho světa. A tak se s nima když na to narazíme, nebo je to zajímavá tak se s nima o tom baví co je typický pro Islám i když není muslim, jo. To samí o těch východních náboženstvích. Nebo když někdo z nás jede někam na výlet, nebo na dovolenou. Já jsem byl před časem v Indonésii. Byl jsem tam jednak v muslimský jednak v hinduistické části a udělal jsem pro klienty jako promítání. Bavili jsme se to tom, promítali jsme si to. To samí mají v rámci vzdělávacích skupin. Ale je to spíš ten jako přehled. Né, že by jsme jim to nabízeli jako cestu. Ale vědí o tom.

15. Je zájem klientů o duchovní pohovory či techniky (jaké)?

Jak by je to mělo zajímat? No to je zajímavá skoro všechny. Vlastně téměř všichni klienti se ptají, ptají se různě. Někdo se ptá víc provokativně, někdo se ptá jako s úctou ať už nás nebo faráře na různé věci, zajímavá je to. A těžko říct nakolik je to takovej obecný prahnutí po kultuře a po vzdělání. A jakoby co neznají a nakolik je to zajímavá z důvodu hledání cesty svojí. Ale myslím, že tak nejmíň půlku klientů to zajímavá z důvodů hledání své cesty. Třeba jako z důvodů inspirace jak jsem o ní mluvil. Možná i víc než půlku. Možná tak tři čtvrtiny někdy v průběhu té léčby.

Terapeutická komunita Němčice

Statistické údaje

36. Kolik odborně vzdělaných pracovníků pracuje, ve vaší TK?

Jako terapeutů? Jsou nějaké změny tak já si to musím promyslet. Je to 8 lidí. Z toho dva jsou jenom čistě na celý úvazek a celkem teda 6,7 úvazku. 6 lidí na celý úvazek a dva lidé na skrácenenj. Máme tam teda 2 pracovní terapeutky, jako zároveň hospodáře a správce, ale v kontaktu s klientama jsou taky, nebo jako pracujou s klientama taky, ale ne terapeuticky.

37. Jaký je počet zastoupených specializací?

Máme jeden, dva, tři, tři psychology, jednoho sociálního pracovníka, jednoho arteterapeuta, ten zbytek jsou takový ty nutný bakalářský obory. Jako sociální směr. Je to tedy multidisciplinární tým. Přičemž teda všichni co pracujou teda, jako terapeuti, tzn., to jsou kromě těch 2 pracovních terapeutů všichni ostatní. Pak mají psychoterapeutickéj výcvik dlouhodobej anebo buď ho mají hotovej, anebo, v něm jsou. Tři kolegové jsou jako exuseři bývalí uživatelé. Ale není to u nás jako samo o sobě kvalifikace. Ať je ten terapeut jako bývalej uživatel nebo ne stejně se po něm vyžaduje nějaký vzdělání a výcvik.

38. Kolik máte terapeutických pracovníků?

39. Kolik máte sociálních pracovníků?

40. Kolik klientů pojme, vaše TK?

20 máme kapacitu.

41. Kolik klientů máte nyní?

Teď jich je tam 15. Přičemž má se to tak že kapacita komunity je 20, ale máme 2 objekty. Od 0 – 2 fáze máme 15 a pro 3 fáze u nás teda závěrečná fáze léčby. Máme, tedy vlastní objekt tím pádem vyjde kapacita 5 a nedá se tak úplně plánovat jak dlouho tam dorostou do té 3 fáze. Že občas se nám stává, že tam máme 5 a občas dlouhou dobu máme pod stav. Co jsme schopní ovlivnit je akorát ta kapacita, jakoby těch klientů jakoby, který přijímáme, který tam jsou na tym baráku. Takže proto nám to tak kolísá. Celkově teda 20.

42. Jaké je procento úspěšnosti vaší léčby?

To jsem čet tuto otázku. To je zrádná, protože je do diskuze cože jeto úspěšná léčba atak no. Píšu se na to studie a nedá se na to, podle mého, není to teda otázka, která je úplně šťastně položená. Takže, když byste mi, řekl, co tím myslíte tak já vám na to odpovím. Samozřejmě i % a statistikami se zabýváme, ale takhle bez nějakýho upřesnění pro mě nemá ta otázka moc smyslnost. Zpětné vazby máme, to má každá komunita, ale dělat z toho číslo je trošku problematický. Pokut vím, tak v Český republice teďkom běží první nějaká dlouhodobá studie,

kteřá skutečně se zabývá jako kvalitou života a studuje ty klienty od nástupu do léčby asi do 5 let po ukončení léčby a ta studie běží asi 2 roky a my jsme v ní taky zahrnutý, jako naše komunita, ale jestli se nepletu tak je to první seriozní studie. Jinak ty zahraniční čísla, ke kterým se můžem tak trošku vztahovat. Nemůžem je brát doslova, tak mluvěj vo nějakých. U nás je to tak že kdybych to za každou cenu měl odhadnout, tak polovina klientů, kteří nastoupí do tý léčby tak tu léčbu ukončí řádně. Přičemž počet těch, který budou dlouhodobě v pořádku z těch co dokončej tu léčbu řádně je to odhadoval bych to někde kolem 70%, že budou jako v pořádku. U těch co zkončej předčasně je to %, taky tam nějaký procento je, ale je mnohem nižší. Ale jak říkám, podle mého soukromýho názoru, kdokoliv vám řekne jakýkoliv čísla tak je to prostě zkreslený. Protože my taky děláme nějaký katamnestický sledování a máme jednou za rok setkání s absolventka, ale podaří se oslovit jenom některý. A můj odhat pokud někdo přijede tak je jako v pořádku. A spíš přijede ten kdo je v pořádku než ti co nejsou. Taky jako se vedou různý odborný debaty o tom co to je úspěšnost léčby a o tom jaký tam má místo ta abstinence samotná, vona tam má samozřejmě důležitý místo nebo klíčový místo, ale mám pocit, že si děláme trsku jakoby větší než jenom dosáhnout po určitou dobu držení abstinence u těch klientů. Máme ambice, že ti klienti budou nějakým způsobem spokojenější v životě, že se dají do pořádku právní věci, zdravotní, že rodinný záležitosti a tak. To jsou věci, který jsou hodně těžko měřitelný a věci který se jakoby dávají dohromady. Ale myslím, že to jde. Jsou nástroje životní spokojenosti, ale pokud vyjde první studie, která, to bere jako hodně ze široka, tak teprv vyjde. Ale nevím, jestliže tedy nějaké ty zahraniční studie mluví o nějakých těch 60%, že ano tam někde jsme taky. Teď de spíš o to co to číslo spíš znamená. A jako čím ty klienty dokážem během toho roku vybavit. Nebo i témata jakoby důležitý životní mají oni šanci tam opravdu o tom mluvit, čím je můžem oslovit a v čem naopak prostě ta komunita má své limity. Protože není naprosto úplně univerzální. Jsou věci, které ten člověk řeší, až po léčbě.

Hodnoty

15. Jaká je základní filosofie vaší léčby?

Asi to nebude nějak jednou větou. Takový jakoby ten základní teoretickej princip je bio-psyho-socio-spirituální model závislosti. Kterej dle mého názoru se uplatňuje ve většině terapeutickéj komunit. Tomudle modelu teda rozumím tak, že ten klient na všech úrovních tady toho čtverce, může ta komunita tomu klientovi pomoci nějak posunout. Nebo někam, nebo k osobnímu zrání. Další takový princip, z kterýho vycházíme je, že člověk se může do jistý míry měnit jako vlastním úsilím. A může jakoby dosáhnout to zlepšení kvality života a pokud prostě k tomu má podmínky a má k tomu prostor. A myslím si zase, že ta komunita by, tomu klientovy, by měla ten prostor dát. Dosáhnout jakoby nějakých dílčích úspěchů dosáhnout jakoby nějakých změn. Vidět jakoby reálně a naučit se na sebe dívat nějakým způsobem jako reálně a nelítat v oblacích a ne se nějak zásadně nedevalvovat a tak. Což s tím sebe pojetím mají ti klienti často problém. Takže to je další věc, no. Jinak myslím si že, by neměli by být témata, která ta komunita úplně vynechává. To, že v životě toho klienta to znamená, že cokoliv důležitýho ten klient přináší tak komunita by s tím měla umět nějak pracovat. Tak

to si myslím, že je tam taky důležitý. Pak je to společenství samo sobě, nebo ta komunita sama o sobě. Jak my říkáme, že vlastně to je ta hlavní metoda, je ta komunita jako celek. Jako sama o sobě. Tzn. společenství, řád, pravidla, atmosféra, vztahy, který tam jsou a se rozvíjí a tak. Nejde jakoby úplně vytrhnout z kontextu psychoterapii, sociální práci, psychiatrickou, pracovní terapii a říct to je to jádro my máme pocit, že to funguje jako celek a nefungovalo by to v těch jednotlivostech. Tak jako hodně obecně. Samozřejmě kdyby se to mělo ptát na nějaký konkrétní věci tak předpokládám, že hlediska studie teologie pracujete, jako skupina která má z terapeutických komunit mám pocit, když tak mě opravte, se bude více soustředit na bio-psych-socio-spirituální, se více bude soustředit na tu spirituální, nebo že odcať na to budete, to bude vaše jeli to možný se třeba bavit o tom jestli jako fungují. Ale mám pocit ať již jako teoreticky či prakticky tak tohle jsou jako nějaký východisko. Ještě mě tak napadá k tomu bio-psycho-spirito-sociálnímu, že vlastně ten model se často původně označoval jako bio-psycho-sociální a je poměrně starej pár desítek let a myslím si, že je jakoby v pořádku, že už se dnes celkem běžně v těch kruzích, který jakoby nemají, jsou jakoby civilní a nejsou primárně náboženský tak že tam to spirituální patří. Mám pocit, že jeden z těch kdo se jakoby o ten princip jakoby té spirituality, nebo z těch autorů odborných je Standa Kudrle, jestli ho znáte. To je psychiatr z plzně dlouhou dobu tam ved, asi 15 let to oddělení pro léčbu závislostí. A zabývá se takovou jako dynamickema, transpersonální psychologií se zabývá a tak., holotropním decháním apod. Tak to je jeden z těch lidí, který si myslím, že byli v tomhleto hodně aktivní. A napadá mě k tomu, že jakoby všechny ty úrovně jak ta biologická tak ta spirituální, že pokud nejsou nějakým způsobem jako nasycený nebo v pořádku tak ta léčba jako celak nemůže fungovat. Na jednu stranu nemá smysl s těma klientama řešit nějaký smysl života a transcendentní věci, když ten člověk umírá na nějakou zanedbanou, já nevím žloutenku typu B, nebo tak, jo. Na druhou stranu není možný zůstat jenom u řešení praktických sociálních, právních věcí a v nějakým jako drylu a v jenom jakoby tý každodennosti. Protože to tomu klientovi dřív nebo později přestane dávat smysl a jo když jakoby ty důležitý otázky proč ten můj život je takovej, jakěj je, a proč se mi stalo to a to, a proč mám jakoby prožívat takový nepříjemný věci, proč mám takový pocity? Na to samozřejmě se nedá odpovědět biologickou psychiatrií. A proto mám pocit, že to spektrum musí být široký a ty terapeuti musí být nastaveni na to a tím pádem i osobnostně dožralí k tomu že by měli se všema těma úrovněmi umět pracovat. A k tomu si myslím, že člověk nemusí být lékař a nemusí být kněz. Je jen dobrý s těmahle věcma nějak počítat a ty klienty neodmítat, neděsit se těch věcí protože jsou to lechtivý témata samozřejmě. Asi takhle.

16. Ke kterým hodnotám vedete klienty v terapii?

Hodnoty v jakém smyslu? Mám tomu rozumět jako normy? Já se široce pokusím odpovědět, jak tomu rozumím. Jednak se tomu dá rozumět jako normy. Klient, který tedy přijde z venku tak se od něj chce, aby nějakým způsobem poznal a přijal, kterýma se ta komunita řídí. Ty normy jsou nějak jasně deklarovaný, musí být jakoby zřetelný hned od samýho začátku. A princip je takovej, že ty služebně starší klienti jsou jako nositelé těch norem. Jako, že tam není nějakéj propastnej

rozdíl jako klient a někde vysoko terapeut, ale ta komunita se řídí nějakou hierarchií, která je jako postupná. Podle toho jaký má kdo zásluhu, co se mu v tý léčbě podařilo a tak. Takže jakoby důležitýma hodnotama jsou jakoby normy, kterými se ta komunita řídí. Těch je samozřejmě spousta. Některý jsou samozřejmě napsaný a jasně deklarovaný. Některý mohou být ve formě zvyků nebo rituálů. Nebo jsou na úrovni nějaký atmosféry. Takový ty úplně klíčový pravidla jsou pravidla, kterými se řídí celá ta komunita. Platěj jak pro klienty, tak pro terapeuty. Těch je 5 u nás. První je čistota od drog a od alkoholu a zákaz manipulace s těmadle látkami. Druhá věc je zákaz intimních a sexuálních vztahů mezi členka komunity. Tam jako teoreticky, když je jistá pojistka že by to i šlo, ale v praxi se hypoteticky pokud jsou ti klienti daleko, hovořej o tom vztahu ve fázi, kdy už vzniká a nedochází tak jakoby, k utajený koalici tak maj za určitých okolností možnost jakoby požádat o tolerování toho vztahu. A musí jako podřídit jakýsi jakoby nekontrolu, ale sledování tý komunity, že musí odpovídat na otázky, který se toho týkaj. Musěj přijmout nějaký omezení. Což je samozřejmě jako hodně těžký. Takže vono když už k něčemu takovému dochází, tak je to tou formou že sám dojde k nějakýmu sexu, nebo k nějakýmu zblížení a ten vztah se rozjede v nějaký fázi, tak to se většinou nepodaří. A jeden z těch klientů většinou z komunity odchází, případně oba. Takže to je druhý pravidlo. To je pravidlo přijetí terapie Sanamimu. Tzn. přijetí zdravotní léčby. Např. to znamená, že si klient nemůže z nějaký části terapie vybírat a určovat si čeho se bude účastnit a čeho ne. Další pravidlo je podřízení se rozhodnutí se skupiny a komunity. Tzn. v nějakých zásadních věcech a nemělo by to samozřejmě bejt, jako rozhodnutí který je namířeno proti tomu klientovi, nebo na úkor toho klienta. Musí se podřídit tomu celku. A poslední pravidlo je zákaz fyzický agrese a fyzickýho nátlaku, diskriminace a tak. Takže to jsou jakoby úplně základní pravidla. Pak jsou pravidla míň důležitý. To jsou všechny ostatní a tak. Včetně toho kardinálního pravidla konec pobytu v komunitě. A co se týče norem no jako je tu samozřejmě jsme například placení ze státních peněz. Tzn., že taky nějakým způsobem reprezentujeme vůči těm klientům jakousi většinou společností tzn., že vznášíme jakejsi nárok. Po léčbě by bylo vhodné nepáchat trestnou činnost, že by bylo dobrý neublížovat lidem, jakoby běžný hodnoty, který v tý společnosti jsou tak my je nějakým způsobem reprezentujeme. Přičemž to má svý limity, protože v zásadě říkáme, že jsme průvodci těch klientů léčbou. A my nejsme ti kdo mají patent na jejich život a nejsme jejich guruové. Tzn., že můžeme, to znamená, že se nevyhneme manipulaci, ale musí to být nějakým způsobem jištěný v rámci týmu, v rámci supervize. I my neusále na ty klienty vnášíme jakýsi morální apel. Musí to být ale nějak zvědoměný a musí to bejt jenom, pokud to tomu klientovy, pokud to odpovídá principům tý komunity a je to ku prospěchu toho klienta a pokud to není. Není možné vzít náš hodnotovej žebříček a otisknout ho do toho klienta myslet si že je to tak dobře. To se samozřejmě týká věci ja životního stylu, partnerských vztahů, jakým způsobem je vést co je dobře a co je špatně. Týká se to i pochopitelně i duchovních či náboženských záležitostí. Takže platí v tom, že je potřeba v tom mít jistou pokoru vůči těm klientům, protože oni jsou stejně hodnotný jako my a není možný je úplně tlačit bez čeho se obejdou. Navíc to poslání tý komunity je primárně jako léčit závislost a s tím související

potíže. Tzn., že to všechno další jestli mají klienti chodit do divadla, nebo jestli mají hodně sportovat dál v životě. I v tý léčbě občas zajdeme do divadla a hodně s nima sportjem, ale jestli to mají dělat dál to musí být jejich volba a buď chtěj, nebo nechtěj. Myslím si, že je dobře, že je nás v tom týmu víc, že jsme různý a že reprezentujem různý hodnoty a různý životní styl. Asi by bylo špatně, kdybych měl pocit nakonec, jestli jste čet tu knížku od Petra Nevšímala o historii terapeutických komunit tak to je přesně něco co se v jedny s těch prvních komunit v Americe se přesně stalo to, že když ten jako vedoucí tý komunity se chytil nějakého kultu a začal nosit nějaký oranžový oblečení tak za rok tři čtvrtiny těch klientů i personálu nosilo to oranžový oblečení. Což nebudu hodnotit, jestli je nebo to není dobře, ale myslím si, že to dle mého názoru do těch komunit nepatří. Že i ti klienti by měli mít prostor se realizovat podobným způsobem. Další věc je, že si myslím, že teda tou komunitou život nekončí a ze ten člověk si má ke svým věcem dojít sám. Pokud bude svobodnej od závislosti. A já si myslím, že ty hodnoty pokud jsou nebo nejsou na místě, že hodně se to jako vychází s toho každodenního, jestli ta skupina funguje, jestli ta komunita funguje. Vlastně jestli tam mají prostor řešit důležitý věci, jak jsou otevřený v těch vztazích, Ve chvíli, kdy máme pocit, že to funguje a že těm klientům se to daří, tak jsem klidnej i vůči nějakých hodnot. Může se vám stát, že se sejde více klientů, kteří mají zkušenost s kriminálem, začnou se tam rozjíždět zákulisní nebo mocenský boje a v tu chvíli s to ale projeví na tý atmosféře na tom bezpečí v tý skupině. Jsou věci, který ti terapeuti mohou hodně dobře ovlivnit a dá s o tom mluvit. Jestliže se tam objeví nějaký neterapeutický v úvozovkách feťácký hodnoty, tak je to pak hrozně dobře cítit v tý komunitě.

Já si myslím, že mají klienti velice dobře možnost si vyzkoušet, objevit že se může velice dobře realizovat ve vlastním životě, že může mít oproti tomu stavu, kdy byl ten člověk na drogách, že jsou v životě věci, který ho můžou bavit, nebo těšit. Může objevit a poznat hodnotu nějakýho přátelství, jako lidský blízkosti. S čím se pracuje hodně a myslím, že pro klienty je to hodně nový a to jsou hodnoty rodiny. Tzn. vztah s rodičema, vztah k vlastním dětem. S tím souvisejí jako i další věci jako je vina, odpuštění. Je teda pravda, když o tom takhle mluvím, že jsou věci, které se dost komplikujou. My se třeba specializujeme na starší klientelu v Němčicích. Ten průměrný věk je zhruba 32 let a máme tam prostor pro klienty přes 40. A co si myslím, že je teda dosti častý tak v těch rodinnách jako nějaký základní prvky, kterými nelze dosáhnout toho, že by se s tou rodinou dalo spolupracovat. Tzv. velmi často je tam nějaký zneužívání v rodinách, týrání ze strany třeba partnerů. Jako domácí násilí a tak. To jsou jako by věci přes, který se jít nedá. A pro toho klienta je to často jediný východisko to nějak překonat a jít svojí cestou. Takže není to za každou cenu lepit tu rodinu dohromady, ale spíš tam kde se to jde, tak určitě. My třeba děláme jednou za čtvrt roku rodinný víkendy, kde si každý klient pozvat svý blízký. Ty programy jsou částečně o tom setání a o společným programu. Pak i o pracovním a o volným čase. Částečně jsou to i skupinová práce i indidiály. Je to takový s trošku jiných zájmů. Myslím si né snad, že by to bylo o hodnotách, která je nezpochybnitelná, ale je zkušenost, že pro ty klienty je to dobře, nebýt v tom životě samy a tak. Další hodnota nevím, jestli se to dá tak nazvat takový ten selfmanagement. Ti klienti

z takového vztahu, kdy jsou, jakoby bezmocní vůči věcem který se jim dějou v životě vůči drogám a vůči všemu. Tak nějakým způsobem pak dojdou k tomu, že můžou vlastním úsilím věci měnit a zvládat různé situace a tak. Takže taková ta hodnota možná sebeúcty. Oni ti klienti mají čato narušený vztah k vlastnímu tělu, sexu, vlatně jsou zvyklí tak různě s ním obchodovat. Jakoby mají hodně posunutý ty hranice v těch vztazích. Nějaký to sebepojetí zdraví jako hodnota určitě. A vůbec jako zdraví. Jako i duševní, protože vždy tak jedna třetina těch klientů je jako ve fázi kdy je třeba i je psychiatricky medikovat s různými depresiemi, s různými psychozama různého druhu a tak. Hodně často velká část jich má chronickou hepatitidu. Což jsou za určitých okolností smrtelný choroby, takže jako to zdraví a ten přístup k sobě tak je důležitý. Vy jste se ptal, co jako z těch pozitivních hodnot z té společnosti zprostředkováváme. Já si myslím jsou to jako ty hodnoty co mají jakoby ten individuální obsah. Jo asi jakoby univerzální, že by měli stejné hodnoty, tak bychom to, tak necejtili a ani to není náplň naší práce.

17. Na jaké hodnoty se zaměřuje vaše terapie a proč?

Metody

20. Jaké jsou základní přístupy ke klientům?

Jako jak je strukturovaná, čím ten klient prochází. No je tam skupinová terapie, která se pak různě dělí nebo strukturuje. To vám, když tak řeknu podrobně. Každý má zhruba 20 hodin terapie za týden za tu léčbu teda zhruba 1000 hodin. Pak je tam pracovní terapie hodně práce pro komunitu od vstupu, péče o zvířata, úklid, vaření, zajištění dřeva na zimu a topení atd. Jakoby péče o tu domácnost o to hospodářství. Ta terapie vychází s takového principu, že ta práce by měla být spotřebovaná, že ti klienti by z toho měli mít nějaký viditelný užitek, kterej nemusí být finanční, ale musí pro ně nějaký být. To neděláme abychom ty klienty posílali do nějaký velké firmy, tak to nemá velký smysl. A taky je to eticky pochybný. Pracovní terapie, sociální práce, která je tam hodně, protože zákon o sociálních službách a různé další novelizace nám ty věci celkem dost komplikují, ale v zásadě jde o zajištění nějakého legálního statutu. Klient má občanku doklady v pořádku, řeší se s ním dluhy, řeší se s ním nějaký dávky v hmotný nouzi pokud má na ně ten klient nárok. To nedělá jen ten sociální pracovník, ale dejme tomu, že ten sociální pracovník to nějak jistí, nebo řeší ty složitější záležitosti. Někteří klienti mají svého osobního terapeuta tedy garanta, který vede ten případ a ten se tady o ty věci stará hlavně. Takže kontakty s institucemi s probační a mediační službou, se soudna, s policií atd. Pro zajištění nějaký následný péče, je pravda, že to v našem případě není úplně sociální práce, protože u nás cekem automaticky následuje doléčování v některým z doléčovacích center. Zpravidla ještě s programem chráněného bydlení. Takže ten přechod je

vcelku zřetelně. Takže pak je tam součástí programu jakýsi volný čas. Pro ty klienty bývá dost často problém to zacházení s volným časem. Potom sportovní a zátěžové aktivity. Na tom si v Němčicích zakládáme, že jich děláme hodně. Tyhle ty akce mimo komunitu jsou různého druhu není to jenom zátěžovka že se za tři dny ujede 100 km na běžkách, ale může to být i turistický že vyjedeme v září na vodu. To není žádná zvláštní zátěžovka. My pak ty akce spěstřujeme. Třeba děláme v noci noční pochod. Ale ty akce mohou být i kulturní. My s nima jdeme třeba do divadla, na koncert, nebo do čajovny, fakt je že ty kulturní akce jsou nejvíc limitované jako finančně takže jich je relativně málo. Ale třeba teďkom v květnu jedeme do Osvětimy celá komunita. Mám pocit, že to patří k všeobecnému vzdělání, nebo že mám pocit, že je to místo kde by člověk měl aspoň jednou za život měl být. Chci, ať si o tom popřemýšlejí. Voni se s utrpením dost v životě setkali, ale nejsou žádní svatoušci. Samozřejmě páchali většina z nich trestnou činností a někteří z nich i závažnější či ve větším rozsahu a je pravda, že takový to utrpení to vystihuje toto téma. Takže různé akce mimo komunitu. Dělej se ty rodinné víkendy. Součástí léčby jsou i výjezdy mimo komunitu. Kde ti klienti od 2 fáze jezdějí 2x za měsíc na víkend za rodinou, nebo jako je to v podstatě povinná součást léčby. V té závěrečné části je tak strkáme ven, a protože je tam nechceme mít napořád. Chceme, aby se dokázali uplatnit jinak v tom normálním životě. Ta skupinová práce se různě dělí. Máme tam ranní komunity, které mají i nějakou technickou či organizační část. Každé ráno je prostor mluvit o sobě a hodnotit předešlý den, vyjadřovat se k ostatním co prožili, jestli mají nějakou chybu, nebo kritiku či pochvalu. Každý ráno kromě neděle mají během tejdne různé skupiny. 2x tejdne jsou analytické skupiny, to je skupina která, díky tomu, že těch klientů tam máme docela hodně. Tu analytickou skupinu dělíme na dvě na dvě půlky. Analytická skupina je skupina, která se věnuje jednomu klientovi dopředu je vykopáváno kterému, oni se jako točej. A věnuje se jako nějakému problému, který se ten klient přináší. Je to tedy takový podrobný víc to jde do hloubky, a tak. Von sedí v tom kruhu taky. Například přijde klient na analytickou skupinu a chce mluvit o tom, že má problémy s agresí, tak se tu hodinu mluví o tom, kde k tomu přišel. Jak to bylo dřív a jak je to teď. Jak to prožívá, co mu na to pomáhá. Prostě jako konkrétní jako problém. 2x tejdne je volná skupina. Kde je možné mluvit o čemkoli a hodně často se to využívá k tomu, aby se nějakým způsobem řešili nebo reflektovali tady v té skupině a v komunitě. Tzn. kdo, jaké jsou tam konflikty, jaká je tam atmosféra, a jak se jim tam žije atd. Ale je možný se zabývat i jinými individuálníma věcmi. Je to volná skupina. Pak je jednou tejdne skupina prevence relapsu, která vychází z kognitivně behaviorálního přístupu. Jestli jste čet Marla Aagot GOTMANOVÁ je to Prevence relapsu z 80 let, je to docela dobrý, takový hodně nácvikový, hodně strukturovaný. Je to zaměřený na zvládání těch situací. Je to takovej přístup jako KBT. Jak ho moc nepoužíváme tak tady docela jo. Potom co je tam jednou za čtrnáct dní oddělené skupiny mužský a ženský jako zvlášť. Ty jsou jako primárně určený k tomu že se tam dá třeba předpřipravit téma, které může být jako citlivý z hlediska nějaký intimity ať už u žen nebo u mužů. Vždycky se z těch skupin celá ta skupina informuje o nějakém tom tématu a o čem to bylo. Jednou za měsíc je výjezdová skupina, kde se připravují výjezdy, plánují se návštěvy v komunitě

atd. Jednou tejdně je vzdělávání na různý témata zdraví, jak má fungovat rodina, základy vaření. Záleží pak, je to teda plánovaný, ale taky hodně záleží na osobních vkladech těch terapeutů jako jaký mají zájmy a tak. Jednou tejdně je arterapije. Jsou to různý neverbální techniky to požíváme i v jinejch skupinách, kde se to hodí, ale na tý arterapii se většinou maluje, nebo se dělá nějaká výtvarná činnost na nějaký téma, které se na začátku dohodne a pak se to nějak reflektuje. Je to další kanál jak pojmut třeba témata, o kterých se třeba špatně mluví. Klienti jsou do toho ochotný jít. Takže to je zhruba, jak vypadá ten program. Ještě jednou měsíčně je velká komunita. To je nejdůležitější setkání tý komunity kde se řešej přestupy do vyšších fází léčby. O kterejch se pak hlasuje. Každěj člen komunity nebo terapeut má jeden hlas. Děljaj se tam závěrečný rituály u ukončení léčby. Máme tam svícen se sedmi plamenama, který nám před lety pomoh pojmenovat docent Skála. A vedoucí komunity v tomto případě já to tomu klientovy ty plameny zapalujem a k tou máme nějaký komentáře. Ty plameny jsou, jestli vás to zajímá 1)abstinence 2) odpovědnost důvěra a sebedůvěra 3)pokora 4)životní energie 5)moudrost 6)láska 7)šťěstí nakonec. Myslím si, že je to taková součást spirituality v našem podání Němčickym. Je pravda, že měli kolegové před dvěma lety na konferenci příspěvek o rituálech v terapeutické komunitě je vůbec hodně ritualizovanej. Je tam hodně těch přechodových rituálů a je to docela zajímavý. Tak to je k tomu programu všechno.

21. Jaké metody používáte pro motivaci klientů ke změně (abstinenci)?

Fáze 0 – trvá měsíc – je to zkušební doba pro toho klienta i pro tu komunitu. Jestli má ta spolupráce smysl a jestli tam chce bejt a léčit se. Protože to se dá první den těžko odhadnout. Slouží k takový, tý první adaptaci v tý komunitě.

Fáze 1 – 6 týdnů – 3 měsíce – ta slouží k tomu, že si tam člověk zvykne a že si najde svý místo ve skupině. Že trošku pochopí o čem ta léčba je, má samozřejmě prostor řešit svoje věci. Určitě chceme, aby měl v pořádku nějaký základní sociální věci. Než přestoupí do tý druhý fáze tak by mělo se dát znát, že se dá s tím klientem nějak pracovat. To znamená, že je schopnej nějak otevřenosti, že je schopnej nějak fungovat na skupinách. Na druhou stranu v tý první fázi od něj nechceme nějaký zázraky. Nemusí být definitivně rozhodnut ohledně budoucí abstinence, nemusí mít všechny problémy jako vytyčený.

Fáze 2 – je nejdelší trvá 3 – 6 měsíců – to je ta hlavní fáze pracovní, kde ten klient přebírá zodpovědnost za celou komunitu. Má různý funkce v komunitě, kde je zodpovědnej i za služebně mladší klienty. Chce se po něm, aby v týdle fázi zvládal jednat s lidma a dávat kritiku, aby řešil svoje důležitý problémy, aby ty základní hodnoty tý komunity, aby je dodržoval a byl schopnej dbát na jejich dodržování. To se týká hlavně těch důležitých pravidel. Mladší klienty doprovází na různý sociální výjezdy a pomáhá jim, jezdí pro nový klienty na detox, nebo do léčeben. Může jezdit na výjezdy. Může přijímat návštěvy v komunitě, pracuje se s rodinou přímo. Tak to je ta hlavní fáze.

Fáze 3 – 2 – 3 měsíce - to se přestěhuje na ten baráček mimo objekt, ten je dál ve vesnici jako stranou. Klient chodí do práce a již není v pracovní neschopnosti, musí si najít nějaký zaměstnání nebo brigádu ve v okolí. Účastní se jen menší části programu. Sám se stará o svoje jídlo, prostě zajišťuje si tu domácnost ve 3 fázi sám. Nebo společně s těma ostatníma třetíma fázema. Povinně se účastní pouze 2 skupin tejdně záleží podle toho jak si je naplánuje. Plus teda u nás existují tzv. výjimečný skupiny, kdokoli si kdykoli může bouchnout do gongu, který tam visí a svolá tu komunitu k řešení nějakýho akutního problému. Nějakýho zásadnějšího konfliktu, nebo tak. Takže na tyhe ty skupiny ten klient chodí, chodí na uvítací skupiny novejch klientů a na tzv. pokluzurní. Já jsem neřek, že klient, kterej přichází novej do komunity tak po uvítací skupině, po prohlídce věcí, jestli nepřináší nějaký nevhodný věci jako drogy, léky nebo něco takovýho, tak jde na 24 hodin na klauzuru. To neznamená, že je tam zavřenej, ale je to čas kdy by měl být sám se sebou a rozmýšlet jestli chce v tý komunitě bejt. Stejně tak se na klauzury chodí v případě, že někdo v tý komunitě to nezvládá a chce odejít tak se mu nabídne, aby šel na 24 hodin na klauzuru, kde se po něm nic nebude chtít, ale on bude mít možnost ty věci si v klidu probrat v hlavě. No a pokaždé klauzure následuje ještě pokluzurní skupina, kde se sdělí nějaký výsledek. A ty co jsou ve třetí fázi, na tyto skupiny taky chodí. Před přestupem, kdy je plánován přestup do vyšší fáze tak jde na klauzuru. Není to jenom o tom, že tam přemýšlí, ale on má konkrétní úkoly k tomu přestupu. Dávají se mu tzv. přestupový otázky, jednu dostává od terapeutickýho týmu a jednu od skupiny a on je tam musí nějak vypracovat. Může to být slovně a může to být něco neverbálního. Takže docela hodně na tom záleží při tom hlasování. Ti klienti mají na to klid a prostor aby se na to připravili

22. Co pokládáte, za specifikum vaší TK pro léčbu klientů, oproti jiným TK? Specializujeme se na starší a víc poškozenou klientelu. Nemyslím teda, že jediný, je pravda, že máme klientelu nejstarší ze všech terapeutických komunit. Ten průměr 32 let s drogovou kariérou 12 let jako na tvrdých drogách nebo pravidelného užívání. Je to specifikum těch přesahových tématech ty mladši to tolik ani nepotřebnou, ale ty klienti, kterým je třeba přes 40, samozřejmě že ta léčby je pro ně ne úplně příjemnou bilancí. Protože už nebudou mladý, a tak se dotýkáme těch sociálních témat a oni to prostě potřebujou řešit. Myslím si, že psychoticky nemocní klienti se vyskytují ve všech komunitách. U nás se vyskytují hodně právě tím, že jsou ti klienti hodně poškozený těma drogami a maj za sebou ty kriminální kariéry. Možná tím jak jsou starší, si jich víc pořídilo děti. Je to jen má hypotéza, potvrzené to nemám. Ten věkový průměr s jinýma komunitami je o 5 – 7 let vyšší.

23. Na které stránky lidského života se zaměřuje léčebný proces, vaší TK? Mužská i ženská spojená.

Duchovní služba / pastorece

16. Je ve vaší komunitě duchovní služba (jaká)?

Nevím jak rozumět pojmu duchovní služba. Nikdo kdo by na to byl specializovaný, tam není, ale jak jsem říkal, z takových těch teoretických východisek, tak jsou to témata, kterejm bychom se neměli vyhýbat. Co se týče klientů věřících, tak mají možnost, pokud si to dohodnou a již to párkrát v historii bylo, že začali v neděli chodit do kostela. My sami jako komunita, přesto že jsme teda, nejsme teda náboženská komunita tak o takových hlavních svátcích křesťanských se na mši chodí i na Velikonoce na Vánoce. Určitě tam je pouť v Němčicích. My máme vedle nás kaple němčická. Takže když je tam třeba pouť tak ta možnost tam je. Je to teda dobrovolný. I když se de na mši třeba na Dobršek, to je vesnice taková jako důležitá jako, protože tam z hlediska nějakýho je to teda nejduchovnější místo. Přestože je v každý vesnici kostel, tak Dobršek je i z historickýho hlediska významná. Je pravda, že tam sídlil farář, který měl na starosti i Němčice, Dobrš a pár vesnic kolem. My jsme jako komunita byli s ním v úzkým kontaktu. To že se mu pomáhalo na faře se dřevem, nebo když něco potřeboval, on naopak byl zvanej na Vánoce nebo při nějakých důležitých příležitostech, jako do komunity a taky sloužil ty mše v tý němčický kapli, která teda je zavřená. Jako 2x do roka se tam něco děje a my jsme ho vlastně. On se teda jako poměrně dost zasloužil o to, že ti místní farníci tu komunitu jako dost pěkně přijali od samého začátku. Že nikdy nebil nějaký problém, jako ve vztazích s okolím. On už je teda po smrti. On zemřel v říjnu loňskýho roku a my jsme na tý faře, protože on byl dost nemocnej, protože byl i jako politický vězeň v 50 letech a byl tam v nějakém závalu v uranových dolech, takže byl i zdravotně tělesně postiženej a k tomu hodně starej. Takže na ty poslední 2 roky jsme si ho vzali do komunity a on u nás vlastně bydlel a klienti se o něj vlastně starali. Což teda přineslo i to, že jsme potom byli i v nějakým bližším kontaktu s tím jeho řádem. On je vod petrýnů tady z Budějovic. Takže a tak. Ale právě tento páter Martin byl jako hodně spjatej s komunitou a měl k nim osobní vztah. V tý poslední fázi, už to bylo tak, že on byl samozřejmě na tom špatně i po duševní stránce, že byl jako poměrně dementní i ten poslední rok, takže jako ta práce s ním byla hodně těžká. Měl k dispozici 2 klienty 24 hodin denně, ale naším cílem bylo, protože on ho vlastně církev vyšoupla s tý Dobrše, protože mu zrušila tu funkci teda faráře a hlavně ho nutili, aby šel sem do Budějic do nějakýho zařízení, pro starý kněze. Nicméně on nechtěl, on měl taky svoji hlavu. A šel do nějakýho charitního domu tam v Sousedovicích, to je vesnice vedle, tam ale začínal ten charitní dům a byl tam v dost hroznejch podmínkách, neměl tam ani pořádně místo, aby se tam pořádně otočil na kolečkovým křesle. A hlavně s ním nechodili, takže přestal chodit a celkově byl jako hodně zanedbanej a nespokojenej, takže jsme mu ještě, než tam šel, aby šel k nám, ale on už to měl domluvený a nechali jsme mu to jako možnost. A když se mu to ukázalo jako, že je tam nešťastnej v těch Sousedovicích, tak šel k nám. Byl tu 2 roky, než zemřel. Jako cíl nenechat ho umřít v tom ústavu. U nás měl poměrně velkou místnost pro sebe. Měl tam svůj nábytek, měl tam svého psa. Takže to bylo takový fajn a přece jen to bylo, jako zůstal ve své farnosti. Chodili tam za ním návštěvi a tak. To bylo takový docela, docela záhuľ, teda s ním to bylo docela náročný. I s těma klientama, aby to ustáli, ale vyplatilo se to. Párkrát během toho druhýho roku, když se zhoršil ten zdravotní stav, tak jsme volali sanitku a jakoby v tom posledním případě byl asi

tři nebo čtyři dny v nemocnici a už se nevrátil. Tam zemřel. Takže to bylo, jako co se týče duchovní služby, on to jakoby suploval, ale takovým jako by dědečkovským způsobem. Ono jako klienti, který jsou u nás, většina z nich jako žádný náboženskej život nežije ani nikdy nežila. Stejně tak jako nežili spoustu jinejch věcí, jako relativně zdravejch a normálních, tak tohle taky ne. Tak pro ty co v sobě objevili nějakou, jako potřebu, anebo se považovali za věřící tak ten kontakt s ním byl v podstatě jako duchovní služba. A pro některý jiný to bylo aspoň a to jsem tak jako vnímal, že je to u větší části, že takový ten odpor, nebo takový předsudky jako vůči čemukoli náboženskému, já si myslím, že ti klienti si berou z té společnosti dycky to horší, takový ty horší vlastnost a zlozvyky a i v tomto případě to jako vidím, že je to u hodně z nich o velkých předsudcích, jako co z dálky připomíná církev nebo náboženství. A jako je fakt, že tyto hroty dokázal ten páter Martin dost dobře olámat, protože oni se o něj jako starali a oni ho vnímali jako člověka nějakým způsobem jako v nouzi a že je nějak potřebnej a tak, no. Teď je otázka co dál co, co v týhle oblasti. Já mám pocit, že ta komunita je vždycky žije s tím, co ten život sám přinese, takže ono se to nějak někam posune a my jsme měli jako smutek v komunitě a byli jsme na pohřbu tady. Trochu jsme se skamarádili s těma Petrinama, protože nás pozvali na nějakou jako hostinu. Voni jsou to většinou starší lidi a to bylo fajn, a co bude dál vám teďkom neřeknu. Tak jsou Velikonoce tak půjdeme zase na Dobrš na mši. Teďkom tam nějaká parta mladých lidí po vzoru nějaký francouskýho společenství celej tejden bude jako latinská bohoslužba s gregoriánským chorálem, což si myslím, že pro ty klienty může být něco atraktivní nebo zajímavý, přirozený. Takže no já bych v tom netlačil na pilu. I v týmu je to různě, máme různej vztah k náboženstvím, já myslím, že by se tam našli jako sympatie, odpor, lhostejnost. Myslím si, že je to celkem tak přirozený, že je to i tak ve společnosti je. A myslím si nadruhou stranu, že ti klienti maj, pokud maj potřebu, maj možnost se jakoby hlásit, mluvit o nějakým svým náboženským cítění, víře, ale je pravda, že to cítím tak, že je to nad rámec našeho přímýho poslání. Proto i jako já sám jsem jakoby pokornej že si myslím, co se týče světonázoru a těhlenstěch věcí smyslu života to je věc která se dá sdílet, ale některý se dá člověk i vést, ale oni tam nepřišli. Tohle není jejich otázka a myslím si, že nebo moje osobní přesvědčení je, že tohle by si člověk měl volit z pozice nějaký, svobodný volby a já mám pocit, že ta komunita tu možnost tý svobodný volby jakoby nenabízí, protože pozice klienta a terapeuta, tam není jakoby rovná z hlediska moci, z hlediska odpovědnosti a tohle to je jakoby záležitosti jako náboženský víry, jsou ty, jakoby přesahují tak přesahují i tu naši nerovnost přesahují, ale v praxi to tak není. V praxi pokud se tam sejde dvě třetiny klientů věřících, tak za rok nebo za dva ta komunita bude stejná, ale pokud dvě třetiny personálu i v rámci tý terapeutický komunity, tam budou jakoby praktikovat nebo jakoby aktivně uplatňovat svoje jakoby náboženský názory tak ta komunita nebude za dva roky stejná. Takže já to vidím tak, že to se týká, jakoby hodně dotýká problematiky moci a je třeba z mého pohledu být hodně pokornej a hodně opatrněj. A ještě mi přijde, že pro mě jako pro vedoucího komunity, že já docela jakoby, naše komunita je nejstarší pro drogově závislí a já docela ctím tu tradici a chtěl bych, protože přede mnou pár vedoucích bylo a bezpochyby pokud se nestane nic hroznýho, bude i pár po mě, chtěl bych jako

nějak tu komunitu v nějakém stavu jak jsem ji převzal a chtěl bych ji zase v dobrém stavu poslat dál. A celkem spoléhám na to a i ta zkušenost ukazuje na to, že ten systém je dobře nastavený a nemám potřebu do toho přidávat nějakou zásadní přidanou hodnotu. Třeba z ní dělat komunitu náboženskou. Nemám potřebu.

17. Jaké duchovní techniky používáte?

Několik let jsme spolupracovali právě s doktorem Kudrlem na holotropním dýchání. Tuším, že to bylo 5x do roka. Ono to teďkom z jeho zdravotních důvodů neběží. Je ale možný, že se k tomu vrátíme. Nepovažuje to ale za metodu, která je primárně duchovní, nebo náboženská. Považuju to podle mejch zkušeností jako dobrou, zajímavou metodu, spíš jako psychoterapeutickou, která ale samozřejmě vychází z nějaký filosofie, nebo z nějakýho pozadí tý transpersonální psychologie. Ale podle mého názoru to nemá z náboženstvím nic společnýho. Ne jogu nepoužíváme. Děláme jako různý relaxační techniky, ale jogu nepoužíváme.

18. Je zájem klientů o duchovní pohovory či techniky (jaké)?

Nesetkávám se s tím, nesetkávám se s tím. Vyskytuje se zájem o pohovory, jakoby na téma, který s tím může souviset, ale oni mají třeba zájem mluvit s tím konkrétním terapeutem, protože mají k němu vybudovanej nějaký vztah a chtějí si s ním probrat nějaký téma. Je taky pravda, že u nás je individuální práce hodně na pozadí. My upřednostňujeme tu skupinovou práci, takže i tím to může být způsobený, ale že by někodo přišel, že chce mluvit s knězem. Možná jsem se s tím někdy v historii setkal, ale přesně si nevybavuju konkrétní případ. Jestli tak naprosto ojedinele.